

P. IV 1399

J. 35340

Biblioteca Bucureștilor

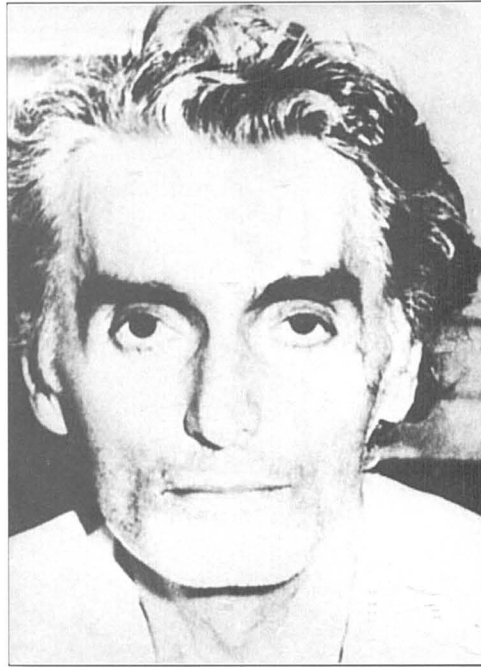
7
Iulie
2012

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREȘTI ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR ȘI DOCUMENTARIȘTILOR DIN ROMÂNIA • DIRECTOR: FLORIN ROTARU

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ
BUCUREȘTI
Inventar Nr. 35340

ION ŢUCULESCU

1910 – 1962

50 de ani de la moarte

Ion Ţuculescu was an admirer of the works of the master of Romanian and universal painting, the art of Andreescu, Luchian, Petraşcu, works of Van Gogh and Gauguin. He was fascinated by the folk art, more precisely Romanian folklore, which formed the personal vision of the future painter. His artistic calling defeated the lack of professional background.

The artist was a painter of secrets and of the invisible. He painted shadows, invisible worlds seen towards the fantastic and telluric. He painted a series of works: 'Reindeer's Carpet', 'Fields of Turnip', 'Composition' and 'Folkloric Drama', in which his chromatic is extremely rich and generous.

SUMAR / CONTENTS

RĂSFOIRI / EXCERPTS

Henry MAVRODIN – Prestigiul artistului în cetatea ideală/ *The prestige of the artist in the ideal city* / 2

BUCUREȘTII DE ALTĂDATĂ / THE BYGONE BUCHAREST

Valeria BĂLESCU – Parcul Carol și “minunile” Expoziției din 1906/ *Carol Park and “wonders” of the 1906 Exhibition* / 3

Virgiliu Z. TEODORESCU – Cărți poștale comentate, din colecțiile BMB (XII) / *Remarks on some postcards, from the Metropolitan Library of Bucharest* (XII) / 3-5

Adrian MAJURU – Negustori abanezi din Bucureștii de altădată / *Albanian merchants in the bygone Bucharest* / 6

Călin HENTEA – Jurnal sentimental: Colecționarii din Dorobanți (X) / *Sentimental diary: Collectors from Dorobanți* (X) / 7

Radu OLTEAN – Unde a fost adevărata Berărie Gambrinus? / *Where it was the true Gambrinus Brewery?* / 8

PATRIMONIUL / PATRIMONY

Ediții de colecție / *Editions of collection* / 9

AUTOGRAFE CONTEMPORANE / CONTEMPORANEOUS AUTOGRAPHS

Cristina ONOFRE – de la obiect la arhetip / *Cristina ONOFRE – from object to archetype* / 10

Ana DOBRE – Ștefan MITROI și ficțiunea unei lumi desacralizate / *Ștefan MITROI and the fiction of a de-sacred world* / 12

Ștefan MITROI – “Îmi mai sunt la îndemână visurile, norii de pe cer” / *I feel more conformable with the dreams and the clouds in the sky* / 13

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC / LIBRARIANSHIP MERIDIAN

Sharif ISLAM și Zabed AHMED – Nevoile de informare și comportamentul de căutare a informației la populația din zonele rurale (II), traducere de Simona CODRESCU / *Information needs and information research behaviour in rural populations* (II). *Translation by Simona CODRESCU* / 14

Constantin MĂNESCU – Cursurile de vară ale Universității Populare “Nicolae Iorga”, Vălenii de Munte, ediția 2012/ *Vălenii de Munte Summer University, 2012 edition* / 18

Călin HENTEA – Cartea ca propagandă / *Propaganda book* / 19

Viorel ROMAN – Marile puteri și Democrația / *The Great Powers and Democracy* / 20

Aurel PENTELESCU – 20 Iulie - Ziua Aviației Române. O viață dedicată zborului: generalul (r) Ion Stratulat-Dobran / *20 July - Romanian Aviation Day. General® Ion Stratulat-Dobran* / 21

Stelian GOMBOȘ – Nae IONESCU- profesorul unei elite intelectuale (II) / *Nae IONESCU, professor of an intellectual elite* (II) / 22

CENTENAR NICOLAE STEINHARDT / NICOLAE STEINHARDT CENTENARY

Elena SOLUNCĂ-MOISE – O viață dedicată credinței; Monahul Nicolae (1912-1989) / *A life dedicated to faith; Priest Nicolae (1912-1989)* / 23

Manifestări omagiale / *Anniversary events* / 24

Stelian GOMBOȘ – Nae Ionescu și Nicolae Stenhardt/ *Nae Ionescu and Nicolae Stenhardt* / 25

DACOROMANICA. Biblioteca Digitală a României. Noutăți, Iulie 2012 / *DACOROMANICA. The Digital Library of Romania. News, July 2012* / 27

ORIZONTURI / HORIZONS

Constantin BARBU – Lada cu manuscrisele și cărțile lui Eminescu (I) / *Eminescu's chest-of-drawers with manuscripts and books* (I) / 29

Basil ASSAN – Călătorii extraordinare: despre pescuitul balenei în Oceanul Glacial (I) / *Extraordinary trips; on the whale's fishing in the Glacial Ocean* / 31

AM PRIMIT, VĂ SEMNALĂM / WE RECEIVED, WE INFORM YOU

Nicolae MAREȘ – George G. POTRA - Interferențe istorice: Nicolae Iorga și Nicolae Titulescu / *George G. Potra-historical interferences: Nicolae Iorga and Nicolae Titulescu* / 32

Stelian ȚURLEA – Enciclopedia propagandei românești / *Encyclopedia of Romanian propaganda* / 33

Gelcu MAKSTOVICI – Din nou despre Basarabia / *Again on Bessarabia* / 34

Lansare de carte la Centrul Cultural și de Informare al Ambasadei Ucrainei/ *Book launching at the Cultural and Information Centre of the Ukrainian Embassy* / 35

CATALOG / CATALOGUE

Cărți noi primite la redacție / *New books received* / 36

OBICEIURI ZILNICE, SĂRBĂTORI PERENE / DAILY CUSTOMS, EVERLASTING FESTIVALS

George-Liviu TELEOACĂ – O ipoteză incitantă: Jiul, izvorul tradiției primordiale / *An inciting hypothesis: Jiul, source of primary tradition* / 38

CALENDAR CULTURAL / CULTURAL CALENDAR – Iulie / July 2012 / 39

Prestigiul artistului în cetatea ideală

Henry MAVRODIN (n. 1937)
pictor

Ideea de Frumos a stat la baza culturii grecești – masacrul eroilor la Troia s-a săvârșit cu consimțământul și participarea directă a zeilor, pentru posesia Elenei, a cărei frumusețe rivaliza cu cea a divinităților feminine. Noi știm indirect de la Paris, care a fost martor [...]

În general, tot ceea ce ține de Bine la Platon, este legat de Eros.

Deci toate activitățile umane care tind spre bine, sunt forme ale erosului. Frumusețea este însă modul specific prin care se efectuează binele. Scopul său major este exaltarea valorilor umane absolute: Binele, Adevărul, Frumosul și bineînțeles armonia acestora. În fața Binelui este prezent Adevărul și acesta nu poate decât să fie frumos iar Frumosul este Binele.

"Dragostea platonice" este dragoste de Valori în sine, îmbrățișare a sferei Ideilor. Dar tocmai filozoful este cel ce poartă misiunea acestui act. De aici suava sa definiție:

"Știm însă că obiectul iubirii este Frumosul iar ideea de Frumos este înfrățită cu ideea supremă, ideea de Bine."

De fapt cunoașterea este unul dintre lucrurile cele mai frumoase, iar Eros este dragostea pentru frumos. Astfel este necesar ca Eros să fie filozof, intermediar între înțelept și ignorant.

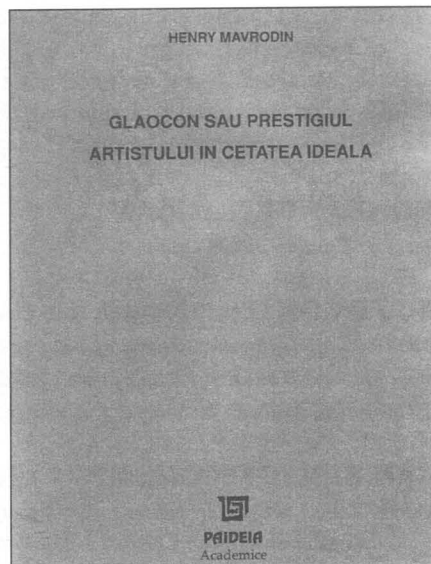
"Erosul dobândește aici, în sistemul platonician, o funcție ce pătrunde pe aceea a Ideii, fapt care a atras atenția psihanalizatorilor. Este vibrantă și stimulativă imaginea filozofului, care, însuflețit de pasiune, caută în miezul celor mai subtile abstracții spre care tind rațiunea lui, Frumosul."

Idealitatea sa nu este realizabilă de către oameni, condiție înțeleasă către sfârșitul vieții în *Legi*. Marea armonie, virtutea, în forma ei deplină, este utopică.

Conștiința utopiei efortului său nu-l împiedică să speră în posibilitatea transformării omului, astfel că ideile etice și metafizice au fost mereu alături de cele estetice și conceptul de Frumos a fost integrat într-un sistem. Prin frumos, nu erau gândite doar obiectele fizice, dar și cele psihologice, adevăruri sau chiar sisteme politice etc.

Conceptul de Frumos era mult mai larg cuprinzător decât astăzi, mai ales pentru că era strâns legat de etică, Bine, Util și Adevăr. Legile frumoase stau alături de trupurile frumoase sau de înțelepciune. Faptul că „Banchetul” poartă subtitlul "despre bine" și tratează despre Frumos demonstrează că au fost concepute împreună. Valențele conceptului la Platon conțin de fapt concepția înaintașilor săi. „Absolutul și transcendența mistifică axiologia platoniciană. Să o demitizăm și vom descoperi forța expresivă a elanului etern-uman către valori de Adevăr, Bine, Frumos. În alte veacuri decât cel platonician, în alte ambianțe sociale, ele își pierd semnificația originară, dar nu se pierd; străbătând prin mereu alte epoci și străbătute vremelnice de mereu alte ideologii, care au apărut și dispărut în acele răstimpuri, ele își fac intrarea în timpul nostru, dobândind un conținut ideologic reînnoit, pentru ca să împlinescă aspirații etice și estetice dintre cele mai demne de adevăr contemporană."

"Banchetul" este un elogiu pasionat al Frumosului ca valoare supremă, în sensul complex al conceptului existent la antici. Din toate valorile majore, a clădit un întreg din care frumosul este parte integrantă, dar și indispensabilă, iar dacă sofisții au restrâns conceptul grec, reducându-l la aparență, Platon se reîntoarce la ideea arhaică – frumos este tot ceea ce provoacă admirație. Astfel sunt incluse virtutea, înțelepciunea, măsura, simetria, proporția, ordinea și în final expresia numerică a formelor deasemeni indispensabilă. În *Legi*, operă ce încorporează creația platoniciană, doctrina pitagorică a măsurii, proporției și armoniei, reprezintă legătura omului cu zeul iar aprecierea insistentă a artei egiptene, pe tot parcursul existenței sale, este edificatoare în acest

sens și justifică "condamnarea" artei timpului său, artă care se depărtează de măsura cândva stabilită și se lasă în voia "dezordinii sensibile".

Deci, ținând cont și trebuie să ținem de ordinea scrierilor sale, „Filebos”, „Timaios” și „Legile”, opere tîrzii adică ultimul cuvînt al lui Platon în materie de estetică, atunci nu poate fi acceptată condamnarea artei în general ci a unui anume fel de artă, cu atît mai mult cu cît „Statul” (Cartea X) este un omagiu adus artei și artistului, prin seriozitatea pe care Platon o pretinde.

G. Liiceanu sintetizează eficace marea unitate platoniciană: *"Dacă mai avem acum în vedere și faptul că arta, în măsura în care produce frumosul, se menține în sfera sensibilului și tocmai de aceea, la mare distanță de adevăr, atunci devine limpede felul cum adevărul și frumusețea trebuie, în acea apartenență a lor laolaltă într-un unic termen, să se constituie ca doi termeni, să se dividă. Însăși această ruptură, această dezbinare în sens larg, nu este pentru Platon o dezbinare care să producă oroare, ci este una care produce bucurie. Frumosul ne ridică deasupra sensibilului și ne poartă îndrănit în ceea ce este adevărat. În dezbinare precumpănește acordul, deoarece frumosul, ca cel care apare, ca sensibil, și-a adăpostit în prealabil esența sa în adevărul Ființei, al suprasensibilului."*

În pasajul final din „Filebos”, Platon explică: *"Forța binelui a confluit în natura frumosului; de fapt măsura și proporția devin pretutindeni frumusețe și virtute."* Sau: *"deci, dacă nu putem să înțelegem binele într-o unică idee, după ce le-am cuprins în trei, adică, frumusețe, proporție și adevăr, spunem că acesta ca unitate este just să-l considerăm cauză a ceea ce este în amestec..."*

Dacă așa cum am urmărit la Platon, Binele, Frumosul, Utilul și Adevărul se cristalizează într-un concept unic, după opinia noastră, condamnarea poetului este improbabilă sau imposibilă cel puțin pentru motivul că toate celelalte valori cuprinse în concept și mai sus amintite ar fi trebuit și ele condamnate prin strînsa lor coeziune cu Frumosul...

Înlocuirea Frumosului real cu cel ideal a fost ideea care a degenerat într-o înțelegere eronată a Cărții a X-a din „Statul”. Avertismentul către imitatori a fost luat drept condamnarea artei.

Dealtfel, imitatorii continuă și astăzi să fie negați. Dacă nu pentru altceva, sunt negați pentru că înlătură limitele.

Fragment din volumul: *Glaucon sau prestigiul artistului în cetatea ideală*, Editura Paideia, 2000, p. 103 și urm.

BUCUREȘTII DE ALTĂDATĂ

Parcul Carol și „minunile” Expoziției din 1906

Valeria BĂLESCU
istoric

... Înainte vreme, pe suprafața de teren aflată între colinele ce se întindeau de la Cotroceni către biserica Văcărești se afla o vie nesfârșită. De aceea, pentru multă vreme pământul acesta a fost numit Podgoria Bucureștilor. Pe una dintre colinele dominante, dinspre centrul orașului, întocmai colinelor sacre din antichitate, domnitorul Constantin Șerban hotărâse construirea unui edificiu reprezentativ, o biserică ce avea să devină din 1688 Mitropolie, iar mai apoi, după primul război mondial, Patriarhie.

La o distanță de câteva sute de metri, în spatele acestei biserici, se afla Heleșteul lui Șerban Vodă, dincolo de care exista o parte puțin deluroasă, de asemenea în proprietate domnească, și pe care în 1792 învățatul mitropolit Filaret al II-lea își construise un frumos chioșc de priveală, în apropierea unui izvor cu apă bună și rece. În zilele toride de vară, aici își găsea tihna mitropolitul, după cum, de sărbători, și populația Bucureștiului venea să se odihnească la umbra pomilor bătrâni și să se răcorească în apa de la poalele chioșcului. Din timpul acestui mitropolit, toată partea de loc situată între prima gară bucureșteană și Calea Șerban Vodă, unde se întretăia cu Șoseaua Viilor, s-a numit Câmpia Filaret.

Următorul mitropolit, Dosithei Filitti (1793-1810), a dispus renovarea chioșcului, făcându-l mult mai frumos, prin împodobirea cu picturi și minunate coloane din piatră. Astfel, fântâna căpătase înfățișarea unei case cu două niveluri, fiind pardosită cu lezezi de marmură albă, prevăzută cu canale înguste prin care se scurgea apa. Tot în plăci de marmură era îmbrăcat și tavanul, pe care erau sculptate cele 12 zodii, iar legătura cu etajul superior se făcea printr-o scară, de asemenea din marmură. Acoperișul construcției fusese acoperit cu olane roșii, iar la streșină atârnau clopoței de sticlă ale căror clinchete suave răzbăteau zarea în adierea vântului.

Asemenea bijuterie arhitectonică a făcut din Câmpia Filaretului locul de recreere al poporului în zilele de sărbătoare și de

exerciții hipice ale arnăuților boierești, cu toate că o parte din câmpie rămânea încă o mocirlă unde se scăldau bivoli și pășteau boii, iar la fântâna din mijlocul acesteia se adunau sacagii care vindeau apă prin oraș, în mahalalele unde nu se găseau cișmele.

Cu timpul însă, ne spun izvoarele, acest loc, datorită vitregiei timpurilor, ajunsese, îndeosebi după 1821, în stare de dărăpănare, cunoscând o oarecare revenire după 1825, când chioșcul fusese închiriat pentru scurt timp unui negustor, Sterie Constantin, pentru a-l transforma într-o fabrică de "testemele" (basmale).

În timpul evenimentelor revoluției de la 1848, această întindere a Filaretului a căpătat o profundă semnificație istorică. De aici au pornit la 11 iunie miile de revoluționari spre palatul lui Gheorghe Bibescu de la poalele Mitropoliei, pentru a dobândi revendicări democratice; și tot de aici, pe 15 iunie 1848, în prezența a peste 20 000 de locuitori, a guvernului și a altor factori responsabili ai vremii s-a sfințit tricolorul românesc, iar mitropolitul, guvernul, clerul, garda națională și poporul au depus jurământ solemn pe Constituție.

După memorabila zi prin care cei mulți își consfințiră dreptul la "frăție, dreptate și libertate", prin Decretul nr. 17 din 16 iunie 1848, Guvernul provizoriu hotărâ ca această Câmpie a Filaretului să se numească Câmpia Libertății.

Deși nu se știe cum, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, Câmpia Libertății intra în stăpânirea primăriei Bucureștiului,

Inventar 12/7 anulat înlocuit cu 7/7 Carte poștală ilustrată color, având imprimat pe fața vederii textele: București Lacul Cișmigiu.

Pe verso imprimat textul: No. 4047 Editura David Stern, București, Str. Lipșcani No. 3 Reproducerea Interzisă și mențiuni cu creionul: 0027, imprimarea ștampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu”, Inventar nr. 12/7 anulat înlocuit cu 7/7.

Dimensiuni: 8,4x 12,9 cm. Noua evidență: 0739

Fotografia a fost realizată la sfârșitul verii surprinzând varietatea coloristică a vegetației de lângă malul lacului. Coabitarea între papură și rondul de flori. Pe apă, bărci și lebede.

Cărți poștale comentate, din colecțiile BMB (XII) –
Prof. Virgiliu Z. Teodorescu

Inventar 4/35 Carte poștală ilustrată alb negru, având imprimat pe fața vederii textul: București – Grădina Cișmigiu. Pe verso în caseta timbrului: LTKb și mențiuni cu creionul: 0026, SE 65 1925/44 imprimarea ștampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu”, Inventar nr. 4/35. Dimensiuni: 13,3x8,3 cm. Noua evidență: 0740

Fotografia a fost realizată vara, surprinzând lacurile din Grădina Cișmigiu cu nuferi. Printre bogata vegetație se remarcă o parte din fațada palatului Crețulescu spre Grădina Cișmigiu.

fiind apoi arendată pentru păscutul vitelor, până în 1894. La această dată, Primăria propunea transformarea într-un "parc rustic municipal", după cum și Epitropia Așezămintelor Brâncovenesti intenționa construirea unui spital în același loc.

Intențiile amintite nu s-au materializat, ci, abia în septembrie 1905, la sugestia cunoscutului om politic Take Ionescu, începea a prinde contur un proiect generos, de transformare a locului într-un parc național. După o muncă susținută, de aproape nouă luni, prin dezvoltarea proiectelor a numeroși creatori de prestigiu, sub conducerea arhitectului peisagist francez Redont, Câmpia Filaretului a fost secată, nivelată și transformată într-un mirific loc, din care răsăreau splendide siluete arhitectonice.

Expoziția Parcului Carol, căci pentru multă vreme așa îi rămăsese numele, a fost inaugurată, cum am mai amintit, la 6 iunie 1906, în prezența întregii familii regale, a numeroase oficialități românești și străine, a corpului diplomatic, a altor invitați de peste hotare.

Făcând o incursiune prin Expoziția acelei vremi, nu putem să nu rămânem fascinați de măreția frumuseților care fermecau orice privitor, și pe care astăzi, doar secvențial le putem ilustra, întrucât ele au dispărut în cea mai mare parte de-a lungul timpului.

Dintru început, te întâmpina istoria. Astfel, piața din fața parcului, intitulată *Mareșal Joffre*, prezenta o construcție din fier, de 20 m înălțime, care imita turnul Eiffel din Paris. După intrarea de formă semicirculară, principala alee, *Aleea Independenței*, conducea spre lacul din interiorul parcului, în fața căruia se așternea *Piața Traian*. De jur împrejurul acestora se aflau numeroase pavilioane, precum și alte construcții monumentale, concepute și realizate în spiritul vechilor tradiții laice și bisericești ale poporului român. Unele dintre acestea reprezentau: Primăria, Camera de comerț, Palatul de industrie, Lucrările publice, Pavilionul de agricultură, Domeniile Coroanei ș.a.

Se detașa între ele *Pavilionul Regal*, construcție caracteristică stilului neoromânesc, în formă de „U”, cu parter și etaj. Avea pe toate cele trei laturi ale fațadei principale o galerie continuă de arcade trilobate și era amplasat în fața bazinului esplanadei Regelui Carol (stânga Aleii Independenței).

Înainte de intrării acestui pavilion străjuia statuia întemeietorului expoziției jubiliare din 1906 – Ion N. Lahovari.

Tot în stânga esplanadei fusese reconstituită, în o copie fidelă, Mănăstirea Horezu, vechi lăcaș de cult, reprezentativ pentru stilul brâncovenesc.

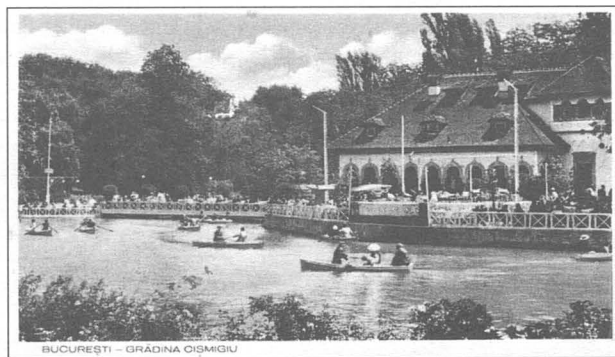
În sens opus acestor monumente, în dreapta aleii principale, ca două construcții simetrice asemănătoare Mănăstirii Neamț, se înfățișa Pavilionul Industriei Casnice, al Minelor și Carierelor. După inaugurarea parcului în 1908, în fața acestui pavilion a fost amplasată o sculptură ce-l reprezintă pe dr. Constantin Istrati, Comisarul general al expoziției de la 1906, profesor universitar și membru al Academiei Române.

Pornind din fața lacului, spre dreapta, pe aleea numită *Calea Dobrogei*, se afla *Terasa Ștefan cel Mare*, în apropierea căreia era artistic realizată o fântână, cu "tot felul de pietre aduse din cele mai îndepărtate cariere din România". Era *Fântâna Ministerului Domeniilor*.

Inventar 4/16 Carte poștală ilustrată alb negru, având imprimat textul: București – Cișmigiu – Monte Carlo R 10 Pe verso mențiuni cu creionul: 0024, SE 86 1925/44 și imprimarea ștampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu”, Inventar nr. 4/16. Dimensiuni: 13,3x8,3 cm. Noua evidență: 0742

Fotografia a fost realizată vara, surprinzând insula pe care se află clădirea în stil neoromânesc găzduind restaurantul și cazinoul „Monte Carlo”. Clădirea a fost edificată la începutul veacului XX valorificând un proiect al arhitectului Ioan Mincu. Intensul bombardament din 24 august 1944 realizat de aviația germană, vizând lovirea Palatului Regal, a distrus și respectiva construcție. A fost fotografiat și podul care asigura accesul pe insulă.

Inventar 3/18 Carte poștală ilustrată sepia, având imprimat textul: BUCUREȘTI – GRĂDINA CIȘMIGIU Pe verso textul: ROMÂNIA CARTA POSTALĂ Editura Librăriei SOCEC & Co. S.A. București mențiuni cu creionul: 0023, SE 88 a 1925/44 1936 și imprimarea ștampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu”, Inventar nr. 3/18. Dimensiuni: 7,5x12,8 cm. Noua evidență: 0743

Fotografia a fost realizată vara surprinzând insula pe care se află clădirea în stil neoromânesc găzduind restaurantul și cazinoul „Monte Carlo”. Clădirea a fost edificată la începutul veacului XX, valorificând un proiect al arhitectului Ioan Mincu. Intensul bombardament din 24 august 1944 realizat de aviația germană, vizând lovirea Palatului Regal, a distrus și respectiva construcție. A fost fotografiat și podul care asigura accesul pe insulă. O numeroasă prezență umană atât pe pod cât și practicând canotajul. Exemplar francat de Poșta Română în 1936 cu timbrul de 3 lei + timbrul cultural de 2 lei + timbrul aviației de 1 leu.

Inventar 4/261 Carte poștală ilustrată alb negru, având imprimat pe verso textul: Salutări din București – Lacul Cișmigiu. Cazinoul CARTA POSTALĂ M.S. 4 și mențiuni cu creionul: 0025, SE 77 a 1920/35 1927 ? și imprimarea ștampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu”, Inventar nr. 4/261. Dimensiuni: 8,4x13,2 cm. Noua evidență: 0741

Fotografia a fost realizată vara surprinzând insula pe care se află clădirea în stil neoromânesc găzduind restaurantul și cazinoul „Monte Carlo”. Clădirea a fost edificată la începutul veacului XX, valorificând un proiect al arhitectului Ioan Mincu. Intensul bombardament din 24 august 1944 realizat de aviația germană, vizând lovirea Palatului Regal, a distrus și respectiva construcție. Fundalul cu bogata vegetație a malului vestic și al aleii principale.

De la terasa amintită, porneau iarăși spre dreapta două alei: *Constantin Brâncoveanu* și *Tudor Vladimirescu*, care conduceau spre *Arenele Romane*, construcție monumentală, în stil doric, prevăzută cu tribune și bănci dispuse în formă de semicerc, cu o capacitate de 5.000 de locuri – pentru cei care veneau aici să asiste la diverse întruniri politice, culturale, sportive ș.a.

De aceeași parte a parcului, aproape de *Calea Romană*, unde exista altădată biserica Cuțitul de Argint, se afla o reproducere fidelă a bisericii Sf. Nicolae din Iași (reprezentativă pentru epoca lui Ștefan cel Mare), considerată unul dintre cele mai frumoase monumente ale trecutului.

Spre cealaltă parte a lacului, dinspre Fântâna Ministerului Domeniilor, pornea o impresionantă scară din marmură albă. Era artistic lucrată și avea două margini: una roșie, alta violet; pilaștrii îi erau din granit, iar capitulele din gresie. În completare, scări îi erau adăugate două blocuri din piatră fasonate ca forme umane. Scara ajungea în spatele lacului, în partea care de fapt constituia planul de perspectivă al parcului, făcând legătura cu cea mai impresionantă construcție din parc – Palatul Artelor, care ocupa o suprafață de 2.313 mp.

Edificiul fusese construit special pentru a servi în timpul expoziției drept muzeu, fapt care avea să se permanentizeze, întrucât, prin Înaltul Decret Regal nr. 6064 din 18 decembrie 1923, Palatul Artelor se "transformă" în *Muzeul Militar Național*.

Monumentalitatea Palatului era sporită printr-o amplă terasă, numită *Cuza Vodă*, căreia îi fusese destinat a fi împodobită în 1923 cu *Mormântul Eroului Necunoscut*. Sub remarcabila terasă se afla o frumoasă peșteră cu o mare cascadă, atât de bine realizată, încât rivaliza cu o creație a naturii.

Pe o placă din marmură fixată pe peretele acesteia, era inscripționat: "În anul mântuirii 1906, s-a construit această peșteră cu căderi de apă, cu prilejul sărbătoririi printr-o expozițiune a anului al 40-lea de glorioasă Domnie a primului și iubitului nostru Rege Carol I. Mitropolitul Primat fiind I.P.S.S. Iosif Gheorghian; Președinte al Consiliului de Miniștri George Gr. Cantacuzino; ministru al Domeniilor Doctor Constantin I. Istrate".

Tabloul era completat printr-un grup statuar aflat în fața grottei și amplasat în mijlocul unui bazin, dorindu-se astfel o simbolizare a scenei "*Urmările geloziei*". În fapt, erau doi uriași, dispuși de o parte și de alta a intrării în grotă, de unde și denumirea acesteia de "*Grota Uriașilor*", și de un nud de femeie "*Frumoasa adormită*", dispus în fața acestora, prin care se reprezenta femeia ucisă ca urmare a geloziei celor doi bărbați.

Continuând periplul în îmbietoarea Expoziție a anului 1906, descoperim și alte obiective interesante. În stânga Palatului Artelor se afla o copie fidelă a culei familiei Greceanu (jud. Vâlcea), o casă fortificată, construită pe vremuri în scopuri strategice, în calea cotoptorilor turci și tătari. Tot în această parte a grădinii se afla încă o construcție care avea să devină biblioteca Muzeului Militar Național.

Lăsând în spate cula "*Greceanu*" și coborând pe alea denumită "*Calea Olteniei*", pe partea dreaptă, o serie de alte construcții stârneau interesul. Era vorba de "*Cetatea lui Vlad Țepeș*", de fapt un turn de apă, clădit după modelul castelului de la Cheia Argeșului și atribuit lui Vlad Țepeș. Turnul, cu o înălțime de 32 de metri și un diametru de 9 metri, era prevăzut cu un rezervor ce avea o capacitate de 200 ml, iar în partea superioară era prevăzut cu o platformă de unde publicul putea privi întreaga panoramă a parcului.

În preajma cetății, completau peisajul o serie de case, reliefându-se astfel particularitățile rustice ale locuințelor din Macedonia și Basarabia.

De cealaltă parte a Palatului Artelor, în spate, spre Calea Șerban Vodă, se înălțau alte reprezentări arhitectonice: *Pavilionul Închisorilor*; o realizare minuțioasă a temniței de la Doftana; *Pavilionul Etnografic al Transilvaniei*, clădit în stilul caselor

particulare din această regiune a țării; *Pavilionul Poștei*, reprezentat, ca și-n realitatea celor 40 de ani trecuți, printr-o modestă clădire sub streșina căreia se adăposteau diligențele și caii de curse.

Tot în spatele *Palatului Artelor*, în partea dreaptă, pentru a aminti de răsunătoarele victorii de la 1877- 1878, era reprezentată casa de la Parodim, unde în timpul Războiului de Independență își avusese stabilit cartierul general regele Carol I. Ambianțarea locului era sporită prin dispunerea de jur împrejur a nume-

Mormântul Eroului Necunoscut - Parcul Carol - sculptor Emil Wilhelm Becker

roase tunuri și a altor arme folosile sau dobândite ca trofee în războiul de întregire națională. În afară de toate acestea, locul de mare atracție al parcului îl constituia lacul cu cele două insule ale sale, legate între ele prin poduri de piatră care imitau foarte bine arborii. Pe cea din stânga se înălța grațioasă o moschee la care în fiecare vineri veneau mahomedanii pentru a se ruga lui Alah, și care a funcționat până târziu, când *comuniștii au mutat-o în spatele unor blocuri de pe Dealul Șerban Vodă*. Pe cealaltă insulă, din dreapta, era amplasat în apropierea debarcaderului câte un restaurant, loc de petrecere pentru vizitatori.

Măreția tuturor înfăptuirilor din Parcul Carol n-ar fi însemnat prea mult fără o complinire cu vegetația variată și abundentă, cu freamătul lacului umbrat vara de mulțimea sălciiilor plângătoare, și pe care gingașe lebede pluteau maiestuos prin desișul plantelor acvatice sau, acolo unde acestea lipseau, se iveau pești roșietici, dar și broaște care dădeau adevărate concerte în nopțile liniștite de vară.

În anul inaugural, în afara tuturor acestor priveliști, publicului vizitator i-au mai fost pregătite și alte locuri de distracție: toboganul cu "waterschut", arena pentru lupte greco-romane, "lacul arzător" și un simulacru al proaspetelor lupte, pe atunci, de la Port-Arthur. De asemenea, peste 800 de artiști din toată țara, constituiți în diverse formații artistice: orchestre, muzici militare, coruri, contribuiau la crearea atmosferei de sărbătoare, la deschiderea a ceea ce avea să rămână în peisajul bucureștean drept Parcul Carol I...

Fragment din volumul: *Eroul necunoscut*, București, Editura Militară, 2005, p. 75 și urm.

Negustori albanezi din Bucureștii de altădată

Adrian MAJURU
istoric

Primii emigranți din spațiul albanez au venit probabil pe fondul campaniilor balcanice ale domnilor români din veacurile al XV-lea și al XVI-lea. Dar emigrația a fost mai mult sporadică. Pe măsură ce administrația turcă îngreuna situația comunităților rurale balcanice, din acestea emigrau în Țările Române în număr tot mai ridicat. Faptul a debutat treptat cu veacul al XVII-lea pentru ca în veacurile al XVIII-lea și al XIX-lea să atingă cote ridicate. Spre final de veac XIX, pe fondul constituirii unei identități culturale albaneze având ca vârf de lance Bucureștiul, multe dintre elementele naturalizate în Principate își stabilesc un program comun, acela de a revitaliza cultural regiunile albaneze din Imperiu.

Negustorii de origine albaneză, spre deosebire de corpul arnăuților, în stratul social al militarilor nu au fost un element predominant în marele corpus negustoresc al Bucureștilor. În câteva branșe meșteșugărești, albanezii se aflau dacă nu neapărat numeric, cât prin forța și dinamismul financiar, un factor predominant. Astfel de bresle au fost cele ale brutarilor, făinarilor, simigiilor, bragațiilor, cârciumarilor sau ale comercianților *en gros* cu cereale și animale vii.

Marea majoritate a negustorilor și meșteșugarilor albanezi aveau afaceri mici, cel mult medii. O parte foarte restrânsă a reușit să se ridice la statutul unor mari și influenți negustori sau chiar bancheri. O parte mai redusă au ajuns să ocupe diferite stări funcționărești pe lângă curtea domnească. Din aceste ultime categorii sociale se va ridica o elită intelectuală care va începe să devină un factor de încheagare a unei identități culturale albaneze, atrăgând două corpusuri sociale fără de care nu ar fi reușit în proiectul ei: noii veniți pentru acest scop din Albania și marea masă a simplilor negustori de sorginte albaneză sau chiar aromână. Acest proces se produce lent începând cu mijlocul veacului al XVIII-lea dar își face simțită prezența după 1830, când și în Principate începe un proces similar, dar mai accentuat ca ritm, de modernizare a societății moldo-valahe. Modelul de constituire a statului modern român, cel puțin ca clișeu politic și administrativ, este preluat și de diaspora albaneză din București, privind proiectul viitorului stat albanez.

Modelele găsite în Principate, de la organizarea statală la cotidianul urban și clișeele legislative, devin de asemenea modele de împrumut, cel puțin în parte, pentru grupurile de intelectuali albanezi care construiau ideea Albaniei moderne la București, Brăila, Constanța sau Iași.

Potrivit lui Victor Papacostea, marile migrații către Principate ale albanezilor și epiroților încep în perioada cuprinsă între finalul secolului al XVI-lea și începutul celui următor. Concesiile comerciale sau cele din agricultură i-au atras pe foarte mulți dintre ei.

Locuitorii munteni și ai regiunilor neproductive din Albania au venit și au devenit comercianți, artizani, funcționari, mulți s-au ocupat cu agricultura. Erau adesea numiți "greci", cum recunoaște și Nicolae Iorga și veneau la nord de Dunăre pentru a-și încerca norocul. Emigrația albaneză a avut și alte paliere de emigrare precum Italia, Egiptul și Sudanul.

Primul efect al procesului de infiltrare la nordul Dunării "s-a văzut în apariția frecventă a prenumelor obținute după originea etnică sau a comunității de unde au sosit, precum: Anghirocastritul, Tetovanliul, Ohârdeanul, Beratliul, Dibranu etc."

De altfel, pentru veacul al XVIII-lea, Aurelian Sacerdoțeanu a identificat numeroase elemente de onomastică albaneză sau de sorginte albaneză printre locuitorii bucureșteni. Între numele "cu totul caracteristice" ale acestui veac XVIII bucureștean, amintim: Baibulat, Crunia, Ganul, Ghelmez, Ghiptana, Dalcea, Zafbeta, Zaneptu. Acestea și altele "sunt necunoscute dicționarului nostru onomastic", ceea ce reflectă realitatea unor importuri onomastice prin așezarea unor valuri de noi veniți.

Ulterior, numele albaneze se vor "naturaliza" prin adăugarea terminațiilor românești. Astfel, Enciu va deveni Enciulescu, Eftimiu va deveni Eftimescu; Toncea – Toncescu; Zotu – Zotescu; adesea Christari, Cristu sau Hristu devin Hristescu sau simplu Cristescu etc. Aceste schimbări apar după o generație și îndeosebi cu început de secol XIX. Astfel de exemple pot fi urmărite în listele patentarilor bucureșteni – prezente ceva mai jos – al căror nume trimite la sorgintea albaneză sau

epirotă; iar dacă numele este complet românesc, atunci branșa meșteșugărească specifică etniei albaneze prin tradiție este prezentă ca nume prenume.

Între primele menționări de meșteșugari și negustori albanezi apar nume precum acela al lui "Babachi croitorul" menționat la 6 mai 1672 sau "Cuciuc grecul arcar" la 6 mai 1572, personaj care cumpăra atunci un loc de casă. Mai este amintit și "Ianiu sandaciul" – probabil lumânărar, la 30 mai 1589. La aceeași dată este amintit "Ianachi cizmarul" alături de "Sima miedarul", probabil fabricant și negustor de mied, băutură fermentată din miere. "Ianiul cojocarul" apare cu aceeași ocazie. În 1594, ca martor al vânzării unei case, este amintit "Necula brăgarul", fabricant și negustor de bragă. Toate aceste mențiuni sunt anterioare venirii celor 15 000 de albanezi din Cervena Vodă la nord de Dunăre.

În 1668, este amintit "hoinarul" sau "teleleul" Cârstea, vânzător de mărunțișuri și haine vechi care își ducea cu greu traiul pe străzile Bucureștilor.

La 15 martie 1694, Alexandrache Muselimul, "ceaus de aprozi", cumpăra de la cupețul Alexe un răzor de vie "în dealul Lupeștilor de lângă București" (astăzi zona Cotroceni). În 1763, este menționat "Leca plăcintarul" care "plătește chirie pentru locul plăcintăriei ce lucrez" câte cinci taleri pe an; mai târziu, mergându-i bine, se vede, treburile, mai adaugă un taler la chirie.

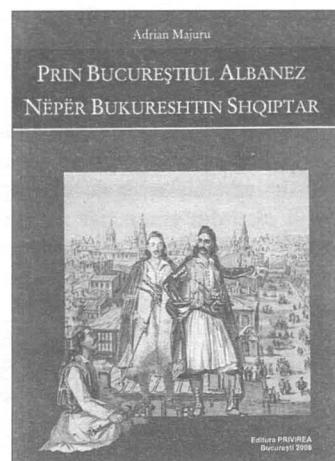
Meșteșugarii erau afiliați pe branșe, în frății conduse de vătafi, respectiv staroști. Ulterior, apar breslele. Dacă în cazul frățiilor se întâmpla să fie grupați meșteșugari din branșe înrudite sau similare, dar și de aceeași confesiune sau origine etnică sau comunitară, în bresle intra o diversitate de persoane, de diferite identități culturale, etnice, confesionale, pe măsură ce orașul se extinde și se dezvoltă.

Procesul se petrece cândva între veacurile al XVII-lea și al XVIII-lea. Cu siguranță, mulți meșteșugari albanezi au făcut parte din aceste asociații care le asigurau protecție, sprijin bănesc în caz de calamități, boli, neajunsuri etc.

Prima breaslă care apare în București este aceea a croitorilor în 1760. Apoi au urmat și celelalte. Până la 1774 s-au organizat în bresle și alți meșteșugari: boiangiii, tabacii, cavafii și cizmarii; în 1775, cojocarii, șalvaragiii, pânzarii și abagiii; în 1780, săpunarii și blânarii, iar în 1782, ișlicarii. Cel care a contribuit la reorganizarea breslelor prin reglementarea condițiilor de funcționare a fost domnitorul Alexandru Ipsilanti. La final de secol XVIII, existau în București 51 de bresle și, cu siguranță, meșteșugarii și negustorii albanezi fuseseră cuprinși în ele. Printre ele se aflau și noile bresle ale cojocarilor, pânzarilor, abagiilor și ișlicarilor. În anul 1810, jimblarii, simigiii și brutarii se unifică într-o singură breaslă. Se cunoaște faptul că în aceste domenii se aflau foarte mulți albanezi și epiroți, aromâni și macedoneni. Către 1819-1821 apar alte două bresle unificate: aceea a lumânărarilor și săpunarilor, precum și aceea a meșteșugarilor care lucrau în construcții (tâmplari, dulgheri, zidari, cărămidari, lemnari, tavangii etc.), breaslă în care erau încadrați "și meșterii veniți din sudul Dunării" aduși îndeosebi de Ioan Vodă Caragea între 1813-1814.

Pentru albanezi – și nu numai pentru ei – asocierea în frății și apoi bresle a contribuit și la constituirea unei solidarități și conștiințe colective legate atât de meseriile cuprinse și înrudite în mare măsură, cât și de originile apropiate de multe ori. S-au realizat înrudiri în interiorul breslei, au apărut familiile mixte între alogeni și localnici...

Fragment din volumul: *Prin Bucureștiul albanez*, București, Editura Privirea, 2006, p. 76 și urm.

Jurnal sentimental: Colecționarii din Dorobanți (X)

Călin HENȚEA
istoric

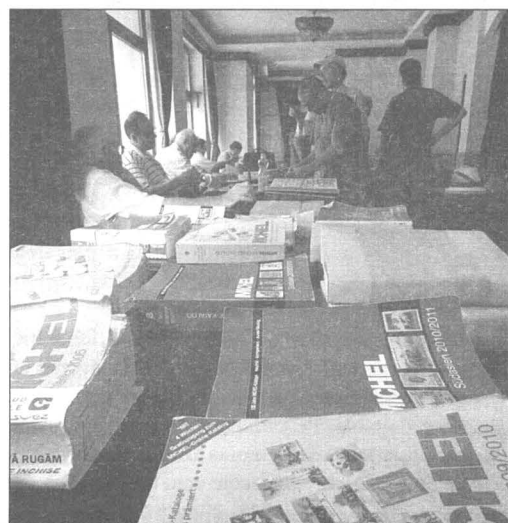
Pe vremea lui Ceaușescu, a te ocupa de o colecție personală (nu de tablouri sau bijuterii, ci de timbre, cărți poștale, insigne, cutii de chibrituri, monede, mașinuțe) era un refugiu, o formă de rezistență psihologică la cenușiul și uniformitatea impuse de dictatură. Astăzi este un lux, dar nu neapărat din motive financiare, ci din lipsă de timp și stare de spirit: cum să mai pierzi vremea căutând o piesă filatelică sau cartofilă, când trebuie să gonești toată ziua după banii necesari supraviețuirii? Și totuși excepțiile există, fie numai pentru a confirma regula.

La intersecția dintre Calea Dorobanți și șoseaua Ștefan cel Mare, la parterul unui bloc din imediata apropiere a ambasadei Turciei, supraviețuiește, încă de prin anii '70, un loc doar pentru *connaisseurs*: colecționarii și totodată micii negustori de timbre, cărți poștale, insigne, monede, bancnote, la care s-au adăugat cei cu fotografii sau cartele telefonice. Joia pe la prânz, dar mai ales duminica dimineața, pe răcoare, aici vin circa 200 de colecționari bucureșteni, dar și din Pitești sau Ploiești, să cumpere, să vândă sau să schimbe piese pentru colecția lor, pe care le prețuiesc și le comentează cu aplomb seniorial, tacinându-se spumos. De multe ori se discută istorie aprins și pătimaș. Alteori se mai bârfește și politica zilei. Nici vorbă de mari valori și cu atât mai puțin mari profituri, de felul celor de la casele de licitație ce afișează prețuri de mii și zeci de mii de euro pentru piese clasice, de patrimoniu: aici se vehiculează mai mult sentimentalism și nostalgii furnizate de obiectele de uz comun (un timbru, o carte poștală, o monedă) din vremuri de mult apuse și se câștigă doar de-un covrig și-o bere. Cu toate acestea, se mai întâlnesc prin Clubul din Dorobanți și unele fețe palide, dar politice, care vin doar să cumpere cash, în euro, să poată apoi să se laude la televizor, eventual la Nașu', cu actul lor patriotic, de cultură. Pentru aproape toți ceilalți ce pot fi văzuți acolo aplecați cu lupa deasupra meselor, discutând sau negociind febril, o piesă nouă în colecție înseamnă doar o mică surpriză și bucurie personală pe care și-o procură săptămânal.

Pe vremuri, acum 30-40 de ani, aceeași faună de mici colecționari, pe atunci slujbași conștiincioși cu leafă fixă de la stăpânirea comunistă, se întâlneau la Casa de cultură de pe strada 11 iunie, apoi se refugiaseră (când nu ploua sau ningea) în Parcul Libertății, la intrarea în Muzeul tehnic Dimitrie Leonida, pentru ca, în cele din urmă, proiectantul blocurilor de pe Dorobanți să dedice AFB - *Asociației Filateliștilor din București*, exact spațiul în care ei continuă astăzi să-și păstreze comunitatea. Deși ar trebui să-i încurajeze pe acești cavaleri donquișiști ce dau noblețe și farmec tocmai produselor sale, Poșta Română, nu se știe din ce motiv, îi prigonește pentru a le lua ultimul lor refugiu din Dorobanți. De ce? Pentru că este un spațiu ultracentral și deci foarte scump? De ce să nu le dea onorabila Poșta Română S.A. și un altul, mai central, unde să le poată fi arătate oamenilor exponatele filatelice, cartofile sau numismate atât de fragile și totodată spectaculoase? Occidentalii au descoperit și aplică demult efectele psiho-terapeutice miraculoase ale unei mici colecții personale ca armă de luptă împotriva stresului și angoaselor specifice marilor orașe. Pe malul Dâmboviței însă, mica colecție este privită în continuare cu dispreț suveran, drept ceva desuet și nedemn de bucureșteanul *cool*, colecționar de fițe și țoale de firmă, racordat permanent la realitatea virtuală în timp ce înfulecă o șorma grețoasă în pauza de la *job*.

Imobilul ce adăpostește, la parter, expoziția temporară a colecționarilor bucureșteni

Imagini din expoziție (foto, autorul)

Teatrul Național, cândva emblemă a Bucureștilor

Moto:

"Mergând așa, ajung [Mache și Lache] în Piața Teatrului..."

Lache zice:

– Hai să bem o bere la Gambrinus...

– Întârziiem Lache...

– Lasă monser, știi eu... Numa câte o bere..."

I.L. Caragiale - O lacună (Universul, 1900)

Unde a fost adevărata Berărie Gambrinus?

Radu OLTEAN
istoric

Lumea aproape că nu mai știe unde a fost celebra Berărie Gambrinus. Unii își imaginează că a fost parterul fostului Hotel Cișmigiu, numit mai demult Hotel Palace (azi restaurat și adăpostind Institutul Cervantes), de pe Bulevardul Regina Elisabeta.

A fost, într-adevăr, acolo un restaurant botezat Gambrinus, dar nu acela a fost localul unde a băut bere nenea Iancu...

În *Momente și Schițele* lui Caragiale, dar și multe alte scrieri vechi se spune clar că berăria Gambrinus se afla (aproximativ) vis-a-vis de Teatrul Național și de Hotelul Continental.

Așa arăta Piața Teatrului în vremea lui Caragiale. Vedere către sediul ziarului *L'Independence Roumaine*. În stânga încă nu se construise Hotelul Continental iar în dreapta birjele așteptau în fața Teatrului.

De fapt, Berăria Gambrinus s-a aflat la parterul unui imobil cu două etaje de pe panta străzii Ion Cîmpineanu. Datorită acestei poze de prin 1935 vă puteți da seama perfect unde se afla.

Redau mai jos fragmentul referitor la Gambrinus și Caragiale, care confirmă și locația - Str. Cîmpineanu nr. 4: "CARAGIALE, BERARUL. O altă berărie cu nume cunoscut este Gambrinus. Prima cu această denumire se afla pe strada Cîmpineanu la nr. 4, încă din 1901, unde patron era Caragiale. În 1906 se asociază și cu Grigoraș Dinicu. Acest lucru a făcut ca berăria Gambrinus să ajungă un adevărat "rai" al muzicii lăutărești. După plecarea lui Caragiale la Berlin nu se mai știe cine a condus berăria..."

Prin 1926, fabrica Luther devine proprietara localului, dar cum se proceda pe atunci, îl concesionează. Astfel, frații Ionescu, bucătari, reușesc să readucă spiritul perioadei de început al berăriei. În plus, vara se organizează o grădină iar pe trotuar se puneau încă o duzină de mese de tablă. Pe estradă, mai ales iarna, aveau loc tot felul de concerte susținute de Grigoraș Dinicu, Jean Marcu, Jazzul Albaharz. Unele dintre aceste spectacole erau transmise în direct la radio. Totul a luat sfârșit în 1940-1941, când a fost demolată "actuala" berărie Gambrinus, mă rog, ce-a mai rămas din ea, de pe bulevardul Regina Elisabeta.

O altă caracteristică a berăriilor bucureștene era mobilierul masiv, din lemn de stejar. Astfel, mesele, scaunele, teșgeaua și cuierul de la garderobă, uneori pereții, aveau același numitor comun: lemnul de stejar, masiv, ornamentat. Din meniul berăriilor amintesc de ciorba de burtă, tuslmaua regală, mazărea bătută, șnițelul vienez, mici, tot felul de garnituri de cartofi pai, sfeclă, varză roșie, orezul, cușcuș, *pommes chips* (cartofi prăjiți tăiați în rondele foarte subțiri), brânzeturile etc."

La sfârșitul anilor '30 a fost demolată și clădirea ce adăposti-se timp de aproape 50 de ani berăria Gambrinus, în locul ei construindu-se un bloc cu 8 etaje, existent și azi. În 1944 centrul orașului a fost bombardat, iar întreaga zonă, care cuprindea și faimosul Pasaj Roman (de unde-i magazinul Muzica până la cinema Union) a fost demolată și reconstruită. Doar blocul *Adriatica* cu turn și orologiu, și blocul - hai să-i zicem *Gambrinus* - construite în stil modernist, au rămas dinainte de război, în acel cvartal.

În aceeași zonă, ceva mai jos, pe str. Ion Cîmpineanu, în locul unde strada face o curbă la dreapta, se mai află un monument dispărut din amintirea bucureștenilor, alături de Pasajul Roman. E vorba de biserica Sf. Ionica, construită pe la 1854, judecând după fotografia lui Ludwig Angerer făcută de pe acoperișul Teatrului cel Mare din 1856. O pomenește chiar și Caragiale (că tot am vorbit de Dumnealui mai sus) în "O noapte furtunoasă" când descrie traseul lui Jupân Dumitrache de la Grădina "Union" (în zona unde se află și azi cinema "Union") către casă: "Ei! Apucăm pe la Sfântul Ionică ca să ieșim pe Podul de Pământ [calea Plevnei] - papugiul cât colea după noi;..."

Strada Sfântul Ionică, azi reconfigurată

E greu de crezut că pe locul blocurilor de azi din curba străzii Ion Cîmpineanu se aflau aceste case și o biserică. Fotografia de la 1932 înfățișează strada ce trecea prin spatele Teatrului - str. Sf. Ionică (azi parcare hotelului Novotel) - și se continua cu actuala stradă Otetelesanu.

PATRIMONIUL

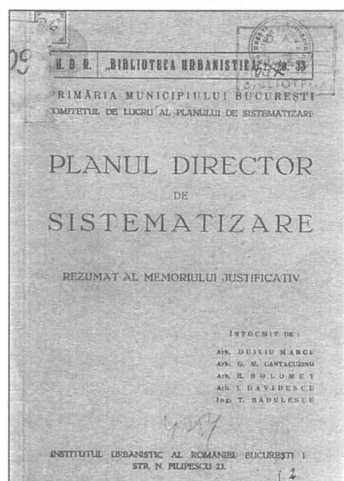
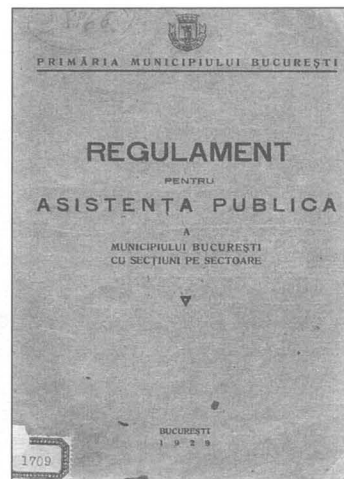

LUNA BUCUREȘTILOR 1936. Considerațiuni și rezultate. Primăria Municipiului București, Atelierele Tipografiei de Artă și Editură Leopold Geller [1936], 60 p. cu ilustrații

“Luna Bucureștilor” este unul dintre sistemele de luptă puse în acțiune, în vederea înviorării urbanistice care rămăsese din păcate în umbră, pe ultimul plan al preocupărilor naționale. După acalmia atâtor decenii, „Luna Bucureștilor” trebuia să însemne un reactiv doveditor al unei efervescențe în toate diferitele ramuri care încheagă viața unui oraș.” (Al. Donescu, Primarul General al Capitalei)

REGULAMENT pentru asistența publică a Municipiului București, în secțiuni pe sectoare, Primăria Municipiului București, București, f.e., 1929, 16 p.

Asistența publică a Municipiului este organizată în secțiuni, pe sectoare ce corespond primăriilor. Ea este reprezentată printr-un organism central: Dispensarul central al sectorului. Activitatea pe tărâmul asistenței celor patru sectoare va fi coordonată tehnic prin Biroul central de asistență și secțiunile lui... (Cap. V, art. 27 din Regulament)

PLANUL DIRECTOR de sistematizare. Rezumat al memoriului justificativ. Întocmit de arh. Duiliu Marcu, arh. G. M. Cantacuzino, arh. R. Bolomey, arh. I. Davidescu, ing. T. Rădulescu. Colecția „Biblioteca urbanistică”, nr. 33, Primăria Municipiului București, Institutul Urbanistic al României, [1934], 56 p. + 1 h.

Nu pretindem ca lucrarea noastră să fie nici perfectă, nici fără unele omisiuni. Timpul ce ni s-a dat a fost limitat... Lipsa unui program studiat mai dinainte ne-a obligat să reluăm unele probleme de la început. În aceste împrejurări am încercat să facem o operă utilă, din dorința sinceră de a înzestra capitala cu un plan de sistematizare cât mai bun...

AUTOGRAFE CONTEMPORANE

Cristina ONOFRE – de la obiect, la arhetip

Debutantă, în România, în 2002, cu un volum „ceva mai gros decât o lamă de ras”, cum bine observa primul prefațator, criticul Eugen Simion, („Poema ‘naltei domnișoare’”, Ed. Tipoart, Colecția Sapho), după ce anterior publicase direct în Franța două volume similare („Le pavilion de thé”, 1993 și „Vitreaux”, 1994, ambele la Editions Exas), poeta Cristina Onofre (n. 07.02.1969, Pitești) se situează de la început pe linia liricii intimiste, extinzând trăirile personale către un univers exterior mai degrabă imaginativ, decât concret. Poetă a lucrurilor *fragile*, Cristina Onofre (foto în medalion) produce o poezie mică, în sensul pozitiv al cuvântului, rod al unei sensibilități speciale față de *suavitățile inefabile ale lumii*.

Rezultatul este o creație lirică „elegiacă, vag erotică și discret sentimentală” (v. Eugen Simion, Cuvânt înainte, ediția I, 2002), menită să compenseze asaltul agresiv, violent al cotidianului, în esență cu totul străin poetei.

Așadar, sub semnul îndemnului cvasiacademic al lui Eugen Simion: *tot omul e dator să încerce*, poeta investighează universul comun, rădăcinile, firul de iarbă, lemnul uscat și aromat, lumina solară sub toate înfățișările ei și caută în toate *o poveste*: „Pădure fiind / am o poveste pentru fiecare tulpină / dinspre mine / timpul pare să fie un fluture multicolor / neașteptat” (*Am o poveste*, p. 23). În mod paradoxal, această sensibilitate excesivă se transformă cu timpul într-o forță distinctă, *domnișoara* impunându-se în lumea literară, nu numai de la noi, dar și din Franța, țară de care este legată afectiv.

Câștigătoare, în 2005, a Marelui Premiu pentru Poezie, conferit de Asociația *Poètes sans Frontières*, poeta publică la Paris, în colecția „Nouvelles Pléiades”, ediția a II-a a volumului *Le Poème de la Haute Demoiselle*, beneficiind și de un generos *bilet de favoare* oferit de poetul Vital Heuvertebeze, președintele Societății: „La poésie de Cristina Onofre dit des choses simples avec des mots simples et dans un langage pourtant spécifiquement poétique. Voila bien la vraie magie de la poésie.”

Ulterior, poeta publică, sub oblăduirea criticului Cornel Ungureanu, volumul „Generalul sau o iarbă înălțată până la cer” (2004, Ed. Tipoart, colecția Sapho), mizând încă o dată pe capacitatea nativă de a transforma realul într-un univers sensibil. Până la urmă, Generalul este, figurat vorbind, autoritatea supremă în materie de expresie artistică, liderul în fața căruia se apleacă ceremonios domnița, alias „înalta domnișoară”. Poeziile din „Generalul” au, spre deosebire de cele anterioare, o nuanță mai accentuat erotică, învăluitoare. Poeta renunță la titluri, simplifică la extrem discursul liric, rezultatul fiind o neîntreruptă *confesiune*, pusă sub semnul combustiei interne (sentimentelor duse la extrem): „Pielea sălciilor tinere lucea / ca arama ochilor tăi, Generale / în nopțile sălbatice / când lupoaicele au lapte fierbinte, luminos...” (p. 45)

Prin „Poeme din țara scaunului cu trei picioare” (Ed. Tipoart, Pitești, 2007) poeta se întoarce către universul domestic. Volumul inventariază și clasifică „lucrurile” din jur, constatând gospodărește că „toate sunt la locul lor”: „oalele afumate / ușița pisicii, firida sobei / prisa, mirosul lânii și al lutului / leagănul în formă de copae...” (p. 9)

Volumul, ce poartă inedita specificare: „Paris, 2003-2007” este o întoarcere spirituală către lumea originală, către sat și spiritualitatea lui profundă. *Scaunul cu trei picioare*, reprodus generos și pe copertă, reprezintă stabilitatea, echilibrul, modestia. De altfel, poeta ilustrează volumul cu un număr impresionant de obiecte tradiționale: furci de tors lână, urcioare, covoare, linguri și fuse, toate conducând, prin simplitatea formelor, către universul Zen. Poeta este cuprinsă de un elan dionisiac, identificând Paradisul („ușile cerului”) cu universul rural local: „Ușile cerului păreau a fi din lemn de brad / abia lăsând soarele / să iasă pe pajiște / acolo unde ciobanul aștepta / cu sarica lui pe umeri / cu oile furate zăpezii” (*Ușile cerului*, p. 93). Astfel de imagini l-au inspirat, poate, pe Jean Claude-George, cronicarul literar de la publicația „Art et poésie” (nr. 196/2006) să exclame: „Cine este Cristina Onofre? Reîncarnarea unui alchimist? O preoteasă păstrătoare a unei religii... sau pur și simplu... Poeta?”

Cel mai recent volum al Cristinei Onofre, „Templierii lucrurilor simple” (Ed. Universității din Pitești, 2011), imaginează o lume a profesiilor tradiționale (plugarul, morarul, sacagiul, tocilarul, servitorul, pescarul, ostașul, ciobanul etc.), toți uniți prin grija de a transforma meseria în arhetip. Deși titlul ar putea conduce spre un anume sens ezoteric, Cristina Onofre evită complicațiile mistice, reducând lucrurile la esență. *Templierii* sunt oameni simpli ce slujesc la templul vieții, fără simbrie și fără odihnă. Văcarul, de pildă, ce-și scoate turma dimineața pe pajiște, pocnind din când în când din biciul lui cântător, își caută culcușul în iesle, unde *tace fânul*, fără a aștepta altă recompensă. La fel, măturătorul, tâmplarul („rindeaua pasare / descoperea pe rând / încăperile unui castel tainic al pădurii”) ori minerul („cărbunele era pentru el / soare cu miros de noapte cu lună...”).

Rostite cvasi-teatral de poetă, artist înzestrat cu un ascuțit spirit *ludic*, poemele Cristinei Onofre devin adevărate scene de viață, însuflețite de har liric. (CRONICAR)

Poema 'naltei domnișoare

Poema 'naltei domnișoare

Ziua începe cu o ploaie ușoară
ca pentru fragi,
cu pălăria de foc
pe care o port,
cu aerul subțire
al degetelor mele înalte,
cu frasinul acela din gândul tău...

Autoportret

Sunt o fată
ce-i place
să adoarmă uneori
cu capul pe un vas mare de lut...
Simt prin somn
cum fața, părul și trupul meu
se bucură
de găzduirea ochilor voștri...
Numai vasul mare de lut
nu-l vedeți.
Pe olar nici gând să vi-l amintiți,
nici gând...

Sfioasa dantelă

Sfioasa dantelă a ceții
se plimbă pe maluri de râu,
își răsfire degetele
peste ierburile stinse,
în depărtare se vede
mugurul unui foc
spre care merge
să-și întâlnească
singurătatea întreagă.
În chip nevăzut
un arin însoțește o vreme...

Le poème de la haute demoiselle

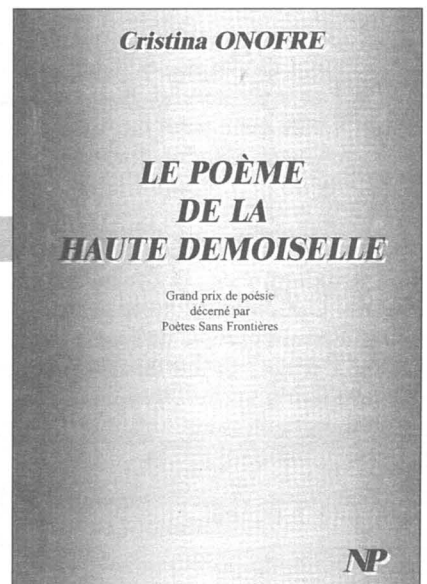
*Le jour commence par une pluie fine
comme pour les fraises des bois,
avec le chapeau de feu
que je porte,
avec l'air tenu
de mes hauts doigts,
avec ce frêne dans ta pensée...*

Autoportrait

*Je suis une fille
qui aime dormir parfois
la tête renversée sur un grand pot en terre...
Je sens dans mon sommeil
comment mon visage, mes cheveux et mon corps
se réjouissent
de l'accueil de vos yeux...
Seulement le grand pot en terre,
vous ne le voyez pas.
Et vous ne vous souvenez même pas du potier,
même pas...*

Fantaisie en mauve

*La timide dentelle de la brume
se promène au bord des rivières,
déploie ses doigts
au-dessus des herbes éteintes,
au lointain on voit
le bourgeon d'un feu
vers lequel elle marche
pour rencontrer
la solitude toute entière.
Invisible,
un aulne l'accompagne quelque temps...*

Poeme din țara scaunului cu trei picioare

Pentru ca seara să vină

Oamenii vorbeau deseori
despre un copac tainic,
ceresc,
ce lăsa în fiecare zi să-i cadă
o frunză peste sat
pentru ca seara să vină
cu tot veșmântul luminilor ei.

Ochiul în cruce

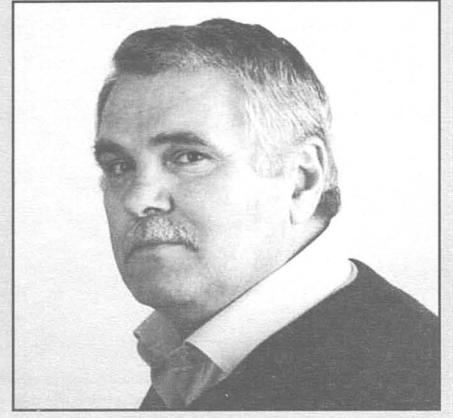
Din ochiul albastru,
în cruce, al ferestrei,
din munnuratele cântece
ale frunzelor verzi,
din întreaga urzeală necuprinsă
a sufletului meu,
zburau păsările,
odată cu argintul din cântecele lor,
spre cuvintele mele,
șoptite în ochiul albastru
în cruce, al ferestrei.

Ștefan MITROI și ficțiunea unei lumi desacralizate

Ana DOBRE
critic literar

Cu romanul *Dacă Dumnezeu ar muri*, Ștefan Mitroi (*foto, în medalion*) intră într-o altă dimensiune a epicii și, poate, într-o altă etapă a destinului său literar. Titlul, provocator și incitant, duce la teza lui Nietzsche, *Dumnezeu a murit*, și-i conferă un caracter polemic. Meditația scriitorului asupra marilor probleme existențiale pune problema omului într-un context larg. Omul, sugerează Ștefan Mitroi, nu are doar un destin limitat la o serie de secvențe temporale, omul, creație a lui Dumnezeu, are un destin cosmic. În această credință, el se aseamănă cu José Saramago, un scriitor preferat, un fel de alter ego spiritual, o ipostază a paternității, poate. Având aceeași propensiune către părțile criptice, nerelevabile la vederea apercetivă, Ștefan Mitroi dublează epicul realist cu o țesătură de simboluri din care se deduce viziunea sa asupra existenței. Absurdul stă alături de miraculos, ceea ce nu se vede, ceea ce nu se prezintă direct simțurilor neputând fi explicat pe cale rațională, face cât misterul universului lui Lucian Blaga, cu fanicul și cripticul lui, cu plus și minus cunoașterea.

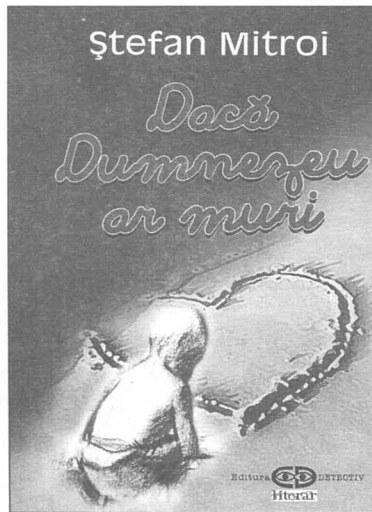
Noul roman este o sinteză a gândirii epico-filozofice a scriitorului, în sistemul complex al relațiilor care pune omul într-o triadă – lumea eului, micro- și macrouniversul. Gândul cititorului poate merge spre romanul lui Umberto Eco, *Numele trandafirului*, dar Eco nu este un model, ci, mai degrabă, un reper cultural. A plasa acțiunea cu intrigă polițistă în spațiul unei mănăstiri, fundal confiscat de scriitorul italian, este, la Ștefan Mitroi, un act de curaj și o provocare. Caracterul ezoteric al romanului îl distanțează de Umberto Eco și-l apropie de sine. Aceasta, pentru că scriitorul își tratează temele în alte haine epice, interogând existența,

Paisie, al doctorului Pavel și cel al copilului abandonat, Mirică. Părăsind viziunea subiectivă a martorului implicat din romanele care l-au consacrat, trilogia Dulce ca pelinul, mai ales, romanul începe cu o altă provocare față de cea sugerată prin titlu: nu hora, nu sârbătoarea îi adună pe oameni, ci moartea. Simetria simbolică, incipit – excipit, moarte – naștere, dintre începutul figurat în Prolog și sfârșitul figurat în Epilog, situează evoluția personajelor între limitele fixate de naștere și de moarte. Nașterea este o moarte simbolică provocând căderea în timp și în temporalitate, moartea este o renaștere, o accedere în ne-timp, în atemporalitate.

În epicul senzațional, scriitorul amestecă nu numai perspectivele, realistă și ezoterică, ci și motive arhetipale – bastardul, căutarea tatălui, a paternității, iubirea imposibilă. Mitul unității primordiale este sugerat prin gemenii, cu nume biblic, Petru și Pavel, iar mitul iubirii care poate transcende ura ca-n povestea eternilor îndrăgostiți, Romeo și Julieta, în iubirea dintre Stelu și Leontina, nepoata lui Costan, criminalul care-l ucisese din gelozie pe Gheorghe, bunicul lui Stelu. Totuși, senzaționalul este bine dozat pentru a întreține tensiunea narativă și suspansul, pentru a facilita receptarea mesajului. În acest amestec original, metafizic și senzațional dat de intriga polițistă rezidă originalitatea viziunii epice a scriitorului.

Cuplul Petru și Pavel sugerează modul original al scriitorului de a înțelege dialectica sacralului și a profanului. Gemeni, ei împart mereu lumea, conștient sau inconștient, în burta mamei și afară, în lume. Modul lor de a se raporta la univers,

sugerat explicit prin profesie – unul, inginer silvic mai întâi, apoi călugăr cu numele de Paisie, altul, medic legist, sau mai subtil prin relația cu Dumnezeu, îi individualizează prin aspirația de a-și trăi viețile în mod liber, valorificându-și dreptul de a alege, exersând liberul arbitru. Profesia este un mod de a-și consolida relația cu viața, cu lumea noastră cea de toate zilele. Viața și moartea intră într-o ecuație în care necunoscutele nu dispar niciodată. Sensul ezoteric transcende, însă, sensul apa-

Romane apărute, în exclusivitate, la Editura Detectiv

lăsând miracolul să funcționeze, oferind o posibilă soluție la eternele probleme insolubile ale vieții. Investigându-și această dimensiune a personalității sale creatoare, propensiunea spre metafizica vieții, spre spiritualitatea ei profundă, Ștefan Mitroi se recrează ca ființă gânditoare în raport cu sine, cu lumea, cu Dumnezeu.

Dacă Dumnezeu ar muri este o carte tulburătoare despre viață și moarte, văzute din unghiuri diferite – al călugărului

rent realist. Fratele Petru alege să „moară” în plan real pentru a renaște, călugăr, în cel scuru. Face acest act sacrificial pentru a-și salva nu numai fratele, dar și lumea. Dumnezeu nu moare atât timp cât oameni ca el refac relația pierdută, reluând dialogul cu Dumnezeu. La sfârșit, Pavel, profanul, poate muri și este sacrificat pentru ca lumea să-și redobândească sacralitatea.

Tăcerea lui Dumnezeu nu înseamnă neapărat absența lui din creație. Tăcerea lui Dumnezeu – „Dumnezeu tăcea. Din cauza tăcerii Lui era liniștea atât de profundă” – este direct proporțională cu capacitatea omului de a comunica. Incomunicabilitatea, din care literatura absurdului a făcut o temă centrală, este, de fapt, un efect al tăcerii lui Dumnezeu. Cuvântul nu-L mai revelează, cuvântul nu mai construiește. De aceea, oamenii comunică mai mult cu ochii. Există o adevărată poetică a privirii în acest roman, de la privirea fixă, moartă, a lui Stelu care concentrează enigmatul morții lui și până la privirile ezoterice din visul-revelație.

Motivul tăcerii/absenței lui Dumnezeu apare mai ales în frământările doctorului Pavel. El este cel care se îndoiește, care caută: „Dumnezeu, dacă avea vreun gând să vină, putea să vină pe această frânghie de fum. (...) Însă Dumnezeu nu venise din cauză că doctorul nu era, dar deloc nu era pregătit să-L întâlnească... Unde să mai încapă și El?”. Dorul de Dumnezeu este dorul de absolut, de dezmarginire. Dorul de Dumnezeu este dorul de intuita unitate pierdută, de acel originem, din care pleacă și în care se revine când cercul se închide.

Paralel, *strigătul* este un alt leitmotiv: „Ochii mari și ficși ai mortului strigau după ajutor”; „De unde avea un mort atâtă putere să strige?”; „Avea chipul unei femei tinere strigătul...”, având forța expresivă din tablourile lui Edvard Munch. Strigătul este forța împietrită a vieții, o amenințare prin puterea de a dezmargini. Disperarea, efect al neînțelegerii rostului ascuns din mecanismul lumii și al destinului, se poate manifesta prin strigăt.

Scindările ființei dau expresie confuziei, contradicțiilor, antinomiilor interioare. Ștefan Mitroi știe să pună proza la temperatura marilor idei care îl țin în compania marilor scriitori: Dostoievski, José Saramago, Umberto Eco, Albert Camus.

Există prejudecata că un scriitor este autorul unei singure cărți și că în toate celelalte pe care le scrie nu face decât să se repete. Schimbându-și instrumentele și tehnica epicii, Ștefan Mitroi dezmințe această prejudecată. Cu fiecare carte pe care o scrie, el sondează și descoperă părți, locuri necunoscute ale personalității sale creatoare, se redescoperă și, ceea ce puțini reușesc, se surprinde pe sine.

Meditând asupra raportului dintre bine și rău, libertate și necesitate, asupra liberului arbitru, a libertății individului, noul roman al lui Ștefan Mitroi deschide proza sa spre alte drumuri. Ar putea fi o altă trilogie, pandantul epico-metafizic al celei epico-realiste din Dulce ca pelinul. Scriitorul își surprinde cititorul cu fiecare apariție, iar aceasta trezește deja curiozitatea pentru următorul.

“Îmi mai sunt la îndemână visurile, norii de pe cer...”

Ștefan MITROI

Am ratat generația baby-boom. Din cauza lipsei de noroc a tatălui meu, care a ratat generația baby-boom anterioară. Cum bunicul s-a nimerit la cei întorși teferi din Primul Război Mondial, bunica a fost una dintre primele gravide de după război. Dar nu a fost tata primul născut. Nici al doilea. Nici al treilea. Trecuseră șapte ani de la încheierea păcii când a venit, în fine, și el pe lume. Fapt care l-a pus în imposibilitatea de a fi trimis pe front în războiul celălalt, ce avea să urmeze. Imposibilitatea aceasta a stat la baza imposibilității mamei de a rămâne gravidă cu mine imediat după război. Lucru ce s-a întâmplat zece ani mai târziu, în tot acest timp ea având alte treburi importante de făcut. Ca, de exemplu, să-și termine copilăria, apoi să i se pară că e tânără, după care să-și închipuie că s-a îndrăgostit, pe urmă să-și dea seama că dragostea nu este ceva de nasul ei, mai apoi să priceapă că se poate trăi și fără dragoste și să se marite cu tata, iar după asta să mă nască, într-o noapte de primăvară, cum altfel decât noaptea?, pe mine. Am venit, dacă pot spune așa, cu viteza întunericului spre lumină.

Anul acesta, ce ciudățenie, se întâmplă să împlinesc vârsta anului în care m-am născut! Întrucât m-am cam săturat de ani, vreau ca începând de mâine să-mi măsoar viața în altceva. În cărți citite, bunăoară. Să spun c-am împlinit vârsta de zece mii de cărți citite! Sau în păsări. Da, da, nu vă mirați, am ajuns într-adevăr la etatea de șapte mii de grauri, o sută cincizeci de cocori și paisprezece mierle! Sau în prieteni. Iată-mă atingând vârsta matusalemică de trei prieteni! Știu că pare de necrezut, dar s-a întâmplat, nu este meritul meu, ci al timpului care a avut atât de multă răbdare cu mine.

Îmi mai sunt la îndemână visurile, norii de pe cer, copacii, țările vizitate, mormintele celor dragi, fântânile cu cumpănă, adresele la care am locuit, oamenii de zăpadă, sirenele salvărilor de pe stradă, clopotele bisericii de peste drum. Treizeci de fântâni cu cumpănă, unsprezece oameni de zăpadă, șaiszeci de țări, douăzeci de morminte, o sută de sirene, zece băți de clopot! Pot alege oricare dintre aceste vârste. Anii îi las celorlalți oameni, tot se plâng ei că nu le sunt niciodată de ajuns cei pe care îi au de trăit. Nu înseamnă mare lucru ceea ce primesc de la mine, dar este totuși ceva. Ceva mai mult decât nimic.

*Câteodată, am norocul să-mi măsoar viața în romane publicate. Chiar în această vară am împlinit fix șapte romane, prilej cu care Compania de Librării București m-a invitat, la Librăria Sadoveanu din Capitală, ca să-mi spună de față cu nu știu câți oameni ceva. Poate că la mulți ani, nu știu precis. Ce știu este că am să profit de ocazie, încercând să spun eu câteva cuvinte despre cel mai proaspăt roman al meu, care se numește *VIEȚI GREȘITE* (apărut ca și altele precedente, la Editura Detectiv - director Firiță Carp). Mi-au promis că vor fi pe aproape, ca să-mi sară în ajutor, doamnele Georgeta Munteanu, Ana Dobre și Clara Mărgineanu, precum și domni Simion Gârlea (personaj al cărții, în vârstă de 94 de ani), Dan Caragea, Radu Voinescu, Cornel Ostahie, Firiță Carp, Ioan Chelaru și Marian Nencescu.*

Vă potesc și pe dumneavoastră, oameni buni, ca să suflăm împreună în cele câteva lumânări ale visurilor mele împlinite.

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC

Nevoile de informare și comportamentul de căutare a informației la populația din zonele rurale (II)

Shariful ISLAM – medic, Universitatea din Rajshahi,
Zabed AHMED – master în științe, Universitatea din Dhaka

În India au fost desfășurate mai multe studii de cercetare pe tema nevoii de informare. Majoritatea acestor studii se concentrează totuși pe grupuri privilegiate precum tehnologii, doctorii, oamenii de știință și academicienii. Unele studii au privit și nevoile de informare din medii rurale și comunități. De exemplu, Musib (1989a) a desfășurat un studiu despre nevoile de informare și sursele de informare ale agricultorilor din mediul rural. Acesta a încercat să identifice sursele de informare despre problemele cotidiene precum educația și școala, sănătatea și creșterea copiilor, chiriile și taxele, relațiile personale, politica, activități recreative, locuri de muncă pentru membrii familiei, disponibilitatea produselor de larg consum etc. Principalele surse de informare erau experiența personală, prietenii, vecinii, rudele, membrii familiei, colegii de muncă, birourile agricole, profesorii de școală, responsabilii de magazine pentru aspecte legate de marketing și identificarea nivelului prețului etc. Într-un alt studiu, Musib (1989b) a examinat nevoile de informare din regiunile rurale ale Indiei și a constatat faptul că populația acestora necesită informații despre probleme legate de consumatori, educație, locuri de muncă și probleme medicale. Musib (1991) s-a concentrat și pe nevoile de informare ale persoanelor din industria construcțiilor de lemn, bambus și pământ din India rurală. Într-un alt studiu, Das și Kjan (2004) au identificat mai multe nevoi de informare în rândul populației rurale. Acestea includeau agricultura și aspecte legate de aceasta, industria la scară mică și alte probleme conexe, ocuparea forței de muncă, educația, sănătatea și probleme de bunăstare a familiei, facilitățile de creditare și asigurare, alimentația și disponibilitatea unei diete hrănitoare ieftine, inițiativa privată, creșterea animalelor, informații despre politici publice, asistență juridică și siguranța individului. Aceștia au menționat că oamenii din zone rurale au nevoie și ei de informații despre asistența socială, industriile din sat sau din cătun, locuințe, horticultură, știri locale și politice etc.

Sahu (2004) a analizat comportamentul de căutare de informații la locuitorii din zonele rurale din Bengalul de Vest, India. Autoarea a studiat principalele domenii ale cererii de informații și sursele de informare utilizate. Studiul a constatat că locuitorii din zone rurale au nevoie de informații care corespund unor necesități specifice ale ocupației lor și de informații generale pentru supraviețuirea zilnică, ca de exemplu diferitele programe guvernamentale pentru dezvoltare rurală, sănătate, igienă, asigurarea de locuințe, facilități de transport, oportunități de angajare, scheme pentru inițiativa privată, sprijin juridic, regulamente și reglementări bancare, reforme agricole, legile fiscale, drepturile civile și politice etc. Basu și Dasgupta (2004) au coordonat un studiu despre utilizatorii și neutilizatorii de informație din zonele rurale ale Indiei. În acest studiu, ei au identificat nevoile de informare ale comunităților rurale. Acestea includeau generarea unui venit, conducerea comunității, probleme de mediu precum poluarea, schimbările climatice, dezastrele etc., sănătatea comunității, asistența pentru alfabetizare, oportunități pentru educație, locuri de muncă, credite bancare, politici guvernamentale, transport, comunicații și igienă.

Elevi din Mumbai - India

În studiul său despre bibliotecile rurale din India, Dasgupta (2000) a identificat că principalele nevoi de informare ale mediului rural privesc supraviețuirea, i.e. persoanele care trăiesc sub pragul sărăciei, hrana, nutriția și sănătatea, legea și siguranța publică, activitățile economice, educația, cultura, divertismentul. Autoarea a mai sugerat și că, în mediul în permanentă schimbare al societății indiene, nevoile de informare ale populației rurale diferă în primul rând din cauze precum nivelul de educație, activitățile economice, statutul social care include și nivelul de castă, statutul familiei, inclusiv al femeilor, și politica rurală. Sarada (1986) a examinat serviciile oferite de bibliotecile rurale din India. Ea a identificat că nevoile de informare ale comunității au două părți. Prima, nevoile generale ale comunității care se grupează în jurul vieții cotidiene a locuitorilor, în speță locuințele, locurile de muncă, sănătatea și igiena, alimentația și nutriția, creșterea copiilor și bunăstarea familiei, facilități de creditare și de piață etc. Cea de-a doua parte, nevoile specifice de informare ale unor grupuri de persoane ca fermierii, femeile etc. se referă la interesele ocupaționale și la legislația asistenței sociale și a programelor guvernamentale.

Chakrabarti (2001) a studiat comportamentul de căutare a informației la tribul Totos, o comunitate din Totopara, în Bengalul de Vest, India. Studiul a mai identificat și diferitele nevoi de informare ale acestei comunități tribale. Aproape 73 la sută din populația Totos a exprimat nevoia de informații despre locuințele non-tradiționale, aproape 5 la sută a căutat informații pentru cultura sa proprie, 42 la sută au avut nevoie de informații despre apa potabilă pură și 40 la sută informații despre apa curată pentru spălat. Doar 7 la sută din populație a necesitat informații despre măsurile sanitare. Studiul a reliefat că aproape 10 la sută din populația masculină și 12 la sută din cea feminină aveau nevoie de informații despre rețete de gătit. Dintre cei deja anchetati, 35 la sută erau interesați de informații despre sistemele de agricultură moderne, 19 la

sută aveau nevoie de informații despre creșterea animalelor domestice, iar 45 la sută - despre diferite categorii de granturi guvernamentale și non-guvernamentale disponibile. Doar 18 la sută din bărbați și 2 la sută din femei și-au exprimat nevoia de informații despre instituții de învățământ din satul lor. S-a constatat de asemenea că 20 la sută din populație aveau nevoie de informații despre partide politice, în timp ce 14 la sută necesitau informații despre alegerile administrative din Totopara, iar 5 la sută despre situația politică din Bengalul de Vest și din restul Indiei. Chakrabarti a constatat că Totos obțineau informațiile cu predilecție din surse netradiționale; aceștia se bazau în primul rând pe conducătorul comunității, preotul și liderul spiritual, povestirile mitologice împărtășite de bătrânii satului, locuri rituale, zonele obișnuite de bărfă, locațiile festivalurilor și piețe. Aceștia mai foloseau pentru informare și surse mai tradiționale, ca de exemplu administrația orașului, centrele de sănătate, birourile administrative, bănci, oficii poștale, organizații non-guvernamentale, instituții de misiariat, piețe, școli, biblioteci, media, precum radio, TV și presă scrisă, membri alfabetizați sau nealfabetizați ai propriei comunități, cât și persoane din alte comunități.

Vijayakumar et al. (2004) a identificat nevoile de informare ale utilizatorilor bibliotecilor rurale din India. Autorii au constatat că majoritatea utilizatorilor avea nevoie de informații despre actualități (68 la sută), urmate de politică (60 la sută), viața socială (55 la sută), locuri de muncă (51 la sută), agricultură (46 la sută), inițiative private (38 la sută), educație (37 la sută), păduri și industrie (26 la sută), educația medicală (24 la sută), facilități de împrumut (18 la sută) și transport (16 la sută). Devi și Meitei (2007) au cercetat nevoile populației rurale din satele din districtul Valley din statul Manipur, India. Studiul a relevat faptul că 78 la sută dintre respondenți aveau nevoie de informații despre agricultură, inclusiv semințe, pesticide, irigații și condiții climatice etc., 74 la sută aveau nevoie de informații despre educație și training și domenii conexe, iar 72 la sută aveau nevoie de informații despre sănătate, igienă, HIV/SIDA etc. Mai mult, 62 la sută dintre respondenți au fost interesați de informații despre afaceri și 63 la sută - despre tehnologie. Câțiva respondenți au indicat că au nevoie de informații despre protecția mediului, alimentație și nutriție, politici și planuri guvernamentale, jocuri și sport, inclusiv activități culturale, și dezvoltarea infrastructurii.

Au existat mai multe studii despre nevoile de informare ale locuitorilor din zonele rurale ale Bangladeshului. Ahmed, Munshi și Ahmed (1997) au analizat nevoile de informare ale comunității rurale și au observat că majoritatea locuitorilor care lucrează în agricultură sunt mici fermieri și muncitori agricoli. Acești fermieri și muncitori au nevoie de informații despre subiecte care contribuie la creșterea productivității agricole și la alte rezultate legate de aceasta. Acestea includ granturile, subvențiile, acordarea de credite, furnizarea de îngrășăminte și unelte agricole. Ahmed et al. a observat în continuare că nevoile de informare din mediul rural sunt în general centrate în jurul problemelor vieții cotidiene și al asigurării traiului. Într-un alt studiu, Khan (1997) a arătat că comunitățile rurale au nevoie de informație pentru a-și îmbunătăți condițiile de trai socio-economice, printre care o mai bună stare de sănătate, alimentarea cu apă și condițiile de igienă, accesul la informații despre un anumit serviciu sau o anumită politică guvernamentală, la informații despre producerea unor recolte mai bune, prevenirea și controlul poluării mediului, la manuale sau suporturi educaționale, la săli de sport și prevenirea și controlul problemelor sociale.

Iqbal (2003) a desfășurat un studiu despre nevoile și problemele de informare din zonele rurale și din așezările urbane din Bangladesh. Acesta a strâns date prin interviuarea a 60 de respondenți (30 bărbați și 30 de femei) din patru sate îndepărtate și din două mahalale urbane sărace. Iqbal a menționat că atât locuitorii din zonele sărace urbane cât și rurale consideră agricultura, asistența financiară sau pentru credite, prevenirea inundațiilor sau

gestionarea situațiilor de dezastre naturale, problemele legate de sănătate, cunoștințele despre lume și divertismentul drept principale domenii în care există o nevoie de informare. Majoritatea a resimțit nevoia de informații despre controlul inundațiilor / gestionarea situațiilor de dezastre naturale, despre sănătate și cunoștințe despre lume. În mod surprinzător, 42 la sută dintre aceștia nu considerau agricultura ca fiind un domeniu principal al nevoii de informare. Două treimi dintre respondenți au ales asistența financiară și pentru credite drept una dintre principale zone de interes pentru informare. Au existat mici diferențe între nevoile de informare ale locuitorilor din zonele sărace rurale și cele urbane. Aceștia tindeau să se axeze pe informații despre planificare familială, controlul inundațiilor și gestionarea situațiilor de dezastru natural, despre sănătate, cunoștințe generale și asistență financiară și pentru credite. În cazul locuitorilor din mediul rural, nevoia de divertisment era cu 20 la sută mai ridicată decât în cazul celor din zona urbană. De asemenea, în zonele rurale, 10 la sută dintre intervievați și-au exprimat interesul față de informația din domeniul educației. Nevoia pentru informații despre agricultură în zonele sărace urbane a fost relativ scăzută, ceea ce este de altfel de așteptat. Locuitorii din zonele rurale consideră educația drept unul dintre domeniile în care nevoia nu le sunt satisfăcute.

Islam (2010), în lucrarea sa de doctorat, a identificat nevoile de informare ale locuitorilor din zonele rurale din Bangladesh. Această cercetare s-a desfășurat în zece comunități rurale din nordul țării. Autorul a indicat faptul că utilizatorii bibliotecilor rurale aveau nevoie de informație despre educație (73 la sută), sănătate (57 la sută), religie (56 la sută), divertisment (47 la sută), probleme de actualitate (43 la sută), agricultură (32 la sută), politică (28 la sută) și planificare familială (21 la sută). Este interesant faptul că 68 la sută dintre participanți nu au considerat agricultura drept un domeniu cu nevoi de informare, chiar dacă cercetarea s-a desfășurat în special în zone rurale agrare. Nevoia de informare despre afaceri, creșterea copiilor, asistența financiară și pentru credite au fost și ele comparativ reduse. În baza acestor constatări, Islam a concluzionat că nevoile de informare ale comunităților rurale pot varia de la o regiune la alta în funcție de condițiile socio-economice ale locuitorilor acestora.

Dezbateri și direcții de cercetare viitoare

Această sinteză a literaturii din domeniu confirmă primele studii conform cărora nevoile de informare din zonele rurale se concentrează în principal pe viața cotidiană a locuitorilor acestora. În timp ce multe dintre studiile trecute în revistă de această lucrare se bazează pe biblioteci (vezi Aboyade 1987; Sarada 1986; Patridge 1991; Vijayakumar et al. 2004), altele se axează pe un anumit grup rural, de ex. fermierii (Aina 1985; Kaniki 1991) sau femeile (Nwagha 1992; Mooko 2005; Bakar 2011). Câteva studii s-au concentrat și pe nevoile întregii comunități rurale (Temu 1984; Mchombu 1993; Ahmed 2009). Mai mult, există o vastă literatură care descrie nevoile generale de informare ale locuitorilor rurali din țările în dezvoltare (Aina 1991; Mchombu 1995; Lu, Wang și Xu 1996). Totuși, toate aceste studii au afirmat în mod concludent faptul că locuitorii din zonele rurale nu au nevoi și că necesită informații pentru traiul zilnic, precum cele despre sănătate, locuri de muncă și surse de venit, auto-guvernare, agricultură, educație, religie, recreere și probleme de actualitate. În același timp, anumite nevoi de informare au un conținut diferit și specific locației, așa cum este evident în studiile realizate atât în țări dezvoltate cât și în dezvoltare. Se pare că locuitorii din zonele rurale ale statelor dezvoltate, pe lângă informațiile de zi cu zi, sunt de asemenea interesați de informații despre drepturi legale și civile, drepturile consumatorului, mediul înconjurător etc. Aceasta se datorează, poate, faptului că acești locuitori, indiferent de nivelul lor de ocupare sau de statutul economic, împărtășesc multe dintre provocările vieții cotidiene ale locuitorilor din orașe.

Constatările menționate în această sinteză a literaturii din domeniu indică nevoia de o cercetare mai aprofundată în mai multe zone ale nevoilor de informare rurală și ale comportamentului de căutare a informației, atât în țările dezvoltate, cât și în cele în dezvoltare. Chiar dacă studiile trecute în revistă în această lucrare au identificat nevoile de informare ale locuitorilor din zonele rurale, în general, acestea au acordat mai puțină atenție modului în care locuitorii din zonele rurale folosesc diferitele surse, servicii și sisteme pentru a-și satisface nevoile de informare. Există de asemenea o lipsă de interes generală față de modul în care diferitele servicii ar putea fi organizate pentru a furniza o mai bună informație utilizatorilor lor. De asemenea, studiile desfășurate în țări dezvoltate sunt reduse ca număr, sunt depășite și sunt mai puțin cuprinzătoare decât cele efectuate în state în dezvoltare. Astfel, este nevoie de cercetări suplimentare pentru a înțelege nevoile de informare ale locuitorilor din mediul rural din țările dezvoltate. Mai mult decât atât, puține studii au menționat nevoile de informare și comportamentul de căutare al unor grupuri etnic minoritare (vezi Patterson 1995; Chakrabarti 2001; Ahmed 2009); sunt necesare mai multe cercetări despre modul în care acestea abordează și utilizează informația. Pe lângă aceasta, este nevoie de mai multe studii despre nevoile de informare și comportamentul de căutare a informației în rândul locuitorilor analfabeți din zonele rurale, în special în țările în dezvoltare. Copiii și tinerii adulți formează o mare parte a populației rurale din țările în dezvoltare și este importantă înțelegerea nevoilor de informare și a comportamentelor de căutare de informații ale acestui grup. Mai mult, dat fiind că telefoanele mobile și internetul wireless au devenit disponibile pe scară largă în zonele rurale, este necesară desfășurarea unor cercetări pentru analizarea eficienței acestora și a modului în care aceste mai noi resurse informaționale contribuie la viața locuitorilor din zonele rurale.

În zonele rurale, biblioteca publică locală ar putea fi o importantă sursă de informare. Studiile au indicat în repetate rânduri faptul că serviciile bibliotecilor publice de stat sunt foarte nepotrivite și ineficiente în zonele rurale pentru că colecțiile și facilitățile acestora nu satisfac întotdeauna nevoile locuitorilor. Astfel, trebuie luate în considerare canale alternative de furnizare a serviciilor de informare în zonele rurale. Este necesară înțelegerea nevoilor locale de informare pentru dezvoltarea unor biblioteci care să poată răspunde acelor nevoi. Bibliotecile trebuie de asemenea să furnizeze informații utile persoanelor analfabete din comunitate prin canale netradiționale precum cărțile cu imagini și înregistrările audio-video. Tehnologiile inovatoare locale ieftine prin care se furnizează accesul la Internet în zonele rurale trebuie să fie luate în considerare cu toată seriozitatea. Bibliotecile publice din zonele rurale trebuie să fie mai bine dotate iar bibliotecarii trebuie să lucreze împreună cu populația locală pentru a le înțelege mai bine nevoile. Bibliotecarii ar trebui de asemenea să ajute activ comunitățile locale în adoptarea noilor tehnologii. Este adevărat că bibliotecarii bine pregătiți nu sunt atrași de posturi în zonele rurale unde resursele sunt atât de rare și care sunt deseori lipsite de orice confort. Pentru a depăși această problemă, se pot recruta voluntari locali care să fie instruiți pentru a participa în proiecte ale bibliotecilor rurale.

În multe comunități rurale, tradiția orală și cunoașterea tradițională sunt o parte importantă a identității culturale ale acestora. Ele încă mai joacă un rol vital în activitățile zilnice ale mării majorități ale locuitorilor din lumea în dezvoltare. Există o nevoie de a prezerva și promova folosirea în viitor a cunoașterii tradiționale iar bibliotecile rurale pot juca un rol semnificativ în acest sens.

Studiile au indicat că organizațiile non-guvernamentale (ONG) pot avea și ele un rol crucial în transmiterea informației către locuitorii rurali. În multe țări în dezvoltare, acestea sunt principalii furnizori de informații în zonele rurale (vezi Islam 2009). Este important ca aceste servicii să fie direcționate și integrate astfel încât

să fie compatibile cu nevoile autorităților locale, a consultanților de specialitate, iar rețelele de informare guvernamentale trebuie să fie monitorizate în mod regulat dat fiind că acestea sunt principalele instrumente folosite de guverne în multe țări în dezvoltare pentru a transmite informații către locuitorii din zonele rurale.

Concluzie

Această recenzie analizează studiile de cercetare pe tema nevoilor de informare și a comportamentului de căutare a informațiilor în rândul locuitorilor din zonele rurale, atât în țările dezvoltate cât și în cele în dezvoltare. Principala concluzie care poate fi extrasă din această recenzie este aceea că nevoile de informare ale locuitorilor rurali din toate țările se situează în linii mari pe aceiași parametri. Nevoile comune de informare sunt legate de activitățile vieții cotidiene ale acestora. Un efort coordonat la nivel național al agențiilor guvernamentale, autorităților locale și ONG-urilor este, deci, necesar pentru a aduce informația de zi cu zi către locuitorii rurali într-un mod mai ieftin și mai eficient. Este de asemenea important să se încerce dezvoltarea și întărirea fluxului de informații din zonele rurale, nu numai de sus în jos, cât și de la nivelul comunității (vezi Ahmed 2010). Aceste eforturi trebuie realizate în colaborare cu structura administrativă statală. Este necesar să aibă loc o schimbare culturală și socială în percepția asupra importanței cruciale a satisfacerii nevoilor de informare în comunitățile rurale și în felul în care aceste nevoi pot fi satisfăcute într-un mod complet și integrat.

Traducere de Simona CODRESCU, din revista *IFLA Journal*, vol. 38 (iunie 2012) Nr. 2, p. 137 și urm.

Referințe

- Correa AF (1995)** *Training of information providers for the rural context*. In: E Johansson (ed) *Seminar on information provision to rural communities in Africa*. Sweden: Uppsala University Library. 92–97.
- Correa AF et al. (1997)** *Rural information provision in developing countries: Measuring performance and impact*. Available at: <http://www.unesco.org/webworld/highlights/rural-info.rtf>.
- Das BB and Khan SC (2004)** *Information for beneficiaries and functionalities of rural development: perspective of WestBengal*. In: A Chatterjee et al. (eds) *Information support for rural development*. Kolkata: IASLIC. 31–39.
- Dasgupta K (2000)** *Rural Libraries in the changing environment in India: Important factors for discussion*. Available at: <http://www.ifla.org/VII/dg/srdg/srdg6.pdf>.
- Devi P and Meitei LS (2007)** *Information needs of the rural people: A case study*. In: N Lahkar (ed) *Rural libraries in the north east India: Problems and prospects*. Kolkata: Central Reference Library. 269–277.
- Dutta R (2009)** *Information needs and information-seeking behavior in developing countries: A review of the research*. *International Information & Library Review* 41(1): 44–51.
- Iqbal MN (2003)** *Building a knowledge society: Information needs and information problems in rural areas and urban settlements in Bangladesh*. In: MZA Rahman et al. (eds) *Building a knowledge society: Value creation through people, knowledge, ICT*. Kuala Lumpur: Kulliyah of Information and Communication Technology, International Islamic University Malaysia. 90–103.
- Islam MS (2009)** *The Community Development Library in Bangladesh*. *Information Development* 25(2): 99–111.
- Islam MS (2010)** *Impact assessment of rural libraries in Bangladesh*. Unpublished Doctoral Thesis, University of Dhaka.
- Kamba MA (2009)** *Access to information: The dilemma for rural community development in Africa*. Paper presented at 7th GLOBELICS Conference, October 6–8, Dakar, Senegal.

- Kaniki AM (1991)** *Information-seeking and information providers among Zambian farmers.* *Libri* 4(3): 147–64.
- Kaniki AM (1995)** *Exploratory study of information needs in the Kwa-Ngwanese (Natal) and Qumbu (Transkei) communities of South Africa.* *South African Journal of Library and Information Science* 63(1): 9–18.
- Khan MSI (1997)** *Information support for the rural people.* In: *Sub-Regional Workshop on Redefined Roles of Libraries in an Information Society and Promotion of UNESCO Network of Associated Libraries (UNAL): Report.* Dhaka: UNESCO and BANSDOC.
- Lu Z, Wang X and Xu J (1996)** *The relationship between rural development and library and information science.* Paper presented at the 62nd IFLA General Conference, Beijing, China.
- Marcella R and Baxter G (1999)** *The information needs and the information seeking behaviour of a national sample of the population in the United Kingdom, with special reference to needs related to citizenship.* *Journal of Documentation* 55(2): 159–183.
- Mchombu KJ (1992)** *Information needs for rural development: The case of Malawi.* *African Journal of Library Archives and Information Science* 2(1): 17–32.
- Mchombu KJ (1993)** *Information needs and seeking patterns for rural people's development in Africa.* Gaborone: IDRC and University of Botswana.
- Mchombu KJ (1995)** *Impact of information on rural development: Background, methodology and progress.* In: P McConnell (ed) *Making a difference: Measuring the impact of information on development.* Ottawa: International Development Research Centre. 87–102.
- Mears RA (1989)** *Rural information needs as seen by Ruth Anne Mears.* *Rural Libraries* 9(2): 37–43.
- Momodou MO (2002)** *Information needs and information seeking behaviour of rural dwellers in Nigeria: A case study of Ekpoma in Esan West local government area of Edo.* *Library Review* 51(8): 406–410.
- Mooko NP (2005)** *The information behaviors of rural women in Botswana.* *Library & Information Science Research* 27(1): 115–127.
- Moore N (2007)** *Community information and technology centres: Focus on South-East Asia.* Bangkok: UNESCO. Available at: http://portal.unesco.org/ci/en/files/25659/11962595511telectable_study_en.pdf/telectable_study_en.pdf.
- Musib SK (1989a)** *Community analysis and the library collection building: A survey report.* *IASLIC Bulletin* 34(3): 177–184.
- Musib SK (1989b)** *Information needs and sources of information of the rural agriculturists.* *Annals of Library Science and Documentation* 36(1-2): 63–67.
- Musib SK (1991)** *Information needs of cottage industries: A survey report.* *CLIS Observer* 8(1-2): 14–17.
- Nwagha G (1992)** *Information needs of rural women in Nigeria.* *Information Development* 8(2): 76–82.
- Ojiambo JB (1989)** *Communication of agricultural information between research scientists, extension personnel and farmers in Kenya.* Unpublished PhD Thesis, University of Pittsburgh.
- Patridge JM (1991)** *An examination of the communication behaviour of farmers in a rural area of Western Australia in order to assess the role of the public library in meeting their informational, educational, inspirational, and recreational needs.* Unpublished Master's Thesis, Curtin University of Technology.
- Patterson L (1995)** *Information needs and services of Native Americans.* *Rural Libraries* 15(2): 37–44.
- Richards J (1975)** *Rural advice and information: The proof of need: The coquetdale experiment (Occasional paper no. 2).* National Association of Citizens Advice Bureaux.
- Rochester MK (1998)** *New ways to serve the rural library user: An Australian perspective.* Available at: <http://www.ala.org/work/international/intlpprs/rocheste.htm>.
- Sahu D (2004)** *Information-seeking behaviour of rural people in West Bengal: A case study.* In: A Chatterjee et al. (eds) *Information support for rural development.* Kolkata: IASLIC. 269–280. *146 IFLA Journal* 38(2)
- Sarada K (1986)** *Rural library services in India.* New Delhi: Ess Ess Publications. Seneviratne W, Gunawardene GC and Siddhisena KAP (2006) *Modeling community information behaviour in rural Sri Lanka: A citizen-centred perspective.* In: C Khoo, D Singh and AS Chaudhry (eds) *Proceedings of the Asia-Pacific Conference on Library & Information Education & Practice 2006 (A-LIEP 2006).* Singapore: School of Communication & Information, Nan yang Technological University. 369–381.
- September PE (1993)** *Public libraries and community information needs in a changing South Africa.* *Journal of Librarianship and Information Science* 25(2): 71–78.
- Shrama AK and Fatima N (2004)** *Information-seeking behaviour and sharing pattern among the rural people of Gwalior district of Madhya Pradesh.* In: A Chatterjee et al. (eds) *Information support for rural development.* Kolkata: IASLIC. 217–222.
- Talbot H (1998)** *Information needs of rural communities.* Available at: <http://www.ncl.ac.uk/cre/publish/pdfs/rr98.2.pdf>.
- Temu D (1984)** *Information needs of two Papuan village communities (Kapari and Viriolo) and rural development: A study report.* Paper presented at the IFLA Round Table on Library Services to Ethnic and Linguistic Minorities, Nairobi.
- Thomas R, Crossan S, Urquhart C and Hines B (2008)** *Rural information needs.* Available at: <http://cadair.aber.ac.uk/dspace/bitstream/handle/2160/611/Midpercent20Walespercent20Librarypercent20andpercent20Informationpercent20Partnershippercent20Ruralpercent20Informationpercent20Needspercent20Reportpercent20Final.pdf?sequenceL5>.
- Vavrek B (1990)** *Assessing the information needs of rural Americans: Public libraries.* Clarion, PA: Clarion University of Pennsylvania.
- Vavrek B (1993)** *Assessing the role of the rural public library.* Clarion, PA: Clarion University of Pennsylvania. Vijayakumar M, Kannappanavar BU, Prabhakar S et al. (2004) *Community information services through rural library: A case study.* In: A Chatterjee et al. (eds) *Information support for rural development.* Kolkata: IASLIC. 93–96.
- Wilde GR (1981)** *Impacted rural communities: Educational and informational needs.* In: LF Lunin et al (eds) *The information community: An alliance for progress.* White Plains: ASIS.
- WorldBankGroup (2011)** *Country and lending groups.* Available at: http://data.worldbank.org/about/country-classifications/country-and-lending-groups#Low_income.
- Zhang Q and Cheng X (1996)** *Provision of information to the rural communities in China.* *Quarterly Bulletin of IAALD* 41: 109–116.
- Zhang Y and Yu L (2009)** *Information for social and economic participation: A review of related research on the information needs and acquisition of rural Chinese.* *International Information and Library Review* 41(2), 63–70.
- Zijp W (1994)** *Improving the transfer and use of agricultural information: A guide to information technology.* Washington, DC: World Bank.

Despre autori

Dr. Shariful Islam este profesor asociat și președinte al Departamentului de Științe ale Informării și Managementul Bibliotecii de la Universitatea Rajshahi, Bangladesh. În anul 2010 a primit titlul de doctor pentru studiul său despre evaluare de impact asupra bibliotecilor rurale din Bangladesh, de la Universitatea din Dhaka. Punctele de interes ale cercetării sale includ serviciile oferite de bibliotecile rurale și evaluare de impact a furnizării informației în mediul rural. Contact: Department of Information Science and Library Management, University of Rajshahi, Rajshahi – 6205, Bangladesh. Email: sharif6islam@yahoo.com.

Dr. Zabeed Ahmed (S.M.) este din 2008 profesor în cadrul Departamentului de Științe ale Informării și Managementul Bibliotecilor al Universității din Dhaka, Bangladesh. A lucrat ca specialist pentru studii de investiții în biblioteca digitală pentru Higher Education Quality Enhancement Project (HEQEP) al UCG din Bangladesh. Anterior, a fost cercetător invitat (visiting scholar) la Institute of East Asian Studies, Thammasat University din cadrul Asia Fellows Award. Principalele puncte de interes ale cercetărilor sale privesc evaluarea de impact asupra serviciilor bibliotecilor rurale. Este de asemenea implicat în cercetări despre utilizările umane ale produselor și serviciilor electronice. Este deosebit de interesat de experimente de utilizabilitate cu astfel de produse și de adoptarea unei abordări centrate pe utilizator în proiectarea interfețelor de utilizator pentru identificarea utilizatorului final. Contact: Department of Information Science and Library Management, University of Dhaka, Dhaka – 1000, Bangladesh. Email: smzahmed@yahoo.com.

Cursurile de Vară ale Universității Populare „Nicolae Iorga”, Vălenii de Munte, ediția 2012

Preot Constantin MĂNESCU
Parohia Urșani, Vâlcea

Puține localități din țara noastră au avut șansa să devină celebre nu pentru motivul că o mare personalitate s-a născut acolo, ci pentru că, printr-o anumită întâmplare, ele au fost descoperite și îndrăgite, precum Weimarul lui Goethe, de oameni de geniu ce aveau să-și identifice existența cu aceste așezări neînsemnate.

Este și cazul orașelului Vălenii de Munte, din județul Prahova, situat pe valea Teleajenului, între Ploiești și Brașov, care l-a atras pe marele nostru istoric Nicolae Iorga prin viața sa patriarhală, prin liniștea și puritatea sufletească a oamenilor săi. Astfel, începând din anul 1908, Vălenii de Munte aveau să devină un centru de spiritualitate românească, de unde „Apostolul Neamului” avea să răspândească prin cuvântul scris și prin viu grai ideea îndreptăririi formării unui singur stat național românesc. Instituții create aici de Iorga, precum: tipografia „Neamul Românesc”, inaugurată la 21 mai 1908, care se va numi după război, din 1924, „Datina Românească”; Universitatea Populară de Vară, înființată la 2 iulie 1908; Biblioteca Populară (1908), au avut rolul de a pregăti și a înfăptui la nivel ideologic, în rândul tuturor românilor, Marea Unire de la 1 Decembrie 1918. Alte instituții înființate la Vălenii după primul război mondial, precum: Școala de Misionare Morale și Naționale „Regina Maria” (1922), Muzeul de Artă Religioasă, Așezământul pentru Minoritari „Regele Ferdinand”, Așezământul „Principesa Elena”, Școala Artelor Uitate, Școala de cântăreți bisericești, care urmăreau trezirea conștiinței naționale a poporului român, cunoașterea istoriei lui, prețuirea valorilor culturale și a meșteșugurilor populare, pregătirea cultural-națională a femeii, ajutorarea minoritarilor străini să învețe limba română, au făcut din Vălenii de Munte o „citadelă a culturii românești”, după cum spunea Barbu Theodorescu, secretarul personal al lui Iorga.

Iată că și anul acesta, timp de aproape o săptămână (19-24 august), orașul Vălenii de Munte a devenit un adevărat centru universitar, continuându-se inițiativa marelui savant patriot Nicolae Iorga, din anul 1908. Actuala ediție, așa cum menționa profesorul Constantin Stere, directorul Direcției de Cultură și Patrimoniul Național, filiala Prahova, care a avut și rolul de organizator și moderator al manifestării, a avut în program aceeași tematică referitoare la Basarabia, gândită de Nicolae Iorga la ediția din 1912, când se împlineau 100 de ani de la sfârșitul trupului Moldovei de către Rusia țaristă. În timp ce la Chișinău autoritățile țariste organizau mari festivități, în mai 1912, prin care aniversau anexarea Basarabiei, la noi în țară, nu autoritățile românești, ci singur Nicolae Iorga dă o replică pe măsură comemorării unui secol de la acest dramatic eveniment, prin cursurile Universității Populare din Vălenii de Munte. Publicarea de către Iorga a volumului „Basarabia noastră”, organizarea, la București, a primei expoziții de artă populară basarabeană, construirea, la Iași, a unui Cămin pentru studenții basarabeni, tematica prelegerilor și a dezbaterilor de la Universitatea Populară, toate erau axate pe marea dramă a poporului român: răpirea palmei de pământ românesc dintre Prut și Nistru.

Ca și atunci, organizatorii ediției din 2012, când s-au împlinit 200 de ani de când Basarabia se află tot departe de Țară, au decis

să dea curs propunerii venite de la Chișinău, respectiv tematica principală a cursurilor să fie axată pe acest eveniment: „Basarabia – trecut, prezent și viitor”.

Iată numai câteva dintre titlurile prelegerilor și ale meselor rotunde: „Nicolae Iorga, despre istoria Basarabiei și a Bucovinei de Nord”, „Limba română și politica de rusificare în Basarabia”, „Statul român și Basarabia între 1859-1918”, „Basarabia – 106 ani de stăpânire rusească”, „Primul Război Mondial și Unirea Basarabiei și Bucovinei cu România”, „România 1918-1940. Pierderea Basarabiei și a Nordului Bucovinei”, „Basarabia după 50 de ani de ocupație sovietică. Renașterea națională”, „200 de ani de la răpirea Basarabiei”, „Deportările românilor basarabeni în Siberia, destinul unei familii”, „Mihai Eminescu despre răpirea Bucovinei și Basarabiei”, „Scriitorii români din Basarabia repri-mați de regimul sovietic”, „Ocupația rusească oglindită în poezia populară din Basarabia”, „Pactul Ribbentrop-Molotov și agresiunea sovietică împotriva României”, „Bucovina de Nord și Basarabia de Sud, provincii românești încorporate samavolnic Ucrainei”, „Spații românești în defensivă”, „Relațiile culturale româno-ruse, la începutul secolului XIX”, „Cultură națională și cultură juridică – aspecte mai puțin dezbătute”.

Aceste conferințe au fost susținute de reputați academicieni, istorici și oameni de cultură din întreg spațiul românesc, precum: acad. Valeriu Matei, acad. Răzvan Theodorescu, prof. univ. dr. Ion Bulei, prof. univ. dr. Constantin Hlihor, prof. dr. Gh. Negru, dr. Constantin Ungureanu, dr. Elena Negru, prof. univ. dr. Ion Negrei, avocat Iosif Friedmann-Nicolescu, dr. în științe juridice, prof. univ. dr. Petre Țurlea, prof. dr. Vlad Mischevca, prof. univ. dr. Petru Ursache și alții. Dr. Gheorghe Negru, Președintele Asociației Istoricilor din Republica Moldova, vorbind despre politica de rusificare a limbii române din Basarabia, arăta, pe bază de documente din arhivele de la Moscova și Sankt-Petersburg, că aceasta a acționat ca un tăvălug care a urmărit să uniformizeze toate popoarele ce făceau parte din imperiul țarist, adică să le transforme în adevărați ruși. Politica aceasta s-a intensificat mai ales în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, când a fost anulată predarea limbii române în toate școlile din Basarabia și când limba rusă devenea limbă unică.

Învățătorii români care nu cunoșteau limba rusă erau eliminați din învățământ, fiind înlocuiți cu învățători ruși care nu cunoșteau limba română și recurgeau la gesturi din mâini, elevii români fiind obligați să rețină noțiunile predate prin gestică. Unicul rezultat al acestei politici, care a avut drept scop anularea identității naționale a românilor, a fost analfabetismul general în rândul acestora. În această perioadă, pe penultimul loc de incultură din Basarabia erau românii, pe ultimul loc fiind țiganii. Dar această politică de rusificare a avut și o consecință pozitivă, pentru că a dus la apariția, dezvoltarea și intensificarea mișcării naționale în Basarabia, care a contribuit la dărâmarea imperiului rus.

Tuturor acestor suferințe ale fraților de peste Prut, le-a dat glas Dunia Pălângeanu, de la Giurgiu, în poemul „Gând pentru Basarabia”, scris „la împlinirea a două veacuri triste de când Basarabia a fost anexată samavolnic Imperiului Țarist”:

„Două veacuri astăzi strâng
 Suferințele ce curg
 Pe ogorul cel tăcut,
 Dorul meu durat în lut.
 Dorul meu înstrăinat,
 Dor de tine, frate,
 Și de tine, tată, glie,
 Mamă, lacrimă ce suie.
 Ce știut îmi pare prunul,
 Streașina, grădina, drumul;
 Plânge limba mea română –
 Spini înalți urcând sub lună
 Și-o străpunge ne-ncetat
 Anotimp învolburat.
 Basarabie pierdută,
 În zori cine îți sărută
 Ochii triști, nătrama rece?
 Anii trec și veacul trece,
 Încă-ntunecat e drumul
 Doar Poetul, ca și scrumul
 Ce se-mprăstie în zări,
 Vêghează pe-un pod de flori
 Și mi-l apără de ger –
 Basarabie și cer ...
 Suferințele ce curg
 Două veacuri, astăzi, strâng”.

Un moment inedit, de o excepțională semnificație, a fost prelegerea „Deportările românilor basarabeni din Siberia, destinul unei familii”, prezentată de jurnalistul de investigații Gheorghe Mârzenco, care a caracterizat aceste strămutări în masă ale românilor din Basarabia drept „crime împotriva umanității” și „acte de genocid”. Începute în 1920, după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, deportările românilor au atins apogeul după 1940 și au înregistrat trei etape, după un plan bine stabilit de ruși. În primul val, la 14 iunie 1941, 20000 de români erau repartizați în regiunile Khazahstanului și Rusiei, unde au murit de frig, de

foame, de boli sau chiar împușcați. Urma al doilea val, în 1949, alcătuit din 40000 de români, deportați în Siberia cu întreaga familie, pe motivul că au colaborat cu autoritățile românești după 1941, operațiune care s-a numit IUG (în limba rusă = sud). A urmat al treilea val, în martie – aprilie 1951, care s-a numit „operațiunea Sever” (=Nord), fiind alcătuit din români care erau denunțați de consăteni că sunt dușmani ai regimului comunist. Dosarele lor erau alcătuite din două file, dintre care o filă cu caracterizarea primăriilor, care erau sovietice deja, și altă filă cu denunțurile consătenilor, pe ele fiind scrise cuvintele: „Pentru veșnicie!” Acesta a fost destinul crud al poporului basarabean, care a fost trimis la moarte pentru că a fost român.

Frații noștri din Basarabia și Bucovina de Nord au adus cu ei, la Vălenii de Munte, și numeroase cărți, pe care le-au lansat cu acest prilej, care tratează, pe etape, zbuciumata istorie bazată pe documente a acestui petec de pământ românesc.

În Programul *Cursurilor* din acest an, desemnat ca „Anul Cultural Ion Luca Caragiale”, datorită faptului că a trecut la cele veșnice la 22 iunie 1912 și ca fiu al județului Prahova, au fost incluse, în ziua de 22 august, mai multe prelegeri care au evocat marea personalitate a literaturii române și universale, intitulate: „Nicolae Iorga și Ion Luca Caragiale, în istoria literaturii române”, „I. L. Caragiale – 100 de ani de la trecerea din viață în istorie”, „Caragiale în muzica cultă”, „Lumea lui Caragiale”.

De asemenea, au fost incluse și expozițiile: „Basarabia 1912-1947 – oameni, locuri, frontiere”, „Mari Tezaururi românești – Tezaurul de la Pietroasa”, „Lumea lui Caragiale” - expoziție de caricatură, Marian Avramescu, apoi teatru în aer liber, cu spectacolul „Torna Umbra” susținut de actorii Teatrului „Equinox” Ploiești, precum și o excursie la ansamblurile mănăstirești Vărbila (1530) și Apostolache (1650), și la Parcul Memorial „Constantin Stere” din Bucov, unde a locuit și a creat marele scriitor și patriot român basarabean, C. Stere (1865-1936).

Închiderea oficială a Cursurilor de Vară ale Universității Populare „Nicolae Iorga” a avut loc vineri, 24 august 2012, când toți participanții au cântat imnul „Deșteaptă-te, române!” Am plecat de la Vălenii de Munte încărcată cu istorie și cu sufletul plin de durere, pentru că acolo, undeva, există încă un război între moldoveni și... moldoveni.

Cartea ca propagandă

Călin HENTEA
 istoric

De mulți ani încoace, deopotrivă autorii și editorii de la noi se plâng că românii postdecembriști nu mai citesc, ci se uită la televizor și pe net și, în consecință, cărțile nu se mai vând (în tiraje de zeci de mii, ca pe vremea lui Ceaușescu). Nimic mai adevărat, fapt dovedit de precaritatea discursului public, de apariția cărților de tarabă (sau a tarabelor de cărți) și a cărților-o-dată-cu-ziarul / revista. Cu alte cuvinte, cartea a devenit, dintr-un obiect aproape sacru, așezat cu grijă în altarul-biblioteca din sufragerie, un obiect de banal consum utilitar. Librăria, altădată frecventată regulat ca refugiu dintr-o lume ternă, a devenit parcă un refugiu de nișă față de o lume abulic policromă. Se pune astfel întrebarea: Ce rost mai are astăzi cartea? Un răspuns parțial: pentru propagandă politică.

Argumentație: în secolul al XIX-lea (era să zic secolul trecut), cărți precum "Originea speciilor" a lui Charles Darwin sau "Coliba unchiului Tom" a lui Harriet Becher Stowe au provocat furtuni serioase și mutări radicale de conștiință nu numai în America.

Oamenii de atunci aveau timp, citeau cărțile din scoarță-n scoarță, le discutau îndelung și apăsat (cam la fel de aprins cum comentăm astăzi o declarație de presă sau un talk-show) și fie le respingeau cu un dezgust revoltat, fie le adoptau cu o altruist-romantică patimă. Sunt multe alte titluri de carte care au răvășit de atunci încoace sufletele și mințile vajnicilor cititori. Eu, de exemplu, îmi aduc aminte de inocenta mea adolescență (la mijlocul anilor '70) temeinic tulburată de dezvăluirile din "Caloianul" lui Ion Lăncrănjan sau de istoria *diferită* din "Delirul" lui Marin Preda.

Citesc acum, într-o carte de istorie și analiză a propagandei (Jowett Garth, O'Donnell Victoria, 2006, *Propaganda and Persuasion*, Thousand Oaks, California, Sage Publications Inc.), că în perioada campaniei prezidențiale americane din 2004 au apărut enorm de multe cărți (cu un evident profil partizan, de propagandă) *pro* sau *contra* celor doi candidați: John Kerry și George W. Bush. Aceste volume - toate pertinent argumentate și pasionant scrise - combăteau virulent în favoarea unuia sau altuia dintre candidați, iar americanii le citeau. Cei doi profesori americani despre a căror carte vorbeam concluzionau că cei care își dedică o parte semnificativă din timpul lor lecturii unei cărți se vor atașa foarte puternic de ideile cuprinse în aceasta. Teribil de greu de dislocat opiniile unui om formate după lectura unei cărți. Dacă este vorba de mai multe cărți, convingerile astfel rezultate devin granitice. Spre deosebire de cele conjuncturale și etern fluide emanate de un talk-show, de un editorial, de un comentariu de presă. Așa cum ni se întâmplă astăzi zi de zi, după ce ne uităm seara la televizor și citim presa dimineața pe Internet.

Marile puteri și Democrația

Dr. Viorel ROMAN

Universitatea din Bremen, Germania

România e în UE / NATO (forme noi ale Sfântului Imperiu Roman / Liga Creștină), dar trebuie făcută totuși o diferențiere între ardeleni, care au făcut parte din Sfântul Imperiu Roman până în 1806 și din Imperiul Habsburgic până în 1918 și moldo-valahi (populația românească, majoritară), care au supraviețuit 500 de ani sub cea mai coruptă administrație orientală și 50 de ani sub cea ortodoxo-comunistă. Ambele pe picior de război cu Occidentul.

Teologia ca și sistemul de drept occidental sunt cvasistrăine românilor. Munții Carpați despart din totdeauna civilizația occidentală de cea de ortodoxă, orientală. În Orient, de la începutul istoriei, faraonul, împăratul, secretarul general, președintele este „rege și preot” (Geneza 14, 17-24), de natură divină. În Occident, papa și împăratul au misiuni diferite, ceea ce a dus treptat la emanciparea nobilimii, apoi a orașelor, burgheziei, proletariului și în final s-a creat o societate civilă democratică, de neînțeles și inacceptabilă în orient. Acum românii construiesc o societate civilă democratică, dar ea nu are nimic de a face cu modelul original, după cum am putut constata la “lovitura de stat” și Referendumul din 2012.

În „Jaful vs dreptul de a nu minții. Libertatea politică nu poate exista fără libertate economică”, Lucian Croitoru face la 2 august 2012, 13 p. în HotNews.ro, cea mai competentă analiză a situației socio-politice din România. Bibliografia, metodologia sunt exclusiv occidentale, asta face și mai clară incompatibilitatea dintre români și occidentali. Președintele la București este „rege și preot”, înscăunat din grația marilor puteri protectoare.

Sub turci, sultanul vindea scaunul domnesc, apoi domnitorii vindeau toate demnitățile la boieri, care vindeau posturi și sinecure la prostime. Mitropolitul la fel, își cumpără postul și hirotoneasa pe bani (simonie). După 1774, țarul rus, ajuns protector al Ortodoxiei, se implică direct la înscăunarea domnitorilor la București și Iași. La înscăunarea dinastiei germane, Moscova a fost

neglijată, cu atât mai mult s-a implicat după 1944 ca și după 1989, care au avut și acordul Occidentului în lichidarea lui Ion Antonescu și a lui Nicolae și Elenei Ceaușescu.

Într-adevăr, în lumea românească totul aparținea din moși strămoși domnitorului, care dă ce vrea, după bunul său plac, supușilor. O liberate economică, ca în vest, în Sfântul Imperiu Roman, la UE, n-a existat niciodată la Dunărea de Jos, iar drepturi de proprietate egale cu cele ale „regelui și preotului” protejate de o justiție independentă, sunt de neimaginat, nici nu exista în concepția ortodoxă. O departajare a puterilor, ca în occident, e de neimaginat în orient.

„În România, deficitul de libertate economică a apărut în urma unui jaf „subtil” de mari proporții, la care toată lumea a asistat după 1989”. Poate fi acest biotop parazitar oriental propice unei evoluții economice prospere și a unei democrații? Societate civilă? Intenția de a corecta ceva sub Constantinescu, care l-a primit în acest sens, fără avizul Moscovei, pe Fericitul Papa Ioan Paul II la București, eșuează.

Sub Ion Iliescu se depășesc normele corupției. Este ales Băsescu cu speranța că va face *Dreptate și Adevăr*, va combate cel puțin corupția înaltă și va reda o oarecare libertate oamenilor și firmelor. Cine va învinge, Iliescu, Năstase, Ponta sau Băsescu? Orient și Occident? Românii aleg între modelul greco-pravoslavnic și UE / NATO. Grecia a inspirat guvernele care au dublat din burtă salariile, pensiile și ajutoarele sociale. Rusia paternalistă, autoritară, a lui Putin este modelul USL. Occidentul cere departajarea puterilor, o justiție independentă și un stat de drept, *conditio sine qua non* a integrării în Europa.

Astăzi românii își pun 2012 nădejdea într-un președinte providențial, care să le satisfacă nevoile. Bineînțeles după ce UE/NATO și Rusia, marile puteri protectoare, se vor înțelege.

(Notă: Opiniile din acest articol aparțin exclusiv autorului)

Dezvoltare personală prin teatru, joc și improvizație

Vrei: să nu mai ai probleme atunci când vorbești în public; să înveți să-ți controlezi emoțiile, stările, dorințele; să-ți dezvolți spiritul de observație; să înveți să te concentrezi; să poți reacționa în mod spontan; să fii dezvoltat?

Cursurile de vorbire scenică, improvizație și actorie te vor ajuta!
Biblioteca NICHITA STĂNESCU te așteaptă la cursul de actorie susținut de actrița ANDRA BARBU

Cursul se adresează persoanelor cu vârsta cuprinsă între 14-23 de ani.

La finalul cursului se va organiza un spectacol de teatru (rezultat practic al cunoștințelor acumulate pe perioada cursului). La spectacol sunt invitați familia și prietenii.

Frecvența cursului: 1 ședință (2h)/ săptămână timp de 3 luni.

În fiecare miercuri de la ora 18³⁰

Liliana RADU

**DEZVOLTARE PERSONALĂ
PRIN TEATRU, JOC ȘI
IMPROVIZAȚIE**

Abia așteptăm să te cunoaștem! Vino să te cunoști și tu!

Vrei să nu mai ai probleme atunci când vorbești în public; să înveți să-ți controlezi emoțiile, stările, dorințele; să-ți dezvolți spiritul de observație; să înveți să te concentrezi; să poți reacționa în mod spontan; să fii dezvoltat?

**ÎMPREUNĂ CU
ACTRIȚA ANDRA BARBU
VA FI PAȘI ÎNTR-O LUME MINUNATĂ ÎN
CARE SCENA IL VA DEVENI CEL MAI BUN
PRIETEN ÎN TEXTUL DRAMATIC
CĂTRE LUMEA FASCINANTĂ A
ACTORIEI.**

În fiecare miercuri de la ora 18³⁰ la
Filiala NICHITA STĂNESCU

20 iulie – Ziua Aviației Române

O viață dedicată zborului: generalul (r) Ion Stratulat - Dobran

La 5 februarie 2009, generalul (r) Ion Stratulat-Dobran a împlinit frumoasa vârstă de 90 de ani (născut la Vrănești, jud. Muscel, azi jud. Argeș). Cu acel prilej istoric militar Aurel Pentelescu, împreună cu Marius-Adrian Nicoară și Dan Antoniu au pregătit un volum biografic ce a văzut lumina tiparului în 2010 (Editura Edigraph, din Buzău). Volumul a fost prezentat la Salonul de Carte „Polemos” al Ministerului Apărării, iar autorul, vizibil emoționat și marcat de vârstă, a acordat autografe.

Uneori, întârzierea are și efecte benefice. Ion Stratulat-Dobran este singurul pilot român de război supraviețuitor din marea pleiadă de zburători ce au adus glorie aripilor românești în perioada 1941-1947, iar, printr-o coincidență fericită, singurul ce a avut prilejul să se întâlnească, la peste 5 decenii de la încheierea războiului, cu pilotul american Barrie Davis, fost inamic pe front, azi aliat strategic. În acest caz, publicarea acum a unor fragmente din mărturiile pilotului are darul de a omagia totodată și pe aviatorii ce nu mai sunt azi în viață, foștii camarazi din Flotila 48 Vânătoare. Decorat cu Ordinele „Coroana României”, cu spade, „Steaua României”, cu spade și „Virtutea Aeronautică”, clasa Cavaler, propus pentru Ordinul „Mihai Viteazul”, Ion Stratulat-Dobran a cunoscut după război umilințe și nedreptăți. A lucrat ca strungar, la Uzina „Timpuri Noi”, apoi tehnician, fiind reangajat ca pilot, la Tarom, Aviația Utilitară, după 1966, instituție din care s-a retras în 1976.

În anul 1998, Editura Modelism i-a publicat *Jurnalul locotenentului Dobran*, lucrare ce a atras atenția unor cercuri și grupuri de pasionați ai aviației, atât din țară, cât și din străinătate.

Retras din viața publică, practicând lectura și grădinaritul, generalul (r) Dobran trăiește azi satisfacția de a-și vedea idealurile tinereții împlinite. A executat 340 de misiuni de luptă, a repurtat 10 victorii aeriene, a fost doborât de 3 ori și a scăpat cu viață, fără răni. Este, să recunoaștem, o performanță greu de egalat. (CRONICAR)

Amintiri de la Școala de aviație de la Cotroceni.

Convorbire cu general (r) Ion STRATULAT-DOBRAN

– *Ce alte amintiri deosebite vă stăruie în memorie din Școala de Ofițeri Aviație de la Cotroceni, din anii 1939-1941?*

– Multe. Instructorii italieni, căpitanul aviator Titus Ceaușu, comandantul Escadrilei 1 Elevi, căpitanul inginer Ivănescu Ioan, care era profesorul de mecanică, înălțarea la gradul de sublocotenent aviator la 10 mai 1941.

– *Vreți să le rememorăm puțin?*

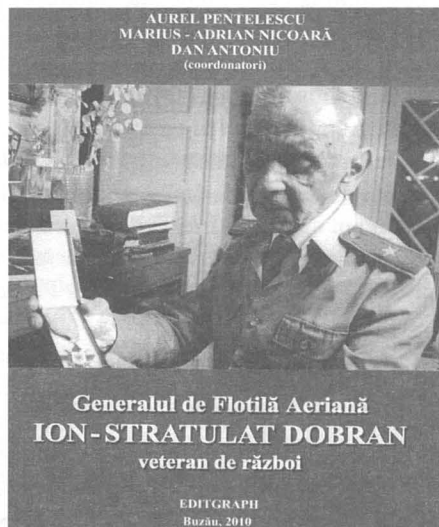
– S-ar putea să nu mai țin minte unele detalii, deși am recitat recent paginile respective din cartea despre Gicu Bădulescu, *Destinul unui zburător*, care descrie aproape totul. Nu scrie despre profesorul universitar Niki Saigiu, de mecanică, care era un tip foarte inteligent. Cu un aparat improvizat din atelierul lui de mecanică ne-a demonstrat "precesia giroscopică" – o forță care ia naștere la decolare și care a rupt destule Me 109, și care explică "furătura spre stânga", dacă pui motorul în plin... Dar cine să-l asculte?! Am aici o tăietură din ziarul "România Liberă", din 3 decembrie 1991, despre comandorul aviator Titus Ceaușu, care a fost închis timp de șapte ani în închisorile comuniste de la Jilava, Peninsula-Valea Neagră, Gherla, în anii 1949-1956. M-a impresionat foarte tare când am citit despre el. Zice răspicat: "*Cei șapte ani de martiraj formează mândria mea de om și de român*"... El ne preda cursul de *Tir aerian*, în ambii ani de studii. Era foarte sever, dar ne învăța o mulțime de soluții practice. Îl prețuiam fiindcă era drept, cinstit. Îl poreclisem "Micadorul". Toți profesorii aveau o poreclă...

– *Știți de ce a fost închis?*

– A urmat la București Școala Superioară de Război, se calificase ca ofițer de stat-major, a lucrat în timpul războiului și imediat după război în Statul Major al Aerului; până la 23 august 1944, în subordinea Generalului Jienescu, care era subsecretar de Stat al Aerului, numit de Antonescu, arestat și întemnițat la Râmnicu Sărat și la Aiud timp de 18 ani, până în 1964. De aici cred că i s-a tras și lui Titus Ceaușu, Dumnezeu să-l ierte, că am auzit că a murit de câțiva ani.

– *Căpitanul inginer Ivănescu Ioan?*

– Preda cursul *Motoare de avion*. Era unul din cei mai buni pro-

fesori ai Școlii. Deși era foarte omenos, obișnuia să se răstească: "Nu știi motorul avionului, ești un om pierdut! El este inima!" Era exigent, dar drept. Ne-a învățat multe.

– *Italianii?*

– Pe Otopeni am avut instructori italieni. Cum s-a făcut asta, nu știu. Colegul Eliat Radu a păstrat o filă din *Jurnalul meu*. Instructorul meu a fost Terente Tronconi. Pe el și pe căpitanul Meile Enric i-am iubit foarte tare. Erau simpatici, *macaronarii*... Căpitanul Meile a fost cel care mi-a dat drumul primul din cei de pe Otopeni în simplă comandă. După trei ture cu el m-a felicitat și a zis: "Merge la cacia (vânătoare)!" Și așa a fost...

– *10 mai 1941?*

– S-ar putea scrie o carte despre asta. Au fost adunate toate promoțiile de ofițeri din țară, ceva impresionant! Șeful tuturor promoțiilor, sublocotenentul de infanterie Marius Dumitrescu a raportat: "*Maiestate, Domnule General, suntem gata!*" Regele Mihai I fusese înălțat în acea zi la rangul de Mareșal. Peste o lună de zile, la 22 iunie 1941, România a intrat în război alături de Germania...

A consemnat,

Comandor (r) Aurel Pentelescu

Nae IONESCU – Profesorul unei elite intelectuale (II)

Drd. Stelian GOMBOȘ

Guvernul României, Departamentul pentru Culte

(continuare din numărul trecut)

Nae Ionescu – ziaristul

Stilul lui Nae Ionescu era direct și ținea de oralitate. Cursurile sale erau mult mai impresionante vorbite, decât scrise. Știa să electrizeze audiența (foarte numeroasă de altfel). Știa însă la fel de bine să facă acest lucru și în scris, în limbajul voci și incisiv al ziaristului. Era recunoscut pentru originalitate și pentru articolele sale sarcastice ori fulminante. Stilul său se remarcă prin lipsa de emfază și prin simplitate. Încă de la primele articole din *Noua Revistă Română* se observa siguranța de sine, concentrarea, lipsa de timiditate sau stângăcie (12).

Ca ziarist, activitatea publicistică de bază este legată de ziarul *Cuvântul*. Activitatea sa de ziarist a fost prodigioasă. A fost redactor-șef și apoi director și proprietar al *Cuvântului*. Pe lângă publicațiile deja amintite la care a activat, mai putem aminti că a colaborat la peste 20 de alte publicații (între care *Studii filosofice*, *Revista de filosofie*, *Gândirea*, *Societatea de mâine*, *Vestitorii*, *Vremea*, *Buna Vestire*) și că a condus revista *Logos* (1928). Este autor a peste 2000 de articole, în care a tratat cele mai diverse probleme: de la articole politice pamflet sau de analiză, până la cronică dramatică. Nicolae Iorga îl considera pe Nae Ionescu cel mai mare ziarist al nostru și "apostolul neamului" nu poate fi bănuț de vreo simpatie față de directorul *Cuvântului* (13). Nae Ionescu a fost, neîndoiește, alături de Ion Eliade Rădulescu, Bogdan Petriceicu Hașdeu, Mihai Eminescu și Nicolae Iorga unul dintre cei mai mari ziarști români și un dascăl de gazetărie mereu actual. El aplica în gazetărie o metodă filosofică de explorare și înțelegere a realului și a unei metode de expunere care sintetizează. Școala pe care Nae Ionescu a creat-o în ziaristica românească nu este mai puțin strălucită decât posteritatea lui filosofică. Publicistica lui Mircea Eliade, Emil Cioran, Mihail Sebastian, Constantin Noica, Petre Pandrea, Gheorghe Racoveanu stă mărturie. Să amintim numai redacția de la *Criterion*. Este interesant de observat Nae Ionescu în ipostaza managerului de ziar, ipostază pe care trebuia să o împace cu cea de redactor-șef, omul care trasa linia ziarului fiind tot Nae Ionescu.

Chiar dacă stilul său original nu era ușor de receptat în păturile largi ale societății, ziarul avea tirajul pe care probabil Nae Ionescu și-l dorea și avea, credem, categoria de cititori doriți de acesta. Nichifor Crainic afirma cu destul dispreț că tirajul *Cuvântului* este de doar 6000 de exemplare, fapt probabil adevărat. Să nu uităm însă că Nae Ionescu nu era un populist precum Octavian Goga sau Nichifor Crainic. Pe el nu-l interesa cantitatea ci calitatea, deci nu-l tenta să crească numărul cititorilor, ci îl interesa cine anume citea gazeta. Semnificativ pentru temperamentul lui Nae Ionescu este ceea ce spunea concitadinul său, brăileanul Vasile Băncilă. Acesta relatează dese cazuri când Nae Ionescu formula în scris pe baza unor idei, reflecta câteva zile, pentru ca apoi să distrugă definitiv ceea ce a scris (14).

Activitatea publicistică, editorială și managerială la ziarul "Cuvântul"

Având în vedere acest temperament al său, este interesant cum acest om de cultură meditativ și aflat în veșnică și permanentă căutare spirituală, reușea să se împace cu funcția de manager de ziar (avem în vedere și faptul că au existat perioade, după cum relatează unii dintre apropiații Profesorului, de exemplu vara anului 1928, când Nae Ionescu făcea singur ziarul).

Se pare că această ipostază și postură de "om de afaceri" i-a atras din partea unor contemporani și alte critici în afara celor legate de activitatea sa științifică și universitară sau de viața sa intimă. Legăturile sale cu oamenii de afaceri evrei, cum ar fi Blank și Malaxa, ca și bunele relații inițiale cu Regele Carol al II-lea (la a cărui Restaurație filosoful a contribuit în mod esențial) au făcut ca Nae Ionescu să fie suspectat de incorectitudine financiară. Se pare că relațiile lui "oculte" au reușit să mențină, din punct de vedere financiar, ziarul *Cuvântul*. În general, cei din redacția *Cuvântului* ca și cei din redacția *Ideii Europene* erau prietenii lui Nae Ionescu. Din redacție făceau parte sau colaborau: Octav Onicescu, Dem. Theodorescu, Titu Devechi, Vladimir Ionescu, Ghibericon, Alexandru Kirîțescu, Perpessiciu, Nicolae Davidescu. Secretarul de redacție era un evreu Albu; reporterii erau Mitache Dumbrăveanu, Albescu; redactorii culturali și economici – Mircea Eliade, Ion Călugăru, Mihail Sebastian, Victor Scăr-lătescu, Cella Delavrancea.

Omul de legătură al Profesorului cu Prefectura poliției era comisarul Stan Ionescu; din rândul tinerilor se remarcă Gheorghe Racoveanu. Toți acești oameni nu constituiau numai o întreprindere de presă, ci un fel de familie spirituală, o comunitate de lucru întemeiată pe admirația comună față de Nae Ionescu (15). Redacția era de fapt un grup omogen și unit. Ziarul *Cuvântul* a fost suspendat după asasinarea primului ministru I. G. Duca (29 decembrie 1933, Sinaia), întrucât autoritățile au considerat că unele dintre articolele lui Nae Ionescu au incitat direct la asasinat. De altfel, Profesorul a fost închis și deferit justiției, fiind însă achitat.

Referințe bibliografice

12. Dan Ciachir, op.cit., pag. 37
13. Nae Ionescu, *Curs de Istoria Metafiziceii*, pag.10
14. Dan Ciachir, op.cit., pag. 88
15. Mircea Vulcănescu, *Nae Ionescu așa cum l-am cunoscut*, pag. 124

CENTENAR NICOLAE STEINHARDT

O viață dedicată credinței:
Monahul Nicolae

(1912-1989)

Elena SOLUNCĂ-MOISE
publicist

La 29 iulie 1912, în comuna Pantelimon din preajma Bucureștiului, se naștea Nicu-Aurelian Steinhardt, scriitorul, publicistul criticul literar de o erudiție copleșitoare, un rafinat spirit de discernământ și, mai ales, de o credință și bunătate a sufletului care l-au dus spre drumul sfințeniei. La împlinirea unui veac de la nașterea, comunitatea academică i-a omagiat personalitatea în cadrul Sesiunii de Comunicări Științifice „Centenar Nicolae Steinhardt (1912-2012)”, organizată de Secția de Filozofie, Teologie, Psihologie și Pedagogie a Academiei Române împreună cu Fundația „N. Steinhardt” și desfășurată în Aula Academiei Române. Sesiunea a fost deschisă de acad. Ionel Haiduc, președintele Academiei Române care a prezentat personalitatea omului de cultură Nicolae Steinhardt.

În mesajul transmis intitulat „Memorialul durerii transfigurată în jurnalul fericirii”, PF Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, subliniază: „Marginalizat, prigonit, arestat, suspus rigurilor detenției din închisorile de la Jilava, Gherla, Aiud, Steinhardt L-a descoperit pe Hristos Cel răstignit și înviat, Care i-a transformat suferințele în fericire”. Botezul în credința creștin ortodoxă în celula închisorii de la Jilava i-a marcat întreaga viață și creație, întâlnirea cu Hristos a devenit tema predilectă a celui care, călugărindu-se asumându-și misiunea de „mărturisitor al lui Hristos” a foloaselor spirituale ale acestei „întâlniri”. E o convertire teologică, câtă vreme scrie în „Jurnalul Fericirii”: „Însușirea specifică omului e gândirea teologică”; temeiul ei este credința în sensul scrierilor pauliene cu trei elemente: „libertatea (opusă robiei), duhul (opus literei) și bucuria (opusă întristării).

Întreaga viață și operă a lui Nicolae Steinhardt, subliniază PF Daniel, este a unui „credincios trăitor și creator în universul Bisericii și mărturisitor în societate”. Prea Fericirea Sa a concluzionat: „Mărturia profundă de credință a monahului Nicolae de la Rohia ne cheamă azi să nu despărțim darul libertății de darul credinței și să transfigurăm suferința în speranța mântuirii.”

Unde este Dumnezeu? Acolo unde e lăsat să intre

Cele două principale dimensiuni ale personalității lui Nicolae Steinhardt - culturală și religioasă – au fost înfățișate pe larg de: ÎPS Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului „Eu m-am născut în lume să dăruie, să mă dăruie oricând și orișicui...”; PS Justin Sigheteanu, președintele Fundației „N. Steinhardt” – Monahul Delarohia – cărturarul mărturisitor; acad. Alexandru Surdu, președintele Secției de Filozofie, Teologie, Psihologie și Pedagogie – „Aspecte filosofice ale Operei lui N. Steinhardt”; dr. Nicolae Mecu, Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” – Neojunimismul lui N. Steinhardt; pr. conf. univ. Ștefan Iloaie, Universitatea Babeș Bolyai, Cluj-Napoca – Curajul mărturisirii: credința și fapta în viața și opera monahului Nicolae Delarohia; conf. univ. Florian Roateș, Universitatea de Nord, Baia Mare – „N. Steinhardt și generații '27. Afinități electivă”; lect. univ. George Ardeleanu, Universitatea București – „Critică literară între subversiune și beatitudine. Modelul N. Steinhardt”.

De origine evreiască, Nicolae Steinhardt era fiul inginerului și arhitectului Oscar Steinhardt, director al unei fabrici de cherestea, participant la primul război mondial, rănit la Mărășești și decorat

cu ordinul „Virtutea Militară”. După cursurile primare, Nicolae Steinhardt merge la liceul Spiru Haret, unde este coleg cu viitoarele personalități ale vieții noastre intelectuale – Constantin Noica, Mircea Eliade, Arșavir Acterian, Alexandru Paleologu, Dinu Pillat ș.a. Încă în ultimul an de liceu se remarcă prin preocupările literare, frecventând cenaclul lui Eugen Lovinescu, dar debutul editorial va fi abia în 1934 cu volumul „În genul... tinerilor”, urmat de „Essai sur la conception catholique du Judaisme” și „Illusion et réalités juives”, semnate cu pseudonimul Antisthius.

În 1934 își ia licența în Drept și Litere și, doi ani mai târziu, își susține teza de doctorat cu tema „Principiile clasice și noile tendințe ale dreptului constituțional. Critica operei lui Léon Duguit”. Pleacă în Elveția, Austria, Franța, și Anglia și, reîntors în țară, în 1939, e redactor la „Revista Fundațiilor Regale”. Urmare a „purificărilor etnice”, a fost înlăturat de la revistă unde revine în 1944 și lucrează până în 1948. Numele lui este frecvent întâlnit revistele „Universul literar”, „Libertatea” și „Viața românească”. După ce în 1947 este dat afară de la barou, urmează alți ani de privațiuni suportate alături cu grupul de intelectuali din jurul lui Constantin. Convocat la securitate, la 31 decembrie 1959, pentru a depune mărturie împotriva lui Constantin Noica, refuză s-o facă drept care, drept care este implicat în „lotul intelectualilor mistico-legionari”, judecat în lotul „Noica-Pillat” și condamnat la 13 ani muncă silnică. La 15 martie 1960, în închisoarea de la Jilava primește botezul creștin ortodox de la ieromonahul basarabean Mina Dobzeu, având ca naș Emanuel Vidrașcu și martori Al. Paleologu, doi preoți romano-catolici, Monseniorul Vladimir Ghika, doi preoți uniți și unul protestant „spre a da botezului un caracter ecumenic, după cum scrie în „Jurnalul fericirii”.

Purtat prin închisorile de la Jilava, la Gherla, Aiud ș.a. a fost eliberat în 1964 ca urmare a grațierii deținuților politici. Reintră în viața literară și colaborează cu traduceri, eseuri, cronici în „Secolul XX”, „Vatra”, „Orizont”, „Echinoc”. În 1976 publică volumul „Între viață și cărți” iar în 1980 „Incertitudini literare”, distins cu Marele Premiu al Criticii Literare. Scrișul său este seducător pentru că, așa cum se destăinuia: „Scriu, pe cât posibil și pe cât îmi e îngăduit detașat și voios, teorii nu am. Îmi pare că scriu totodată bătrânește și copilăros”; bătrânește, adică având înțelepciunea blândă a omului de vastă cultură (cultura fiind „o smerenie semeață”) și copilăroasă, cu vârsta sufletului de copil bucuros să descopere și să împărtășească din farmecul ideilor risipite în paginile cărților.

„Să dăm din ceea ce nu avem”

După moartea tatălui său, în 1967, încercat de gândul călugăriei, începe să-și caute o mănăstire dar e statornic urmărit de neșansa trecutului politic și de vigilența securității. În cele din urmă, datorită lui Constantin Noica a fost primit la mănăstirea „Sf. Ana” din Rohia, așezată într-un cadru plin de farmec și cu o bibliotecă pe placul cărturarului. Era în 1978 și în august 1980 devine monah, asumându-și misiunea de a pune rânduială în cele peste 23.000 de volume ale mănăstirii. Se integrează firesc în viața monahală, participă la slujbe, predică, dă sfaturi de folos celor care le cer și își continuă activitatea literară. Rând pe rând

apar volumele „Geo Bogza – un port al efectelor“, „Exaltări“, „Exuberanței și patetismului“, „Critică la persoana întâi“, „Escale în timp și spațiu“ și „Prin alții spre tine“.

Cu anii, boala de care suferea, angină pectorală, s-a agravat și tocmai când voia să plece la București la un specialist, în aerogară la Baia Mare a făcut infarct și s-a stins din viață. Era 30 martie 1989 și a fost pe ultimul drum a fost însoțit de cei mai buni prieteni cu care a suferit în anii comunismului.

Convertit la ortodoxie, Nicolae Steinhardt mărturisește, comentându-l pe Dostoievski: „Mai întâi cred că Hristos este adevărul. Dar și dacă n-ar fi, l-aș alege pe Hristos pentru că este supraadevărul... Dacă Hristos este o irealitate și singura realitate este un univers pustiu și fără rost, absurd și indiferent, fie acel univers sănătos, eu rămân cu Iisus: mi-e consolare și justificare că nu am avut parte de viață într-un vast non-sens“. Scrierile sale dobândesc un plus de profunzime și se rostuesc în jurul credin-

ței, mărturisind ca tatăl copilului lunatic, „Cred Doamne, ajută necredinței mele“, și a iubirii divine care ne îmbrățișează numai atunci când o primim cu sinceritate. Luându-și haina renunțării la lume spre a se dăruii lui Hristos, monahul Nicolae, convertind sufeința în fericire a exprimat-o dăruire, ca bun început al drumului spre pace: „pacea cu Dumnezeu, cu oamenii și cu lumea, cu oamenii care-mi vor răul, cu cei care mi-au greșit, ba lucru de-a-ntregul extraordinar – cu cei cărora le-am greșit eu și, în cele din urmă, până și cu mine însumi“.

Expresia de care îi legăm adesea numele, „dăruind vei dobândi“, ajunge până la paradox, câtă vreme Hristos cere „să dăm din ce nu avem“, „cum și El Dumnezeu fiind, ne-a dăruit moartea Sa de om muritor“. Călugărul, și nu doar el, „este chemat să dea altora credința și lumina, chiar dacă lui îi lipsesc“. E crezul de viață pe care l-a împlinit dăruindu-se cu bucurie duhovnicească și dobândind prin aceasta dănuirea în sufletele noastre.

Manifestări omagiale

■ În Aula Academiei Române a avut loc sesiunea de comunicări științifice „Centenar Nicolae Steinhardt“, făcând parte din seria manifestărilor organizate cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la nașterea Monahului Nicolae, eseist, critic literar și gânditor creștin. În deschiderea sesiunii, Preasfințitul Părinte Episcop Macarie al Europei de Nord, originar de la Spermezeu, a dat citire mesajului Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, intitulat „Memorialul durerii transfigurat în Jurnal al fericirii“, adresat organizatorilor și participanților.

Centenarul Nicolae Steinhardt a reunit ierarhi ai Bisericii, academicieni, oameni de cultură, clerici și monahi care l-au cunoscut, dar și iubitori ai operei lui Nicolae Steinhardt. Amintim aici doar pe Preasfințitul Iustin Sigheteanul, Arhiepiscopul Maramureșului și Sătmăului, acad. Ionel Haiduc, acad. Alexandru Surdu, C.S.I. dr. Nicolae Mecu, pr. conf. dr. Ștefan Iloaie, conf. dr. Florian Roatiș, lect. dr. George Ardeleanu, Ana Blandiana, Romulus Rusan, Dan Ciachir, Teodor Paleologu, de buna organizare ocupându-se arim. Macarie Mortogna. „Momentul de astăzi era o datorie sufletească pentru noi, pentru cei ce trăim și îl admirăm după ce a plecat în eternitate sau punctăm sorocul acesta de o sută de ani de la nașterea lui“ a menționat ÎPS Părinte Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului.

La propunerea academicianului *Alexandru Surdu*, Părintele Nicolae Steinhardt a fost numit, post-mortem, *membre de onoare al Academiei Române*.

■ S-au împlinit 100 de ani de la nașterea Monahului Nicolae (Nicole Steinhardt), ocazie cu care Fundația „N. Steinhardt“ și Mănăstirea „Sfânta Ana“ Rohia, având sprijinul Ministerului Culturii, au organizat o serie de evenimente atât la Rohia și Rohiița, cât și în Baia Mare. Astfel, la Mănăstirea „Sfânta Ana“, din Rohia, a avut loc Școala de pictură a Grupului „Sfântul Ioan Damaschin“, coordonată de către pictorul Sorin Albu, desfășurându-se și cursuri masterclass de muzică bizantină, susținute de către profesorul Gregorios Stathis din Grecia.

La Biblioteca Județeană „Petre Dulfu“ din Baia Mare, s-a derulat Simpozionul Național „Centenar N. Steinhardt“. Lucrările au fost deschise de către Preasfințitul Justin Sigheteanul, Președintele Fundației N. Steinhardt, arhimandrit Macarie Motogna, și Silviu Lupescu – director general al Editurii Polirom. Au susținut comunicări despre opera și personalitatea lui N. Steinhardt Teodor Paleologu, Florian Roatiș, Ștefan Iloaie, George Ardeleanu, Pr. Cristian Ștefan, Adrian Mureșan, Valeria Bilt, Diana Șimonca, Stelian Gomboș, Florin Caragiu, Luigi Bambulea, Crina Bud, Terezia Filip, Gheorghe Glodeanu și Nicolae Bud.

Scriitorul și preotul bistrițean Ioan Pinte, vrednic îngrijitor al operei lui N. Steinhardt, a susținut comunicarea „Elogiul științei în eseistica literară și teologie a lui N. Steinhardt“, o primă abordare de acest gen.

Cu acest prilej au fost lansate cărțile: *Critică la persoana întâi*, Incertitudini literare, Monologul polifonic, *Prin alții spre sine*, din cadrul Integralei N. Steinhardt, precum și *N. Steinhardt în evocări și Jurnalul fericirii*. (după Manuscrisul de la Rohia- o variantă inedită a capodoperei steinhardtienne). La Mănăstirea Rohiița a avut loc Masa rotundă – Centenar N. Steinhardt – și lansarea cărții „N. Steinhardt cu timp și fără timp“- de Nicolae Băciuș și „Convorbiri: N. Steinhardt“- Emilian Călin Cira, amândoi autori bistrițeni. Cărțile au fost prezentate de George Vulturescu și Vasile George Dâncu, directorul Editurii Eikon.

■ La Institutul de Romanistică din cadrul Universității din Viena a avut loc o evocare a monahului și scriitorului Nicolae Steinhardt, făcută de consilierul cultural al Arhiepiscopiei Clujului și membru al Fundației N. Steinhardt, pr. conf. dr. Ștefan Iloaie și preotul Ioan Pinte, șef serviciu la Centrul Județean pentru Cultură Bistrița-Năsăud.

Invitația a avut loc pe fondul solicitării studenților și a cadrelor didactice de la acest institut de a cunoaște mai bine personalitatea scriitorului Nicolae Steinhardt. Informații suplimentare despre evenimentul de la Viena a oferit, pentru Radio Renașterea, pr. conf. dr. Ștefan Iloaie: „Pe lângă personalitatea scriitorului N. Steinhardt, a fost pusă în valoare și a fost prezentată publicului o parte din opera Integrală pe care Mănăstirea Rohia o publică împreună cu Editura Polirom.

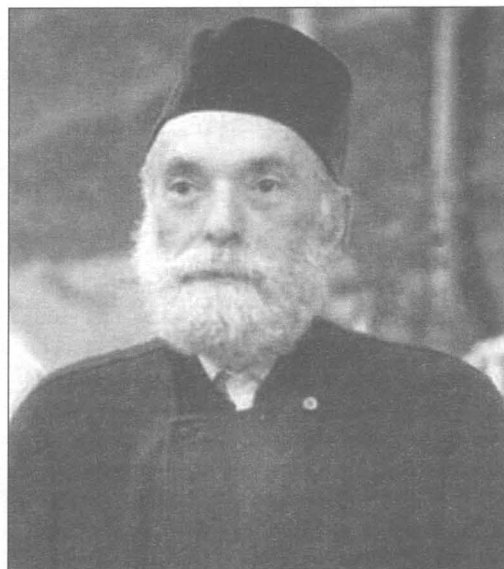
Evocarea a urmărit prezentarea pe scurt a vieții marelui scriitor și monah, apoi opera în caracteristicile ei esențiale. Mănăstirea „Sfânta Ana“ de la Rohia, prin delegatul ei, pr. conf. univ. dr. Ștefan Iloaie, a donat pentru Universitatea din Viena, câte două exemplare din primele zece volume ale Integralei N. Steinhardt, editate de Mănăstirea Rohia și Editura Polirom.

Nae Ionescu și Nicolae Steinhardt

Drd. Stelian GOMBOȘ

Guvernul României, Departamentul pentru Culte

Argumentarea apartenenței la generația interbelică este, pentru Nicolae Steinhardt, în deceniile comuniste, o cale de afirmare a propriei identități. Educația în spiritul libertății, curajul afirmării prin răsturnarea șabloanelor de orice natură, conștiința grupului format prin aderență intelectuală sunt doar câteva aspecte pe care Nicolae Steinhardt le recunoaște a fi ale generației și ale lui deopotrivă. Un argument inedit este prezentarea lui Nae Ionescu drept ascendent spiritual, model de atitudine intelectuală, știut fiind faptul că același profesor a marcat formarea personalităților culturale și spirituale ale lui Mircea Eliade, Constantin Noica sau Emil Cioran.

Filosoful Nae Ionescu (1888-1940), teoreticianul *trăirismului*, manifestă convingerea că Europa trece într-o nouă etapă spirituală, menită a înlocui pustiul moral al unei lumi angrenate pe calea materialismului, a descoperirilor științifice și tehnice. El identifică sursele spiritualității românești în Ortodoxie, factorul diferențiator între România și Europa catolică și protestantă și cel care stabilește un curs de dezvoltare diferit acestei zone culturale și spirituale. Nae Ionescu se bucură de o susținere extraordinară în rândul tinerii generații de intelectuali care se maturizează în anii '20. Se remarcă cercul "Criterion", format din tineri cu idei convergente, nutriți de sentimentul comun al nevoii de cercetare și descoperire a unor noi teritorii spirituale încă neexplorate.

Vocația de dascăl a lui Nae Ionescu (*foto, stânga*) se manifestă plenar prin impunerea sentimentului libertății în auditoriul său. Profesorul de logică, metafizică, teoria cunoașterii și filosofia religiilor evită programatic rutina, obișnuința, "lenea în gândire" și nu se repetă niciodată. Cursurile sale sunt mobile, niciodată aceleași, îmbogățite și redimensionate, un permanent prilej pentru profesor de a duce înțelegerea proprie și pe cea a cursanților săi la un nivel mai complex și mai vast. Este un posibil motiv pentru care Nae Ionescu nu s-a oprit să scrie cărți. Cugetarea lui dinamică, fertilă, cumulativă nu se sedimentează într-o formă voit permanentizată, dar se întărește definitiv, ca prezență reală și efectivă, în viața spirituală a generației "trăiriste". Cursurile lui Nae Ionescu sunt expresia unui om care trăiește problemele intelectuale și spirituale, analizându-le lucid și vizualizându-le, implicându-se energic și com-

plet în înțelegerea lor și în oferirea lor spre înțelegere. Ștefan Iloaie, în lucrarea de licență închinată activității lui Nae Ionescu, observă că "această manieră, cuprinsă în forme nesistematizate, încălză inimile și osânda la libertate în alegerea căii de soluționare (căci nu era impusă în mod hotărâtor una singură), dar și la personalizare, fiindcă te descoperea în ființă necunoscută pentru ceilalți și pentru tine. De aici responsabilitatea ca simț al vieții și al conștiinței, cultura ca îndrumător al reflexiei și ca dramă posibilă". Simțul acut al presiunii timpului istoric, exercitată asupra timpului individual, pornește de la același profesor. Intelectualii deceniilor interbelice învață a răspunde provocărilor istoriei și a participa efectiv la coordonarea destinului istoric al neamului.

Nicolae Steinhardt frecventa aceste cursuri în perioada anilor 1930-1931, fiind student al Facultății de Drept din București (audia și cursuri ale Facultății de Litere). În opinia lui Steinhardt, exprimată mult mai târziu, în anul 1984, profesorul Nae Ionescu i-ar întrece pe Nicolae Iorga, Nicolae Titulescu, Constantin C. Giurescu nu prin talent oratoric, ci "prin darul acesta incomparabil de a transmite, a dovedi absoluta convingere că nimic nu este mai de actualitate, mai util, mai stringent, mai pasionant, mai bogat în consecințe programice decât cultura și chipul ei paroxistic: filosofia. Nimeni, ca el, nu trăia cu atâta intensitate și foc problemele, dilemele, implicațiile, capcanele, chemările culturii. El promova senzația cordialității cu și dependenței de cultură. Nu pentru că știa mai mult, ori pentru că vorbea mai frumos, ci pentru că era mai dramatic".

Nicolae Steinhardt (*foto, dreapta*) reține coordonata esențială a înțelegerii culturii la Nae Ionescu – *trăirea* termen asociat ulterior cu *trăirismul*, curent filosofic de inspirație totalitară-n.r.) culturii, implicarea etică și intelectuală în înțelegerea fenomenelor culturale. Înțelegerea actului cultural se realizează prin participare activă, prin implicare "dramatică", deci prin asumarea unui rol în interiorul fenomenului. Prezentarea lui Nae Ionescu este continuată în aceeași notă elogios-participativă pe care o adoptă Nicolae Steinhardt ca metodă critică. El însuși se dezvăluie pe sine dramatizând, promovând "cordialitatea cu și dependența de" imaginea "celuilalt", a profesorului. "Cultura pentru Nae Ionescu era o treabă pe viață și pe moarte, urgentă, capitală, decisivă și *practică*, de toate

zilele! Devenea, pentru cei care îl ascultau pe dascăl, un soi de opțiune definitivă între bine și rău, între ineptie și discernământ, o aventură, un risc. Chiar și ceilalți, oricât de știutori, de competenți și meșteri în ale expunerii, erau, în comparație cu el, reci și abstracți. Chiar și Nicolae Iorga se dovedea că este mai ales artist și mare povestitor. Nici umbră de academism și profesorat scorfos (ori și bonom) la Nae Ionescu. Ci numai flacăra și patimă, îngrijorare, nemilostenie, tehnică detectoare. Era crud și usturător cu sine, cu auditoriul, cu doctrinele".

În anii interbelici, ai libertății depline, Nae Ionescu pare a descoperi rețeta educației "întru libertate". Nicolae Steinhardt subliniază înțelegerea libertății, la Nae Ionescu, drept responsabilitate asumată, capitală, decisivă, "pe viață și pe moarte". Libertatea este "cruzime" autoimpusă în evaluarea sinelui și a celorlalți, a doctrianelor și ideologiilor. În aceeași prezentare, Steinhardt își recunoaște neparticiparea la spiritul generației în anii interbelici, poziționarea sa exterioară față de atmosfera intelectuală "entuziastă" și misionară a tinerilor săi contemporani. "Atunci pe loc în anii '30 nu mi-am dat seama. Abia mai târziu, mult mai târziu, după moartea sa, pe la sfârșitul celui de al șaptelea deceniu al veacului, am putut lua aminte la ce reprezenta un ceas petrecut în vaza de acțiune a privirii și glasului profesorului Nae Ionescu, abia atunci noua terminologie sociologică și regizorală mi-a venit în ajutor spre a mă lămuri: un curs al lui Nae Ionescu era un *happening*. Ca și genul acesta de teatru cu totul deosebit al trecutului, cursul profesorului cobora de la catedră în sală, de nu și în stradă, în viață și în cugetul neșcolăresc al ascultătorilor. *Happeningul* părasește scena și se amestecă în trailul concret al spectatorilor, deveniți și ei acum actori. Nu se mai știe ce e ficțiune și ce este veridicitate".

Nicolae Steinhardt vede în Nae Ionescu, târziu în existența sa, dar revelator, profesorul și modelul de atitudine față de cultură. În modul particular de înțelegere și expresie al marelui dascăl interbelic el află cheia limbajului său critic. "Entuziasmul" devine la Nicolae Steinhardt "metodă critică", așa cum observă Alex Ștefănescu: "Critica literară profesată de N. Steinhardt nu este convențional-elogioasă, ci *entuziastă*. Nu este encomiastică, ci *participativă*. Criticul comunică într-o stare de eferescență spirituală cu autorul. Întâlnirea lui cu literatura reprezintă o sărbătoare. Nicolae Steinhardt nu obosește niciodată să sărbătorească literatura, așa cum pomii nu obosec să înflorească de fiecare dată, primăvara, chiar și când sunt bătrâni". Este firesc ca ascendența spirituală recunoscută în Nae Ionescu să se manifeste, la Nicolae Steinhardt, în special, prin publicistica susținută din anii '70 și '80. Profesorul înțelegea publicistica drept forma cea mai activă de implicare individuală în fluxul istoriei, drept calea dinamică de a trăi și interpreta, prin prisma trăirii, faptul politic, religios și cultural. Nicolae Steinhardt își va consuma energia intelectuală și religioasă în scrierea unui număr impresionant de cronici, eseuri critice și hermeneutice. El își asumă, de fapt, misiunea "apostolică" de a propovădui libertatea și valorile care o fundamentează: binele, adevărul, iubirea, frumosul, într-un context politic și social care anihila programatic tocmai aceste valori. Volumele de eseistică și hermeneutică publicate cu mari strădanii de Nicolae Steinhardt între anii 1976 și 1988 – *Între viață și cărți* (1976), *Incertitudini literare* (1980), *Geo Bogza. Un poet al Efectelor, Exaltării, Grandiosului, Solemnității, Exuberanței și Patetismului* (1982), *Critică la persoana întâi* (1983), *Escale în timp și spațiu* (1987), *Prin alții spre sine* (1988) – dar și cele editate de Virgil Bulat, Ioan Pinte, Ion Vartic, începând cu anul 1991 – *Monologul polifonic* (1991), *Primejdia măturării* (1993), *Cartea împărțirii* (1995), *Drumul către isihie* (1999), *Ispita lecturii* (2000), *Eu însumi și alți câțiva* (2001), *Pledoarie pentru o literatură "nobilă și sentimentală" - opinii despre generația '80* (2001), *Drumul către isihie – inedite* (2002) dezvăluie un critic lucid, surprinzător, nonconformist și nesistematic, entu-

ziast, liber și responsabil. Trăsăturile pe care le observă Nicolae Steinhardt în cursurile lui Nae Ionescu – refuzul sistematizării, permanenta mobilitate și redimensionare a noțiunilor și a explicațiilor, participarea prin trăire la explicitarea actului cultural, transferarea teoretizării în viața concretă, "în stradă", provocarea la înțelegere individualizată – pot fi recunoscute drept coordonate ale scrisului hermeneutic practicat de el însuși.

De la Nae Ionescu, Nicolae Steinhardt preia mobilitatea și libertatea deplină, personală, în alegerea operelor destinate actului hermeneutic. Hermeneutic și nu (doar) critic, deoarece Steinhardt nu emite judecăți de valoare, ci își ghidează receptarea, înțelegerea și exprimarea acestei înțelegeri prin trăirea opere, prin "aplicarea" sinelui în operă, prin "aplicarea" lumii opere în lumea "reală", trecută sau prezentă. Lectura devine "întâlnire între două temperamente", act de (auto)cunoaștere "prin alții". Tot de la Nae Ionescu, Nicolae Steinhardt pare a prelua implicarea "dramatică" în înțelegerea actului meditativ.

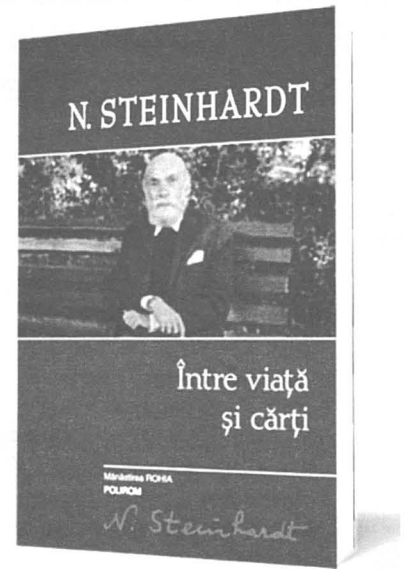
Cititorul entuziast devenit critic (chiar și "diletant") joacă rolul deplin al participării, al trăirii lumii ficționale. Astfel, etic ("laic" și religios) revine în lumea esteticului și decide valoarea sau non-valoarea acesteia. Actul interpretativ devine un "happening", revelație și participare deopotrivă, simultane și interdependente.

Prezentarea lui Nae Ionescu ia, la Nicolae Steinhardt, aspect de *autoportret*, devenind, indirect, argument al integrării sale în generația trăiristă. Înțelegerea personalității și convingerilor profesorului interbelic devine mijloc de înțelegere a propriilor sale convingeri și de identificare cu Generația: "Nae Ionescu a priceput, înainte ca existențialismul să fi devenit o modă și o doctrină cvasi-oficială, că suntem cu toții osândiți la libertate și la alegere, că în filosofie insul și duhul se iau la trântă pe răspundere, că disciplina aceasta zisă teoretică îți stă nu mai puțin aproape decât îngerul păzitor, ori diavolul ispititor, că din pluralitățile ei nu poți ieși decât printr-un act de curaj bătând mai curând spre temeritate".

Modul particular de a înțelege filosofia ca parte reală, activă a existenței, ca suport de aplicare a spiritului în viața materială, cotidiană chiar, este rădăcina divergențelor "de maturitate" dintre monahul de la Rohia și filosoful de la Păltiniș, student al lui Nae Ionescu și mentor riguros, la rândul său, semănător de libertate și limpezime.

Prezentarea "autoportret" (spiritual) făcută lui Nae Ionescu este continuată de Nicolae Steinhardt: "Nae Ionescu te certa, te înșfăca, te cucerea, îți punea cultura la îndemână ca pe o prăjitură minunată, ca pe un venin, ca pe un filtru al lui Merlin vrăjitorul, ca pe o spadă cu două tăișuri, ca pe un vârtej. Un lucru este sigur și de aceea a fost Nae Ionescu un profesor-unicat: nu te lăsa apatic și indiferent". În același mod acționează scrierile și expresia autorului unui volum precum *Între viață și cărți*, volum care are ca posibil efect surpriza. Nicolae Steinhardt însuși își propune să cucerească prin flexibilitatea raportării intelectuale la actul cultural. El dorește să pună cultura la îndemâna cititorului, să anuleze apatia și indiferența.

Eseurile și hermeneutica eruditului Nicolae Steinhardt nu se

opresc la acte de literatură, ci trec liber, entuziast și nesistematic la pictură (întunecatul Goya fiind un privilegiat), la muzică ("scandalosul" *Jesus Christ Superstar* beneficiind de o interpretare inedit-creștină), la sculptură (Michelangelo producându-i reacții și trăiri revelatorii), la film (Demetrios și Marcellus, personaje din producția hollywoodiană *The Robe* devenind chei de înțelegere postmodernă a fragmentelor *Bughi mambo rag* din *Jurnalul fericirii*) și teatru (*O scrisoare pierdută* și jocul actoricesc blând, temperat, "creștin", la Teatrul Național din anii '20 fiind sursă de plâns cathartic și de interpretare inedită în *Secretul "Scrisorii pierdute"*).

Volumul *Critică la persoana întâi*, publicat în anul 1983, la Editura Dacia din Cluj-Napoca, este ilustrativ pentru mobilitatea și lipsa de rigoare sistematică a lui Nicolae Steinhardt. Cuprinsul volumului relevă impunerea ca metodă critică a lipsei de sistem. Eseurile de teorie literară (*Structuralismul, Structuralismul și Boccaccio, Forma*) se îmbină, conform unei rațiuni subtile, interioare, cu reportajul cultural (*Parisul viselor, Metroul din New York*), cu critica de întâmpinare (*Ileana Mălăncioiu, Vlaicu Bârna, Vasile Igna, Liviu Ioan Stoiciu, Cinci tineri poeți*), cu interpretarea entuziastă și inedită a personalității interbelicilor (*Mircea Eliade, Eugen Ionescu, Constantin Noica, Sergiu Al-Gheorghe*), cu critica de film (*Dan Pița și filmul "Concursul"*) și evocarea personalităților din lumea literară și științifică europeană, a muzicii și a artelor plastice din toate timpurile (*Valery, Elytis, Albert Einstein, Mozart, Johann Strauss, Gustave Flaubert, René Magritte, Sigmund Freud, Heidegger*). Asocierile de personalități puse sub analiză sunt surprinzătoare, Nicolae Steinhardt descoperind conexiuni dintre cele mai neobișnuite, grație erudiției și memoriei incontestabile. Marcel Proust este asociat cu Henry James, Serghei Esenin cu Ioanichie Olteanu, Mihail Sadoveanu cu Lucian Raicu, Charlie Chaplin cu Buster Keaton.

Culegere de eseuri, generate de "actualitatea" structuralismului pun în valoare orientarea anti-structuralistă a autorului. *Critică la persoana întâi* neagă șabloanele și modelele ca forme de înțelegere a literaturii. Înțelegerea se produce "așezat", echilibrat, prin analiza temeinică și pertinentă a unor opere ce au caracter individual. Nu interesează șablonul structural aflat la temelia operei, ci elementele particularizante care conduc la "misterul" operei. Spre susținerea orientării anti-structuraliste, Nicolae Steinhardt parcurge, într-un amplu demers analitic, *Craii de Curtea-Veche* (recitită "de cincizeci de ori"). Nu doar opera este cunoscută în profunzime, ci și ceea ce s-a scris despre ea, criticul descoperind o manieră nouă de abordare a acesteia. Romanul lui Mateiu Caragiale este analizat în integralitate, ca "unitar clopot înlăuntrul și la adăpostul căruia se opoșesc atât romancierul, cât și cititorii, împărțându-se din superbia unei aceleiași bogate și darnice fantasmă".

O altă problemă abordată de Nicolae Steinhardt este *biografismul* căruia îi neagă valoarea reală în interpretarea literară. Evitând, din modestie, generarea unei polemici, Steinhardt acuză ca nedreaptă și nefructuoasă abordarea biografiei aceluiși Mateiu Caragiale de către Șerban Cioculescu. "Esențial nu este de unde s-a pornit, ci unde s-a ajuns". Dimensiuni critice inedite abordează Nicolae Steinhardt și în ceea ce privește opera literară plină de semnificații filosofice și religioase a lui Mircea Eliade, poezia "virilă" și "nedichisită" a Ileana Mălăncioiu, critica implicată, "sinceră, fierbinte, aprigă, zeloasă, geloasă, înverșunată" a lui Alexandru Paleologu în *Treptele lumii sau calea către sine a lui Mihail Sadoveanu*, dar și literatura polițistă în care coexistă inteligența și poezia și care, în mod regretabil, se pierde estetic-justificativ într-o societate "polițienească", angrenată în violență gratuită.

Nicolae Steinhardt observă posibilitatea surprinzătoare a limbii române de a se modela în procesul traducerii. Într-un eseu închinat lui Heidegger (*Heidegger: Arta ca revelație*) Steinhardt remarcă introductiv plasticitatea și flexibilitatea traducerilor din

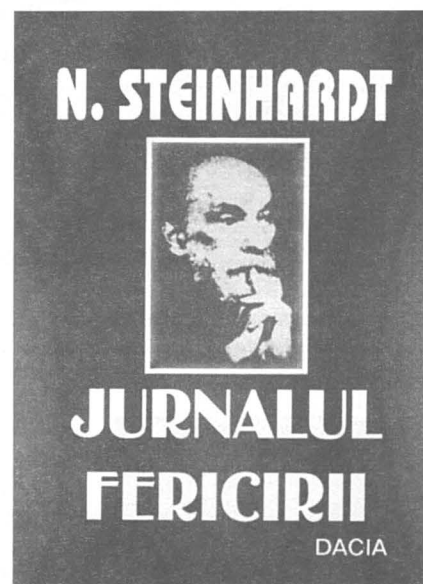
literatura universală (*Iliada, Odiseea, Divina Comedie, Don Quijote*). Traducerea din germană a *Originii operei de artă*, realizată de Gabriel Liiceanu și Thomas Kleininger, se datorează acestei înalte "abstractizări" a limbii române, dar și "prealabilei îmbinări a povestirii cu filosofia", potrivite cu tradiția culturală românească.

Steinhardt identifică relații profunde, subtile între "nativa sofie românească" (a fi om-în-lume), și heideggeriana poziționare a ființei (*in-der-Welt-sein*). *Ființarea* nu se poate face decât sub semnul fricii de moarte, manifestată progresiv ca teamă, angoasă, îngrijorare, ultima generând diferențieri față de celelalte viețuitoare. Opera de artă se naște din această "îngrijorare", având caracter revelatoriu asupra adevărului ființei.

Ființa (Dasein) este, conform lui Steinhardt, prin filtrul heideggerian, "de natură harică și poetică". În încheierea amplului demers eseistic, Nicolae Steinhardt rezumă propria concepție despre artă: "nimic nu exprimă în chip mai lămurit secretul făuririi artistice decât parabola prefacerii apei în vin. Artistul adevărat așa se și cunoaște: din apă (adică platitudine, banalitate, monotonicitate) de îndată scoate vin (adică putere, veselie, belșug). El, în conformitate cu textul parabolei și-n înțelesul cel mai literar al vorbirii, *binecuvântează*. Iar apa s-ar zice că atât așteaptă - că d-aia adastă acolo în vase de piatră - să se facă vin bun!".

Volumul este ilustrativ pentru că, dând la o parte contactul cu cenzura, este rezultatul deciziei autorului însuși asupra ordonării textelor, asupra legăturii de conținut stabilite între texte. Autorul dovedește, nu doar prin conținutul eseurilor sale, ci și prin dispunerea lor, o înțelegere "ionesciană" a culturii. Nicolae Steinhardt își propune să trăiască în cultură, să aducă manifestările culturale cele mai diverse în lume, "în stradă" și în viață. Literatura, muzica, pictura, filmul și teatrul sunt, aparent nesistematic, preluate spre analiză, sub puternica impresie a receptării și prin filtrul intelectual al eruditului. Singura coordonată constantă în alegerea și înțelegerea obiectelor culturale are sorginte moral-creștină și este numită "dreaptă-socotită". Statutul particular al eseistului Nicolae Steinhardt vine din maniera - unică în literatura română - în care îmbină interpretarea hermeneutică erudită cu etica religioasă. Declarându-se descendent al lui Nae Ionescu, el înțelege existența culturală ca formă de libertate. Particularitatea expresiei sale critice este rezultatul înțelegerii creștine a lumii și a culturii. Destinul marcat de conversiune religioasă și permanentă autentificare prin trudă lucidă se oglindește fidel în actul hermeneutic și în literatura sa.

Nicolae Steinhardt, asemeni contemporanilor săi "criterioniști", Constantin Noica, Emil Cioran, Mircea Eliade, Eugen Ionescu s.a. are rădăcinile spirituale solid ancorate în perioada interbelică. "Trăirea" filosofiei în viață concretă și dramatizarea lucidă a înțelegerii acesteia fac din Nicolae Steinhardt un discipol al lui Nae Ionescu, un perseverant continuator postbelic al libertății de gândire specifică epocii interbelice.

Căutare | Rezultate | Căutări anterioare

Căutare simplă

Căutare avansată

Selectare colecție: General

Cuvânt / cuvinte:

 Conținut
  Exact
  Începe cu

Colecții

NOUȚĂȚI (august-septembrie) (52)

NOUȚĂȚI – Publicații periodice (august-septembrie) (2183)

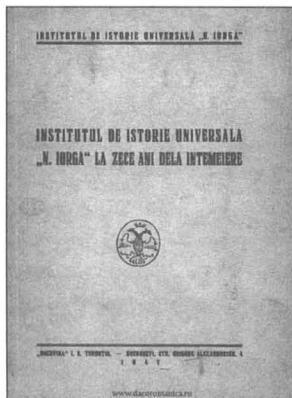
Istoria românilor și a romanității orientale (474)

Columna lui Traian – monumentul și epoca (27)

DACOROMANICA, realizare de vârf a Bibliotecii Metropolitane București, este cea mai importantă bibliotecă digitală românească accesibilă gratuit în INTERNET. Dezvoltarea ei prin îmbogățirea continuă cu documente digitalizate se face permanent, în fiecare săptămână, pentru a fi un veritabil instrument în serviciul rețelelor de cooperare națională și internațională, precum și pentru a deveni partener în Biblioteca Virtuală Europeană EUROPEANA. DACOROMANICA este singura bibliotecă digitală profesionistă din România, concepută pentru a răspunde provocărilor Mileniului III ce poate fi accesată la adresa www.dacoromanica.ro.

Noutăți, iulie 2012

⇒ **Institutul de istorie universală „Nicolae Iorga”: La zece ani dela întemeiere, București, Editura Bucovina I. E. Torouțiu, 1947, 47 p.**

...Privind în urmă, acești zece ani, ce cuprind una din epocile cele mai frământate și tulburi din viața omenirii, ne par cu atât mai încărcăți prin mulțimea greutăților și lovirurilor de tot felul la care a fost expusă activitatea acestui așezământ. Lui Nicolae Iorga nu i-a fost dat să ne îndrumeze decât în ultimii trei ani ai vieții sale: asupra celui din urmă stăruiau amenințarea tragediei ce i-a curmat zilele și umbra sinistă a războiului ce se întindea tot mai aproape de hotarele noastre, până a le știrbi.

Când în primăvara anului 1941 am avut cinstea de a fi așezat în fruntea Institutului, apăsa asupra noastră amintirea grozavă a sfârșitului lui Nicolae Iorga. Clădirea ce ne adăposteste, zdruncinată de cutremur, suferise vicisitudinile unor ocupații prelungite, firele legăturilor, înăuntru și în afară, erau desfăcute sau rupte, după intervalul dureros din ultima jumătate de an; seria publicațiilor, ca și activitatea de conferințe și comunicări, oprite... (Cuvânt de deschidere al Directorului Institutului, prof. Gh. I. Brătianu, la Ședința Comemorativă din 1 Aprilie 1947)

⇒ **M. I. Costian, Regele Carol II și partidele politice, București, Tipografia „Lupta” N. Stroilă, 1933, 182 p.**

...Din primele zile ale lunii Iunie 1930, atmosfera politică era foarte încălcată. Neînțelegerea dintre Regina Maria și Principele Regent Nicolae, care voia să supună judecăței Prințului Carol unele diferențe de familie, se agravase din cauza unui interviu acordat de Regină ziarului „Universul”. Prințul Nicolae considera că, deși Prințul Carol pierduse prerogativele dinastice prin Actul de la 4 Ianuarie, totuși nu a pierdut calitatea de membru al

Familiei Regale și de cap al Dinastiei, după moartea Regelui Ferdinand. Această părere nu convenea lui Vintilă Brătianu, care la congresul partidului liberal căutase să-L atragă numindu-L Prim Regent și „singurul cu care poate sta de vorbă”. Văzând însă că nu-i reușise manevra, Vintilă Brătianu trecu hotărât de partea Reginei Maria și articole în „Viitorul” începură să preamărească pe Regină, pe care spera să o poată vedea în compunerea Regentei, în locul Prințului Nicolae...

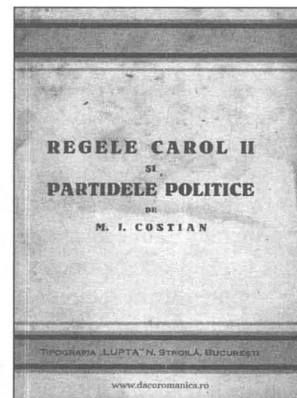
⇒ **Teofil Gh. Sidorovici, Carol II: din culmea unui deceniu de glorioasă domnie, București, Atelierele „Luceafărul”, [f. a.], 203 p.**

...Ca și Marii Săi înaintași, Suveranul României Și-a înfrățit destinul cu cel al Țării pe care o simbolizează, simțind vibrațiile năzuințelor obștești din care descifrează și trasează liniile mari ale viitorului.

Nici un alt Rege al pământului n-a trăit mai intens viața autentică a Țării Sale, ca Marele nostru Suveran.

Aici stă una din marile taine ale realizărilor strălucite cu care Și-a împodobit domnia.

Cine n-a tresărit de o nestăpânită admirație, când L-a văzut copil cu păr de aur, îmbrăcat în straele de cioban, în cămașă înflorată cu arnici, în opinci fărănești și căciula din străbuni, rezemat în băta crestată cu migală de mânuța Lui de copil regesc?...

ORIZONTURI

Lada cu manuscrisele și cărțile lui Eminescu (I)

Constantin BARBU
filosof, editor

Mai este cu puțință să recompunem în integralitatea sa regală risipita comoară pe care Eminescu ne-a lăsat-o într-o ladă?

Dacă mai este cu puțință să recompunem integral moștenirea eminesciană, atunci vom zice ca Noica: „Sărbătoarea eminesciană n-a cuprins toată obstea culturală românească, pentru că sunt foarte puțini cei ce știu de ea”.

Dar dacă nu vom fi în stare? Atunci ne vom aminti de întrebarea lui Cioran, scrisă undeva în Schimbarea la față a României: „Ce a căutat aici acel pe care și un Budha ar putea fi gelos?”

Să facem o arheologie a dezastrului, recapitulând ce s-a întâmplat după iunie 1883, când lada cu manuscrisele și cărțile lui Eminescu a rămas la prietenul lui Simtion. De la Ober-Dobling (Viena), Eminescu, îngrijorat, îi scria lui Chibici, în 12 ianuarie 1884: „Iubite Chibici, (...) Ceea ce aș voi să știu de la tine este dacă cărțile și lada mea sunt în siguranță și dacă pot spera să le mai revăd.”

În 20 octombrie 1884 îi scrie aceluiași Chibici: „...Nu am unde pune lucrurile mele, încât

ar fi bine dacă-ai păstra tu încă câteva timp așa-numita mea ladă, deși presupun că acest lucru nu e tocmai plăcut (...). Te rog dar să iei tu lada de la Simtion dacă nu mai e cu puțință să stea acolo, până ce starea mea se va îndrepta, dacă este cu puțință să sendrepte vreodată.”

Lada cu manuscrise și cărți va ajunge la Maiorescu, toamna.

La 20 noiembrie 1887, sora sa, Harieta, îi scrie Corneliiei Emilian că Eminescu „are lipsă de cărți de citit, el a scris d-lui Maiorescu să-i trimeată biblioteca lui, dar până în prezent n-a primit nici un răspuns.”

În 27 februarie 1888, din nou, Harieta îi scrie Corneliiei Emilian ca Eminescu „e cam supărat pe domnul Maiorescu, că i-a scris recomandat, rugându-l foarte călduros pentru biblioteca lui și niște manuscrise pe care ar voi să le bântuie. Și nici un răspuns n-a primit până acum. De-aș putea, i-aș aduce cărțile din București, însă cine știe de mai sunt și de nu sunt irosite de mult.”

Maiorescu n-a dat nici un răspuns și le-a ținut în custodia sa aproape 20 de ani.

CONSTANTIN BARBU

Lada
cu manuscrisele și cărțile
lui Eminescu

Eminescu

Prima donație Maiorescu

În 25 ianuarie 1902, Maiorescu face prima donație: manuscrisele.

Iată scrisoarea de donație: „*De la Mihail Eminescu posed - dăruite mie de dânsul în diferite ocaziuni - multe manuscrise, parte poezii publicate, parte încercări, fragmente și variante de poezii nepublicate, parte studii, traduceri și articole în proză. Toate aceste manuscrise, așa cum se află: în cărți cartonate, în caiete cusute și în foi volante, vi le trimit alăturat și le dăruiesc la rândul meu Academiei Române, pentru a servi celor ce vor ocupa în viitor de cercetări mai amănunțite asupra vieții și activității marelui poet.*”

Aceasta primă donație a lui Maiorescu se întrupează în celebrele 44 de caiete: Mss 2254 (896 p.), 2255 (970 p.), 2256 (116 p.), 2257 (902 p.), 2258 (526 p.), 2259 (734 p.), 2260 (658 p.), 2261 (674 p.), 2262 (434 p.), 2263 (158 p.), 2264 (876 p.), 2265 (610 p.), 2266 (328 p.), 2267 (330 p.), 2268 (114 p.), 2269 (156 p.), 2270 (328 p.), 2271 (240 p.), 2272 (240 p.), 2273 (142 p.), 2274 (202 p.), 2275 A (330 p.), 2275 B (200 p.), 2276 A (686 p.), 2276 B (48 p.), 2277 (288 p.), 2278 (166 p.), 2279 (234 p.), 2280 (70 p.), 2281 (288 p.), 2282 (292 p.), 2283 (310 p.), 2284 (134 p.), 2285 (370 p.), 2286 (186 p.), 2287 (192 p.), 2288 (100 p.), 2289 (178 p.), 2290 (178 p.), 2291 (144 p.), 2292 (118 p.), 2306 (340 p.), 2307 (379 p.), 2308 (322 p.).

La aceste 44 de manuscrise (donate de Maiorescu în 1902) se adaugă încă 6: Mss 1829 (330 p.), 3194 (94 p.), 3215 (108 p.), 4850 (128 p.), 5186 (54 p.), 5453 (124 p.).

Se adaugă încă:

- Ms 357 II 30 Volumele MII
- Gramatica sanscrită (572 p.) BCU Iași
- Ms 1183 (Caietul Roșu) (320 p.), BCU Cluj
- Ms 4246 (2 p.) BCU Cluj

Apoi:

- Msse Corespondență inedită (ed. C. Zarifopol)
- Ms Prințesa Elisabeta (încă inedit - pierdut?)
- Msse Arhive străine Msse Arhive românești
- Msse pierdute (dar culese și păstrate la de noi în fotocopii)
- Ms 10285 - „Devotamentul”
- Ms „Criticilor mei” (Freiburg)
- Ms Album (Turnu-Severin).

Restul, până la 76 sunt manuscrise inedite.

Celor 44 de caiete li se adaugă 6 manuscrise extra - Maiorescu:

- Ms. 1829 (achiziționat 5 iunie 1902)
- Ms. 3194 (achiziționat 9 noiembrie 1904) - un poem de 4 versuri
- Ms. 3215 (achiziționat în 9 noiembrie 1904)
- Ms. 4850 (miscelaneu, editat de noi, în facsimil)
- Ms. 5186 (miscelaneu, achiziționat în 1919, 1950, 1958, editat de noi, în facsimil)
- Ms. 5453 (traducerea piesei *Lais*, achiziționat în 26 ianuarie 1942).

Acestor 50 de manuscrise ce se afla în Biblioteca Academiei Române li se adaugă:

- Ms. 357 II 30 (I-III), 3 caiete în care Eminescu traduce 192 de paragrafe din Gramatica sanscrită a lui Bopp și 4 litere din Glosarul comparativ al lui Bopp (caiete editate de noi în facsimil). Cele 3 caiete se afla la B.C.U. „Mihai Eminescu”, Iași.

- Ms. 1183, Caietul Roșu, dăruit Mitei Kremnitz (editat și de noi, în facsimil), aflat la B.C.U. Cluj.

- Ms. 4246, de numai 2 file, (editat de noi, în facsimil), aflat la B.C.U., Cluj. Celor 55 de manuscrise li se adaugă 93 de scrisori adresate de Eminescu, Veronicăi Miele, editate de Christina Zari-fopol - Illas.

- Manuscrise din arhive românești și străine. Manuscrise pierdute (dar existente în copii). Manuscrisul Criticilor mei (aflat la Freiburg).

- Versurile din Album (aflat la Biblioteca municipală din Turnu-Severin) Rândurile eminesciene din Manuscrisul 10285 (cu piesa Devotamentul, la Muzeul Literaturii Române)

- Manuscriptul Prințesa Elisabeta, dăruit de Titu Maiorescu în 3/16 aprilie 1912.

Iată mărturia lui Maiorescu, din însemnări zilnice, ms. 3665, f.63.v.: „marți, 3 /16 apr. 1912. Le cer voie (lui Ferdinand și Mariei) să dăruiesc Prințesei Elisabeta un manuscris al lui Eminescu." Apoi, peste trei zile: 6/19 aprilie 1912. La gară erau și prințul Ferdinand, prințesa Maria, prințul Carol și prințesa Elisabeta, care-mi trimisese astăzi o caldă scrisoare de mulțumire fiindcă i-am dăruit un manuscris al lui Eminescu".

A doua donație Maiorescu

În 28 mai 1904, Maiorescu face a doua donație: cărți și manuscrise din lada poetului.

În Procesul verbal al Academiei Române sta scris: „Dl. T. Maiorescu prezintă în dar 25 volume manuscrise și 72 de volume și broșuri tipărite, rămase din biblioteca părintelui d-sale, Ioan Maiorescu, zicând ca ele nu pot avea un loc mai bun și o mai bună întrebuințare decât în biblioteca Academiei".

Iuliu Tuducescu va întocmi *Lista manuscriselor dăruite Academiei Române* de dl. Titu Maiorescu (o reproducem exact, indicând între paranteze cotele actuale):

1. „Colecțiune de poezii populare și lirice, între cari: „*Istoria a unue vetiaz anume Doncila*”,- „*Cântecul lui Ștefan Voda cu a lui Constantin Vodă când l-au taiat împăratul cu cinci beizadele a lui. S-au sfârșit la 1809 Mai 24*”,- „*Gromovnic a împăratului Iraclic ce au fost cetitor de stele*...” - La sfârșitul volumului se afla câteva poezii grecești - Sec.XIX, in-8°, p. 206. (Ms. rom. 3078)

2. *Psaltichie românească*. Sec. XIX, in-4°. (Ms. rom. 3249)

3. „*Ritorică*”. Sec. XIX, in-4°, pag. 145. (Ms. rom. 3143)

4. „*Mărturie pentru sfântul Calist, al lui Meletie al Athinilor din Biserică istorie*”. Scris la 1796 de Theofan monahul. Sec. XVIII, in-4. (Ms. rom. 2799).

5. „*Proimion a lui Neofit Peloponisanul ierodiaconul și marele dascalu alu Bucurestiloru*”. Sec. XIX, in-4°, foi 78 (Ms. rom. 3097).

6. „*Theatronpoliticon*”. Tomul al treilea. Sec. XIX, in-4°, pag.215. (Ms. rom. 3141)

7. „*Elisaveta sau cei surguniti în Saberiia. S-au prescris în orașul Nicolaev în anul 1830 de Alexandru Rosculescu*”. Sec. XIX, in- 4°. (Ms.rom. 3142)

8. „*Cuvânt pentru viitoare giudecată și pentru sfârșitul lumii* . 1815.” - Sec. XIX, in-4°. (Ms.rom. 3010).

9. „*Tretaj pentru tihnologhiia etimologhiia. Theofan, 1810*”. „*Bunele năravuri, 1812, Theofan Ioanu*”. „*Învățătura în scurt pentru crestinate*”. - Sec. XIX, in-4°. (Ms. rom.3051).

10. „*Psaltichie românească și grecească*”. Sec. XIX, in-4°. (Ms.rom.3012).

11. „*Istoria lui Gil Blas de Santilana. Carté a septé. Am sfârșit talmăcire, 1843 Mart. 25, Socola*”. Sec. XIX, in-4°, pag. 338+296. (Ms. rom. 3167).

12. „*Provoslanica învățătura adecă Bogoslovie creștinăscă*”. - Sec. XIX, in - 4°, foi 146. (Ms. rom. 2792)

13. „*Carté ce să numește Zabava fandasiei. S-au scris acum... tomul I în anii... 1802*”. - Sec. XIX, in 4°, foi 118. (Ms. Rom. 2798).

14. *Colecțiune de poezii, cântece românești* - Sec XIX, in 4°, foi 177. (ms. rom. 3153)

15. „*Besericăscă istorie*”. Tomul I, 1838. „*Scrisă de Medelniceriul Gheorghie Vrabie când învăța în Seminaria Socolei* - Sec. XIX, in 4°. "(Ms. rom. 2984)

16. *Istoria evului mediu, se numește Istorie de obște a lumii. Scrisă în Seminariul Socola la 1823, de Ioan Nanu* - Sec. XIX, in - 4°. (Ms. rom. 2791)

17. „*Viata pré cuviosului părintelui nostru Vasilie cel nou, scrișă de Grigorie ucenicul lui...*”. Scrisă cu cheltuiala Arhimandritului Chirii Nemțanul, egumenul m-rii Rașca, la anul 1799. „*A sfântului pré cuviosului părintelui nostru Theodor ce au fostú și Episcopú Edesului capete a faptelor celor bune*”. - Sec. XVIII, in - folio. (Ms. rom. 2775)

18. „*Tomul al doile în folio a lui Iliodor*”. *S-au scris de Grigori Hudici pisaru ot Episcopia Romanului la velet* 1784. Sec. XVIII, in - fol, foi 97. (Ms. rom 2774)

19. „*Cărticica sfătuitoare pentru păzire celor cincii simțuri și a nălucirel minții și a inimii... s-au talmăcit la 1819*”. Sec. XIX, in - folio, pag. 491. (Ms.3074)

20. „*Pentru pustietate sau săngurătate*”, din cartea ce să numește „*Ozentie*”. S-au scris la 1779 de Gheorgache vel Clucer - Sec. XVIII, in - fol., pag 228 (Ms. 2773)

21. „*Geografie a tuturor stăpânilor dupa alfavita*”. Scrisă în anul 1834 de Ioan proin eclisiarh - „*Jurnalul mergerii boerilor deputați în Tarigrad la anul 1822*”. Sec.XIX, in fol, pag 227. (Ms.rom 2771)

22. „*Theatron politicon, adică privescete politiciască*”. S-au scris de Ianachi Rugi(na) la leat 1787. Sec. XVIII, in - fol., pag 152. (Ms. rom. 2770).

23. „*Enhirid adeca minêlnic al dreptslăvitoriului hristian. Scris grecește de Alexandru Sturza, tipărit în Petrupoli, și hărăzit sfintei sobornicești și apostolești beserici a lui Hs. 1828*”. Sec. XIX, in fol. Pag. 242. (Ms. rom. 2772)

24. „*Hronograful sfintului Dimitrie Rostovschi*” - „*A lui Hiodoru Istorie ethiopenésca. Carte 6*”. *Scris de Grigorie Cumpana cântărețul la anii 1811 în sf. Episcopie Husului*. „*Istoriia Aretusn și a împăratului Iraclic tatăl său*” - „*Viata și petrecere a celorxx dentru sfinți cuviosși părinții noștri Varlaam și Iosaf Indiannlor*”. *Au scris-o Grigorie, fiul răposatului Ierimie Cumpăna den sat Proceca, ținutul Vasluiului, la anii 1814*” - Sec. XIX, in fol. (Ms. rom. 2769).

25. „*Întâmplările lui Tilimah, fixul lui Odiseu. Carte 5*.” - Sec. XVIII in - folio. (Ms. rom. 2760)."

Savantul Alexandru Elian, în *Eminescu și vechiul scris românesc*, a stabilit concordanța (relevând identitatea) dintre manuscrisele din lista Maiorescu și manuscrise din Gaster:

- Ms. Rom. 2773 (nr.20 Maiorescu) - ms. D Gaster

- Ms. Rom. 2774 (nr. 18 Maiorescu) - ms. F Gaster

- Ms. Rom. 2775 (nr.17 Maiorescu) - ms. G Gaster

- Ms. Rom. 2769 (nr.24 Maiorescu) - ms. H Gaster

- Ms. Rom. 2798 (nr.13 Maiorescu) - ms. I Gaster

- Ms. Rom. 3010 (nr. 8 Maiorescu) - ms. J Gaster

- Ms. Rom. 2799 (nr. 4 Maiorescu) - ms. E Gaster"

Gramaticianul M. Gaster, bun prieten cu Eminescu, a folosit în lucrările sale: *Literatura populară română* (București, 1883) și *Chrestomație română* (volumul I-II, Leipzig, București, 1891) - manuscrise aparținând poetului.

(continuare în numărul următor)

Călători și exploratori români (I)

În 1898, președintele în exercițiu al Societății Geografice Române, George I. Lahovary, semnala publicului că de aproape un sfert de veac de când funcționează Societatea (a fost înființată în iunie 1875, iar din 1876 și până în 1941, când a fost desființată, a editat 61 de volume, bogat ilustrate, cuprinzând istoria explorărilor făcute de români, din Islanda în Africa și chiar în jurul pământului). Cităm din alocuțiunea președintelui Societății: „Noi, românii, am început a ne interesa de marile probleme geografice, în scopuri științifice.”

Este suficient în acest sens să amintim de prima călătorie de documentare făcută de un român în Țara de Foc (inginerul Iulius Popper, explorator recunoscut de Institutul Geografic al Argentinei și singurul român al cărui nume figurează pe hărțile geografice ale lumii, urmare a prospecțiunilor miniere efectuate în ținuturile din Tierra de Fuego, în 1886), apoi călătoria lui Emil Racoviță cu vasul „Belgica” (1897-1899), când s-a realizat și prima iernare a unei expediții științifice internaționale dincolo de Cercul Polar, în fine călătoriile lui Dimitrie Ghica-Comănești în Țara Somalilor (Somalia de azi), sau ale lui Sever Pleniceanu în Congo.

În această companie selectă se situează și Basil Assan (1860-1918), inginer și industriaș bucureștean, fiul lui George Assan, cel care a introdus prima mașină cu aburi în Țara Românească (1853), construind, între altele, cunoscuta Moară a lui Assan (Fabrica de Pâine) și prima presă de ulei. Fiul său, Basil, a studiat în Franța și Elveția, călcându-i pe urme, ca inventator. A călătorit în regiunile polare nordice (în 1896), apoi, în 1899, a efectuat prima călătorie în *jurul globului* a unui român.

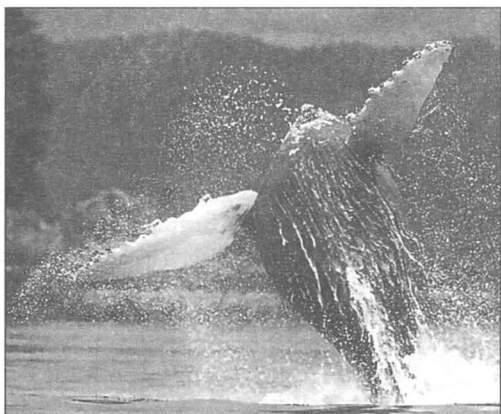
Începând cu acest număr, redăm fragmente din relatările unor exploratori români, așa cum au fost ele consemnate în *Buletinul Societății Geografice Române*. Totodată, mulțumim Editurii CD Press, din București (coordonator științific: dr. Silviu Neaguț, redactor Alexandru Marinescu) pentru amabilitatea cu care ne-a pus la dispoziție documentarea necesară.

Călătorii extraordinare: Despre pescuitul balenei în Oceanul Glacial

Basil ASSAN
explorator

În Oceanul Glacial am întâlnit în două rânduri balene. Ele merg în companie de câte 2-3, nu pot sta mai mult ca 8 minute sub apă fără a ieși să respire, și sunt astfel totdeauna urmărite de un stol de păsări.

Se poate lesne distinge de departe, din cauza aburilor ce aruncă la 4-5 metri sus din nările lor, și care le vedem neexact desemnate în cărți, ca două fântâni țâșnitoare. Este o mare eroare a se crede că balena aruncă apă, ceea ce se vede ca un nor, sunt aburii ce se formează când balena împrăștie aerul cald, din respirațiunea ei, în atmosfera umedă și rece a mării. Asemenea, este o eroare a se crede că balena cu gura ei enormă, în care încape 3-4 oameni, ar fi putut să înghită pe Iona din Istoria Sfântă, căci balena se hrănește cu animale mici. În stomacul unei balene s-a găsit 600 de peștișori și altădată 12 hectolitri de raci. Laptele de balenă e foarte gustos.

Pescuitul balenei s-a industrializat. Procedul periculos prin care «harponerii» se apropiau în bărci de animal și luptau, ca să zicem așa, corp la corp cu monstrul, este aproape abandonat. Vaporul a înlocuit barca și tunul a înlocuit brațul harpneurului.

Un norvegian, Swend-Foyn, a inaugurat acest nou gen de captură.

În partea dinainte a vaporului este instalat un tun de 600 kg. Încărcătura tunului se compune din praf de pușcă a cărui acțiune violentă este amortizată printr-un strat de câlți, cauciuc sau de lână. Harponul, lung de 2 m, ce se introduce în tun este legat cu o lungă funie înfășurată pe o bobină mișcată prin aburi. Harponul e lansat din tun, când balena este la vreo 30 metri depărtare. Vârful harponului are o granadă sau bombă, care face explozie în corpul animalului, prin izbitura produsă la intrare. Astfel lovit și reținut, animalul se dezbate în van și captura e aproape fără pericol.

După moarte, balenele plutesc și sunt remorcate și conduse la fabrică, unde li se scoate 30-35.000 kg grăsime (numai în cap au vreo 2.000 kg), care grăsime se topește și se rafinează. Dinții de balenă sunt foarte prețioși pentru confecționarea oaselor de corsete. Și carnea ei, după ce se putrezește, se macină, se usucă și servă la îngrășatul pământului. O balenă prinsă costă 4-5.000 lei și din ea câștigă 10-15.000 lei. Lungimea medie a balenelor este de 28 metri (cât sala Senatului), iar greutatea lor, de aproape 70.000 kg (7 vagoane) [...]

Ele se lasă apoi multe săptămâni acolo, pe mal, pentru a putrezi și apoi carnea rămasă se usucă, se macină și se fabrică îngrășământul despre care am vorbit mai sus.

Aerul este impstat de această carne în putrefacțiune și nu poate exista un miros mai neplăcut, care îți intră în vestminte și persistă multă vreme. Acest miros nu se simte de pe deal, la o înălțime de 10-20 metri deasupra mării, căci e mai greu ca aerul curat. Directorul uzinei avea locuința pe deal, unde aerul era suportabil. Acolo am fost primit în mod foarte cordial și am avut toate explicațiunile tehnice, în ale căror detalii nu putem intra.

Trömsoe. Noaptea polară

În Trömsoe, oraș aproape de Hammerfest, noaptea începe a se face câte puțin în primele zile ale lui Septembrie. Ziua, care până atunci era continuă, începe a se micșora și, pe la jumătatea lui Noiembrie, răsăritul soarelui tinde a se confunda cu apusul lui. Aceasta este ca un ultim surâs de adio, căci la 21 Noiembrie soarele dispare cu totul, ceața și zăpada încep din ce în ce mai mult.

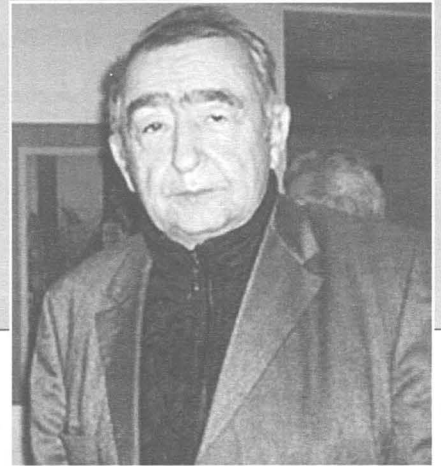
Societatea e foarte veselă la Trömsoe. În aceste lungi nopți de iarnă, banchete, baluri se succedă. Cu toate acestea, traiul nu e plăcut.

Noapte, dimineața, noapte, la 12 ore, noapte, seara; această noapte continuă apasă spiritele. Obscuritatea nu este încă completă; așa, la 12 ore (ziua), când cerul nu are nori, se poate citi în timp de o oră sau două fără lampă, dar aceasta nu împiedică necesitatea de a lucra continuu cu lumina artificială, ceea ce devine penibil și produce – lucru curios – două efecte absolut opuse: **1.** În clasele de jos, duce la somnolență, contra căreia este greu de a lupta, mai cu deosebire pentru cei ce abuzează de alcool și de tutun; aceia moțâie continuu. **2.** În clasele care n-au lucru corporal, efectul e cu totul contrar. În loc de somnolență, se manifestă o enervare generală, care duce la cele mai penibile insomnii. Sunt persoane care, după 3-4 ani petrecuți în aceste locuri, nu mai pot dormi odată întorși în țările temperate. Câteodată, aceste triste nopți sunt întrerupte de un spectacol grandios: Aurora Boreală...

AM PRIMIT, VĂ SEMNALĂM

George G. POTRA - Interferențe istorice:
Nicolae Iorga și Nicolae TitulescuNicolae MAREȘ
ambasador

Împătimitul titulescian, autorul volumului de referință *Nicolae Iorga - Nicolae Titulescu - Interferențe** și a altor contribuții de seamă din istoria contemporană, istoricul George G. Potra (foto, în medalion) a adus pe piața cărții românești, la sfârșitul anului 2011, o carte de istorie insolită despre raporturile dintre Nicolae Iorga și Nicolae Titulescu. După ce citisem, la Biblioteca Academiei, în urmă cu doi ani, "din scoartă în scoartă", *Neamul Românesc*, păstram în suflet o revelație dureroasă a neînțelegerilor dintre cei doi. Constatasem, în fața paginilor scorjite de timp, o parte dintre disensiunile care au existat între cele "două figuri legendare ale istoriei naționale" – cum bine îi definește George G. Potra "pe părinții fondatori ai României moderne".

Recunosc că n-am descifrat în toată profunzimea sensul disputelor Iorga-Titulescu, estomplate fiind de prăpastia creată de-atunci de anii dramatici care au trecut peste poporul român după 1945.

Este îndeobște cunoscut că, exact în anii 30, când lupta politică devenise impardonabilă între protagoniștii la vârf ai societății democratice, având la cârma țării un monarh cu veleități diriguitoare, în parte dictatoriale, precum cele dovedite de Carol al II-lea, pentru care deviza *divide et impera* îi venea mânășă s-a cam pierdut omenia și la vârful societății sau mai ales la vârf. Profesorul lui Carol al II-lea, Nicolae Iorga, cu inegalabila sa intuiție istorică știa prea bine care erau urmările apucăturilor monarhului și unde duceau. A rămas totuși pe valul politicianismului. Va specula apucăturile carliste și pentru sine? Nu știu, și nu vreau să fiu eu acela care să disece aspectele respective.

Autorul studiului de referință, George G. Potra, făcând însă apel la evenimentele desfășurate și prezentând un mare număr de documente, culese din cele mai diferite surse arhivistice și de presă (aduce cu acribie în prim plan întreaga corespondență dintre cei doi protagoniști: Iorga și Titulescu, punând în valoare inclusiv documente de la Hoover Institut din Palo Alto) se situează într-o postură de strictă verticalitate. Așadar, Potra relevă nu numai manifestările și raporturile dintre diplomat și istoric, ci și unele fragmente mai subtile din istoria națională.

Marele merit de istoric și analist diplomatic dovedit de George G. Potra este că a așezat primul în talgerele judecății istorice un leșt pe care numai un arbitru ca el, stăpân și sigur pe situație, îl poate disece și în același timp drept judeca.

Concluzia pe care am desprins-o după lectura studiului însoțitor este că nu i-a tremurat mâna. A făcut această operație – nu cu plăcere –, ci parcă din "obligația" că cineva trebuia să o întreprindă. A folosit un bisturiu fin și a lucrat cu teamă de Dumnezeu. Cu frică de creștin în suflet și dragoste față de cei doi mari înaintași, cu respect față de posteritate. Fiecare afirmație pe care o

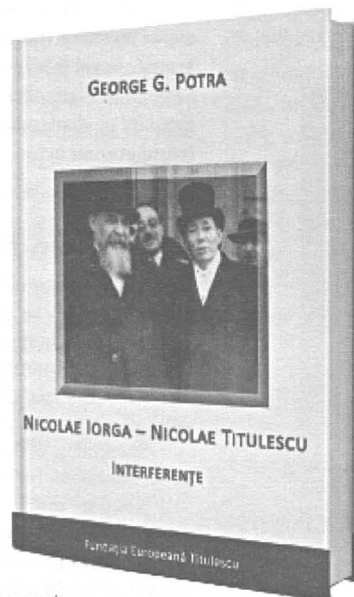
emite George Potra este acoperită cu argumente suficiente, încât nimeni să nu îl judece vreodată strâmb pe el pentru "dezvăluirile" făcute.

Găsim în *interferențele* analistului, așezate în lumini paralele, și în fața minții și a ochilor cititorului contemporan, ceea ce n-a făcut-o și nici măcar n-a intuit-o nimeni până acum. Simți că autorul studiului ar fi dorit să meargă pe dubla matrice: pro Iorga și pro Titulescu. Dar n-a putut-o face, deoarece ca și lui Seneca, i-a fost mai drag adevărul: *Amicus Plato, sed magis amica veritas*. Se simte cum suferă titulescianul și iorghistul în același timp, tocmai din respectul nemărginit față de cei doi "slujitori ai neamului românesc". Suferă urmașul contemporan nouă că Diplomatul și Dascălul neamului n-au mai avut timp să se împace.

Autorul studiului constată trist, că Iorga a fost un *egolatra* (concluzie întâlnită și la Argetoianu în amintiri – fără ca memorialistul de la Brestă să aibe argumentele lui Potra). Din carte rezultă că Iorga, conștient de ascuțimea și universalitatea minții sale, ar fi dat cu greu înapoi, după ce croise strâmb judecățile sale. Așa se face că găsim scoase la suprafață multe din alegațiile strâmbe vehiculate de Iorga în presă sau emise sub cupole pline de rezonanță ale statului, pentru a surprinde în ultimă instanță limitele de caracter ale bardului renascentist de la Vălenii de Munte și ale faptelor neînțelese de contemporani din manifestarea lui Titulescu.

George G. Potra suferă pentru comportamentul "ambilor părinți", evidențiind până la urmă – atât cât a putut – dragostea pe care o poartă deopotrivă față de cei doi. În tot demersul său, autorul exegezei se situează demn de partea adevărului, ținând drept talgerele pline de argumente desprinse din lectura documentelor și expunându-ni-le precum o făcea zeița Themis.

*) George G. Potra, *Nicolae Iorga - Nicolae Titulescu - Interferențe*, Fundația Europeană Titulescu, București 2011, 260 p.

Enciclopedia propagandei românești

Stelian ȚURLEA
istoric

Într-un interviu publicat de "Ziarul de duminică" anul trecut, la începutul lunii decembrie, Călin Hentea anunța, sub titlul "Confruntarea propagandistică dintre ideologii diferite este confruntarea de idei necesară pentru progresul societății", apropiata apariție a unei "Enciclopedii a propagandei românești". Cu oarecare întârziere, cartea este în sfârșit pe piață și ne grăbim s-o semnalăm drept un eveniment editorial.

Cine este Călin Hentea? Născut la 2 mai 1958, la Brașov, a absolvit în 1983 Facultatea de Tehnologia Construcțiilor de Mașini din București. După 1990, cariera lui s-a derulat în mare parte fie în presa militară (televiziune, ziar, cinematografie), fie în domeniul operațiilor psihologice - PSYOPS, în secția de specialitate a Statului Major General. Este doctor *magna cum laude* în Științe militare, cu o teză despre *propagandă și operații informaționale* și a executat mai multe misiuni NATO în Albania, Kosovo și Afganistan. Începând din 2000, Călin Hentea a publicat mai multe volume (unele premiate) de istorie militară sau dedicate fenomenului propagandistic atât în România la editurile *Nemira*, *Militară* sau *Paralela 45*, cât și în Statele Unite la *Scarecrow Press*. Are în pregătire "Enciclopedia Internațională a Propagandei" în cinci volume. Prin urmare, Călin Hentea este, probabil, unul dintre cei mai îndrituiți publiciști români să se ocupe de acest domeniu.

"Enciclopedia propagandei românești"*) a apărut la Editura Adevărul și a fost lansată la recentul Târg Bookfest. De ce o socotim un eveniment editorial? Este prima enciclopedie de acest fel. Este un volum masiv care se ocupă de tot ce ar putea stârni interes în acest domeniu al propagandei. Are informații cu carul, este aproape exhaustiv, nu-i lipsește o privire istorică, se ocupă de concepte, evenimente, instituții și personalități și demonstrează că nimic nu se face, nicăieri în lume, fără propagandă, prin urmare este bine să o înțelegem și să ne-o asumăm. Important este să tragem învățăminte necesare din studiul ei.

Masivul volum cuprinde concepte, evenimente, instituții, personalități, arte și media, precum și o cornologie a propagandei și cenzurii românești în perioada în discuție. Volumul este surprinzător de bogat în ilustrații alb-negru și color. Trece în revistă afișul, arhitectura, arta monumentală, caricatura, cartea poștală, cinematografia, filmul de propagandă și filmul istoric, internetul, literatura, mass-media, muzica, pictura, radioul militar, televiziunea militară, teatrul, uniforma.

Spicuim din *Cuvântul introductiv*, pentru a sugera despre ce este vorba, un text în care autorul însuși își expune conceptul și clarifică limitările pe care și le-a impus: "Deși majoritatea românilor nu ar fi de acord cu această idee, cred că propaganda nu este neapărat un lucru rău, demonic, nefast sau ticălos. Resentimentele anti-propagandistice ale românilor sunt însă justificate de excesele unei jumătăți de secol de regimuri dictatoriale, urmată de încă două decenii de acută demagogie democratică. Propaganda regimului antonescian, continuată de propaganda comunistă, ce a depășit limitele bunului simț și a ajuns la cote paroxistice în timpul regimului Ceaușescu, au avut efecte dezastruoase asupra conștiinței naționale, a moralei și mentalității majorității românilor. De aceea, asocierea propagandei cu minciuna, subversiunea, intenția malefică și oneroasă este de înțeles; la fel de comună este asocierea propagandei cu nazismul, fascismul sau comunismul, fără a se ține seama că, până la apariția acestor regimuri totalitare, inclusiv pe durata Primului Război Mondial, propaganda era considerată un demers legitim. Mai puțini sunt cei care știu că propaganda generației pașoptiste în Occident de la mijlocul secolului trecut, pentru Unirea Principatelor, a fost benefică și indispensabilă formării statului român, tot așa cum la fel de necesară a fost și propaganda instituțională pentru intrarea României în NATO, din a doua jumătate a anilor '90.

Înțelesul pe care l-am dat conceptului de propagandă încearcă să cuprindă sensul său actual, fără a-l demoniza: *Acțiuni de comunicare persuasivă planificate, susținute de un sponsor; având drept scop final influențarea și chiar modificarea atitudinilor și comportamentelor unei audiențe-țintă selectate, pentru satisfacerea unor interese politice ale sponsorului, folosind informații și argumente false, parțial adevărate, denaturate și exclusive alături de cele adevărate și însoțite de diverse*

forme de constrângere și cenzură. Elementele cele mai controversate din această definiție ar fi legate de natura politică a obiectivelor urmărite prin tentativa de influențare, de conținutul mincinos al mesajelor și de caracterul exclusiv al argumentației propagandistice. Limitarea obiectivelor propagandei la cele de natură politică credem că este necesară tocmai pentru a putea face o distincție față de educație și publicitate, sau față de conceptele de specialitate apărute în sfera comunicării și influențării în masă, care s-au desprins la un moment dat din multiseculara propagandă. Minciuna din conținutul propagandei nu trebuie privită în sensul strict, doar al contrafacerii, ci în sensul său mai larg, ce cuprinde și omisiunea, exagerarea sau minimalizarea. Să nu uităm că, în anumite condiții, minciuna de acest tip poartă onorabilele veșminte diplomatice. În fine, caracterul exclusiv al propagandei credem că se referă, în esență, la tonul categoric cu care sunt rostite mesaje care exclud orice contrazicere sau nuanțare. Faptul că actul de propagandă trebuie să fie o acțiune conștientă a unei anumite entități fizice sau instituționale, în scopul atingerii anumitor obiective în folosul propriu al sponsorului, credem că repre-

zintă condiții pe cât de firești unui act de comunicare publică, pe atât de puțin blamabile. Chiar și aceste condiții limitative asigură doar o încadrare mereu discutabilă (și controversată), niciodată absolută, a unui act omenesc în sfera propagandei, fie că-i asociem acestui atribut o conotație pozitivă sau negativă.(...)

Analizând din perspectiva mai sus definită a propagandei - pe baza datelor, informațiilor și aprecierilor cuprinse în lucrări de referință deja publicate - acele concepte, evenimente, instituții sau personaje românești intrate în istorie începând de la mijlocul secolului al XIX-lea (am fixat ca reper Revoluțiile de la 1848) și până în zilele noastre (tot ca reper, am stabilit intrarea României în Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007, cu unele extensii, pentru continuitate, până în 2009), nu am intenționat în niciun fel o rescriere subiectivă a semnificației și rostului acestora, nici nu am dorit să operez o demistificare sau, mai grav, o negare distructivă a credințelor și trecutului României moderne. Dimpotrivă, am încercat să pun în evidență, atât acele aspecte bune și cunoscute, cât pe cele rele și mai ocultate din trecut, astfel încât pe cele rele să ni le asumăm și să le ocolim, iar pe cele bune să le urmăm, atât cât ne este omeneste posibil.

Această primă enciclopedie a propagandei românești s-a desprins ca parte componentă a unui proiect mai amplu, ce dorește să acopere, tot enciclopedic, propaganda timpurilor moderne în principalele centre de interes ale lumii."

*) Călin Hentea - *Enciclopedia propagandei românești. 1948-2009. Istorie, persuasiune și manipulare politică*, Editura Adevărul, 742 pag

Din nou despre Basarabia

Gelcu MAKSUTOVICI,
istoric

Cea mai recentă carte a poetului publicist Mihai Prepelită din colecția „Românii uitați în Imperiul răului” este intitulată sugestiv „Basarabia – 200,” apărută la editura Printech, București 2012, 290 pagini, a fost lansată în ziua de 10 martie la Salonul de carte AMPLUS, din incinta Muzeului Național de Istorie a României, în fața unui numeros public, în majoritate avizat asupra istoriei acestei regiuni românești. Prin Pacea de la București se încheia ocupația de patru ani (1808 – 1812) a Principatelor de către trupele rusești și Poarta Otomană. Bun cunoscător și trăitor al Basarabiei, cu numeroase scrieri și publicații asupra acesteia, Mihai Prepelită aduce în dezbatere publică noi episoade bine documentate statistic, cum ar fi de exemplu faptul că, „în 1812 rușii au găsit în Basarabia o populație preponderent românească: 419.240 români (86 %), 30.000 ruteni (6,55 %), 19.130 evrei (4,2 %), 6.000 lipoveni (1,2 %), 1207 găgăuzi (0,25 %), 1200 bulgari (0,25 %)” (p.13)

Momentul și conjunctura în care ne-a fost răpită Basarabia în anul 1912 este redat exemplar de către istoricul Constantin C. Giurescu: „O altă pierdere însemnată teritorială pe care au suferit-o țările noastre în epoca fanarioșilor a fost aceea a Moldovei dintre Prut și Nistru, numită impropriu de către ruși Basarabia. În 1806 începuse un nou război între ruși și turci, al cincilea în decurs de o sută de ani soarta armelor era iarăși defavorabilă armatelor sultanului. Luptele ținură mai mulți ani, până în 1812, când începură tratativele de pace. Rușii cereau ambele țări românești, când auziră însă că Napoleon le-a declarat război, ei se mulțumiră numai cu Moldova dintre Prut și Nistru. Nici pe aceasta n-ar fi căpătat-o poate, dacă marele dragoman Panaiotache Moruzi și cu fratele său Dimitrie, favorabili rușilor, n-ar fi trădat interesele turcești. Moruzeștii plătiră, e adevărat, cu viața trădarea lor, dar Moldova dintre Prut și Nistru rămase pierdută timp de 106 ani, până în 1918. Rușii o numiră Basarabia, spre a crea o confuzie, spre a face să se creadă că e vorba numai de ținutul dinspre miazăzi, lângă gurile Dunării, care se numea într-adevăr Basarabia, după vechii stăpânitori ai acestor locuri, Basarabii munteni „vezi Constantin C.Giurescu, Istoria românilor. Din cele mai vechi timpuri până la moartea regelui Ferdinand, (pp.223 – 224), Humanitas, București 2000.

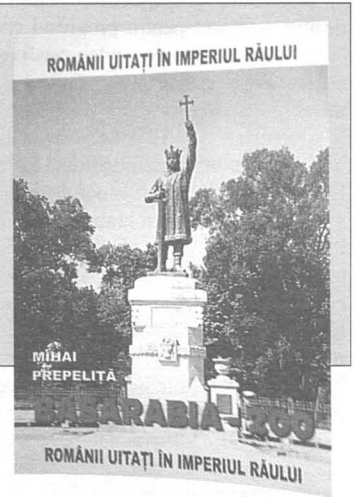
Din păcate, problematica basarabeiană este și veche, stufoasă în documentele timpului, încă nu suntem în posesia multora, care ne-ar da posibilitatea unei abordări cât mai aproape de înțelegerea suferințelor populației sub diferite stăpâniri, încât credem că lucrarea de față adaugă noi informații culese la fața locului privind modul de receptare a acestei problematice și de lumea contemporană. În acest sens cităm „Decretul privind promulgarea Legii pentru instituirea zilei naționale de cinstire a memoriei românilor – victime ale masacrelor de la Fântâna Albă și alte zone, ale deportărilor, ale foametei și ale altor forme de represiune organizate de regimul totalitar sovietic în Ținutul Herța, nordul Bucovinei și întreaga Basarabie”, datat, 6 mai 2011, semnat de Președintele României Traian Băsescu, având acest articol unic publicat și în carte la pagina 47, la care Mihai Prepelită ilustrează cele îndurate de românii basarabeni prin poezia Leonidei Lari „in memoriam”, din care cităm doar câteva versuri pentru înțelegerea conținutului cărții la care ne referim. „Acasă la noi Basarabia-i tristă / Își face de cap o lichea kaghebiză / Și frate cu soră se bat la cuțit / Domnește Anticrist, de vin amețit...” (p.48) Cartea cuprinde și scrierile altor confrăți ai autorului: Ion Macovei, Grigore Vieru, ș.a.,interviuri cu personalități cunoscătoare ale realităților basarabene, întâlniri avute în România și Rusia pentru a

face cunoscute părerile proprii și ale interlocutorilor despre problema pusă în discuție, în special și pentru a suscita interesul istoricilor actuali.

Foarte interesant și înduioșător este *Jurnal „moscovit”*... sau *33 de zile din viața mea „fără sens”* din care înțelegem cu ce sacrificii morale și materiale (în special) a scris și militat pentru drepturile oropsiților noștri frați bucovineni și basarabeni de care noi cei de aici, cei răsfățați de soartă în comparație cu ei, i-am neglijat și uneori i-am uitat cu desăvârșire. Este în paginile cărții textul integral al comunicării științifice „Lev Tolstoi – 100 de ani de la moarte”, ținută la Moscova la sfârșitul anului 2010, sau Leonida Lari, Ion Macovei – *in memoriam*, precum și „Atrocități sovietice în Basarabia și Bucovina de Nord”, Din internet... din care reiese cum a început holocaustul împotriva românilor cu sprijinul unor evrei antiromâni, și multe alte teme de interes național.

Volumul găzduiește și unele articole aparținând altor autori precum „Situația din Europa centrală și de est în secolul XXI” semnat de ing. D.Ciocoreanu, cu referiri la Pactul Ribbentrop – Molotov, Insula Șerpilor, Basarabia, Bucovina și Federația Rusă, „O realitate geografică și culturală: spațiul românesc dintre Prut și Nistru” de Cristian Sabău. Impresionante sunt datele cuprinse în „Mărturie triste din comuna Parcova (Basarabia)”, urmate de unele telegrame ale autorului către diverse oficialități politice din România, dar și de creații ale unor poeți prieteni ai autorului.

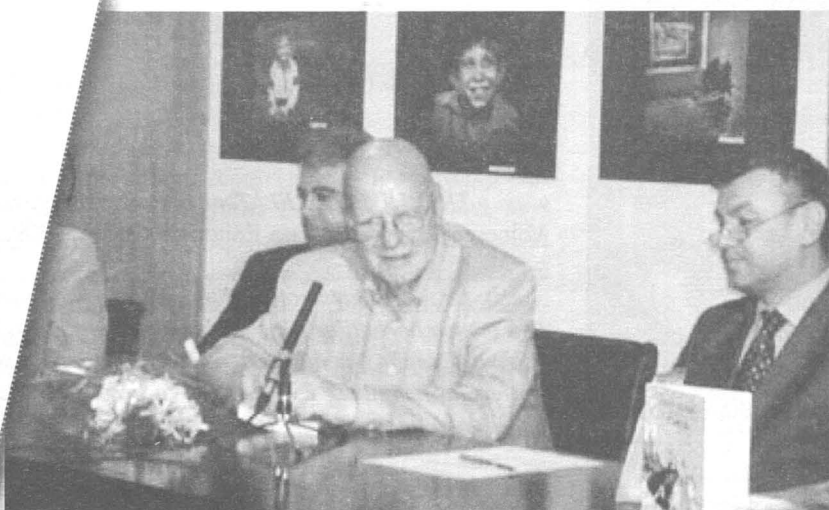
În sfârșit, este abordat și *Dosarul Nobel*, Mihai Prepelită fiind și candidat la Premiul Nobel în domeniul literaturii (*O viață jertfită pe altarul neamului și al creației*). Ca motivație a candidaturii sale la acest prestigios premiu, sunt și referințele mai multor personalități politice și cultural-științifice privitoare la meritele culturale-cetățenești a acestuia. Cărțile sale selectate în număr de 55, deasemenea 11 traduceri din limba rusă în limba română, 2 din română în rusă, 16 piese de teatru care au fost montate pe scenă, a publicat circa 1000 articole pe diverse teme: poezii, nuvele, fragmente de roman, eseuri, recenzii, interviuri, traduceri. A participat la cca.200 emisiuni la radio și TV, a colaborat la cca. 50 volume colective, antologii, etc. Este tradus în limbile rusă, engleză, franceză, germană, slovacă, maghiară, ucrainiană, armeană, albaneză etc. Am expus în această succintă prezentare numai „un Mihai Prepelită” scriitor, urmând ca pe viitor să-l cunoaștem și ca strălucit pictor, critic de artă, poet, gazetar, traducător, actor și scenograf. Iată un adevărat român basarabeian, un miracol pe care suntem obligați să-l cunoaștem, să-l prețuim și să-l sprijinim.

La Centrul Cultural și de Informare din cadrul Ambasadei Ucrainei din România, a avut loc lansarea cărții “Domnița Ruxandra și Timuș”, de Olga Andrici.

Cartea a fost prezentată de **dr. Marian Nencescu**, de la revista “Biblioteca Bucureștilor” și de **Firiță Carp** directorul Editurii Detectiv. La eveniment au participat **academicianul Răzvan Theodorescu**, **profesorul istoric Adrian Cioroianu**, **profesorul Marian Stroia**, **actrița Doina Ghițescu**, reprezentanți ai comunității ucrainene din România și jurnaliști.

Invitații au caracterizat pozitiv apariția cărții în spațiul cultural românesc. Autoarea cărții, d-na **Olga Andrici** și-a exprimat mulțumirea față de toți cei care au contribuit la realizarea acestui roman și le-a făcut cadou celor prezenți câte o carte cu autograf.

**AUTORII ACESTUI NUMĂR
AUTHORS IN THIS ISSUE**

Zabed AHMED, *University of Dakha, India*
Constantin BARBU, *filosof, editor*
Valeria BĂLESCU, *historian*
Ana DOBRE, *literary critic*
Stelian GOMBOȘ, *Romanian Gouvernement*
Călin HENTEĂ, *historian*
Sharif ISLAM, *University of Rajshahi, India*
Constantin MĂNESCU, *priest*
Radu OLTEAN, *historian*
Adrian MAJURU, *historian*

Henry MAVRODIN, *painter*
Ștefan MITROI, *writer*
Cristina ONOFRE, *writer*
Aurel PENTELESCU, *® commander*
Viorel ROMAN, *University of Bremen, Germany*
Elena SOLUNCĂ-MOISE, *journalist*
Virgiliu Z. TEODORESCU, *historian*
Stelian ȚURLEA, *historian*
George-Liviu TELEOACĂ, *researcher*

NOTĂ CĂTRE AUTORI

Textele primite în vederea publicării, în variantă tipărită și electronică, se redactează în Word, font Times New Roman, corp de literă 12, cu spațiu de un rând și jumătate, având maximum 8 pagini.

Articolele trebuie să fie însoțite de bibliografie, precum și de un rezumat și cuvinte-cheie în limba engleză.

Textele trebuie să respecte normele ortografice academice, conform *Dicționarului Ortografic, Ortoepic și Morfologic al Limbii Române*, ediția a II-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.

Redacția își rezervă dreptul de a interveni asupra inadvertențelor de formă într-un mod care să nu afecteze fondul textului.

SURSELE UTILIZATE ÎN ACEST NUMĂR

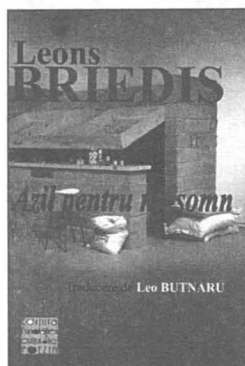
Pentru ilustrarea acestui număr au fost folosite următoarele surse, cum urmează: www.zf.ro; <http://silisteanuflorian.blogspot.ro>; <http://www.agentiadecarte.ro>; <http://www.ziarulprahova.ro>; <http://www.asianews.it>; <http://www.libhumanitas.ro>; <http://cuvantortodox.ro>; <http://www.roportal.ro>; <http://toateartele.com>; <http://www.realitatea.net>; <http://www.zf.ro>; <http://www.economistul.ro>; <http://picasaweb.google.com>; <http://avionul-de-hirtie.blogspot.ro>; <http://en.wikipedia.org>; <http://ro.wikipedia.org>; <http://www.revistaclipa.com>.

După caz, sursele utilizate de autori au fost semnalate direct în textele publicate.

Mulțumim pe această cale colaboratorilor și prietenilor revistei care ne-au pus la dispoziție, cu titlu gratuit, documente iconografice în vederea ilustrării unor articole de specialitate.

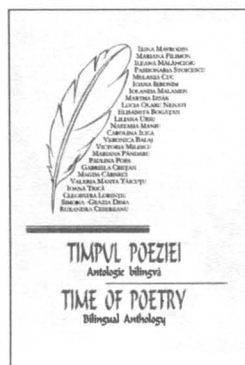
CATALOG

Cărți noi, primite la redacție

Leons BRIEDIS, *Azil pentru ne-somn*. Traducere de Leon Butnaru, Latvian Literature Center, Iași, Editura Fundației Culturale Poezia, 2011, 86 p.

Risc să presupun că atare stări sunt ca un registru interludiu între Trakl și Celan, dar fără a susține obligatoriu că Leons Briedis „vine” din acești poeți, că ar fi sub influența lor. Poemele lui Briedis sunt expresia (și expresivitatea pregnantă) a multiplelor stări care își cer ieșire în lume, prin poezie. Sunt stări metafizice la care ajungi sau care... te ajung. (Leon Butnaru)

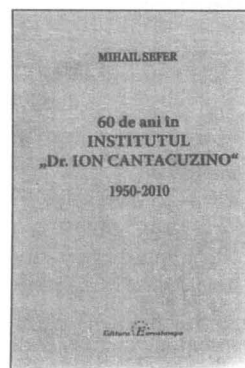
TIMPUL POEZIEI / Time of Poetry. Poete contemporane. Antologie bilingvă. Prefață de Radu Voinescu, București, Casa Editorială Odeon, 2009, 204 p. cu ilustr. și desene de Lavinia Dima.

La nivel de principiu, literatura scrisă de femei va continua să stârnească un interes aparte. Din partea bărbaților pentru că sunt motivați de o străveche speranță, aceea de a descifra ceva din eternul feminin, iar din partea femeilor dintr-un soi de solidaritate făcând parte din însăși esența misterului feminin... Există, până la urmă, un orizont de așteptare referitor la literatura feminină, chiar dacă uneori putem face abstracție de el, alteori nu. (Radu Voinescu)

Mihai GHIUR, *La cumpăna anilor / Az évek sodrában*. Versuri. Traducere în limba maghiară de Horváth Deszö. București, Editura Agerpress, 2010, 104 p.

Traducerea literară a poeziilor este frumoasa artă a imposibilului, despre al cărei paradox s-au scris atâtea volume, suficiente pentru o bibliotecă. Cu toate acestea, și în cunoștință de cauză, recomand volumul bilingv de poezie al profesorului medic Mihai Ghiaur. Citind versurile sale, pot să afirm că ele echivalează cu un savuros ospăț spiritual gratuit. (Hajdu Gyözö)

Mihail SEFER, *60 de ani în Institutul „Dr. Ion Cantacuzino” (1950-2010)*, Timișoara, Editura Euro-Stampa, 2010, 90 p. cu foto

Doctorul Mihail Sefer a lucrat în domeniul leptospirozelor, fiind de multe ori citat pe plan mondial pentru prepararea și utilizarea mediilor semisolide. Este primul din țara noastră care a izolat tulpini de bacterii sulfat-reducătoare din apă, nămol și țiței și le-a acordat atenția corectă, de agenți etiologici esențiali ai coroziei instalațiilor de foraj petrolier și ai celor de răcire în industria chimică, în condițiile specifice de la noi. (Acad. Nicolae Cajal)

Dan BÂRLĂDEANU, *Condamnați la neuitare. Sentință definitivă [interviuri]*. Cu un cuvânt înainte de Ovidiu Ioanițoia, București, Editura Agerpress, 2009, 244 p. cu foto

La 83 de ani, Dan Bârlădeanu [...] trebuie inclus pe lista din ce în ce mai scurtă a înțelepților presei române. A lucrat vreo 4 decenii la „Flacăra”, unde s-a ocupat, printre picături, și cu scrisul. Ca atare, știe bine cu ce se mănâncă meseria asta pe care a practicat-o cu linotipul și cu ludlowul, căci blogul și computerul încă nu se inventaseră. A rămas îndrăgostit de gazetărie, profesie pe care a iubit-o cu frenezie și fidelitate și căreia i s-a dedicat ca pușini alții. (Ovidiu Ioanițoia)

Ștefan GRIGORESCU, *Căpitanii lui Mihai Viteazul*, cu o prefață de cd(r) dr. Jipa Rotaru, București, Editura Univers Științific, 2011, 184 p. cu foto

Cronicarii și istoricii i-au așezat pe căpitanii sai de credință, alături de marele voievod. Celebrul monument ce i-a fost înălțat la București și care a fost dezvelit de ziua sa onomastică, la 8 noiembrie 1874, în prezența principelui Carol, păstrează inscripționate pe latura estică a soclului numele celor socotiți mari căpitani ai lui Mihai Viteazul... De la epoca aceea romantică știm că numele unora poate nu și-ar merita locul acolo. Pe de altă parte, mulți au binemeritat de la posteritate. Numele lor a intrat în legendele poporului sau a fost dat unor instituții, străzi și chiar așezări. Poporul nu i-a uitat nici azi pe frații Buzești, pe Baba Novac, Radu Calomfirescu ori pe banul Mihalcea...

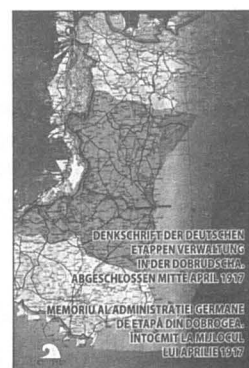
Zoe BRATU, *Relațiile româno-germane din perioada celui de-al doilea Război Mondial. Abordare prin prisma paradigmei constructiviste*. București, Editura Paideia, 2012, 392 p.

D-na Zoe Bratu, o pasionată a științelor politice, a găsit de cuviință, într-un capitol pur teoretic, să pună cititorul la curent cu noile modalități de abordare constructivistă a ansamblului relațiilor internaționale. Demersul devine cu atât mai valoros cu cât cei mai reprezentativi susținători ai acestor noi concepte au reușit o aplicabilitate strălucită a noilor paradigme, ajungând la o interpretare originală asupra unor aspecte și fenomene, nu de puține ori contestate ori controversate. (cdr (r) dr. Jipa Rotaru)

MEMORIUL administrației germane de etapă din Dobrogea. Întocmit la mijlocul lui aprilie 1917. Editori: **Valentin Ciorbea, Constantin Cheramidoglu, Walter Rastätter**, Biblioteca Națională a României, Asociația Arhiviștilor și Prietenilor Arhivelor „Ovidius” din Constanța, Asociația Forumul Democrat al Germanilor din Constanța, Constanța, Editura Ex Ponto, 2012, 122 p. cu 1 h. + ilustr.

Administrația germană a Etapei în Dobrogea a fost numită prin cel mai Înalt Ordin, din 24 octombrie 1916. Denumirea de „Administrație de Etapă” nu corespunde adevăratului sens al cuvântului, esenței problemei. Sarcinile referitoare la aprovizionare nu-i sunt la ordinea zilei. Ea se ocupă doar cu administrarea și exploatarea teritoriului din subordine. Foarte diferită de „Administrația de Etapă” bulgară și despărțită, din considerente politice, de Administrația Militară, denumirea redă poziția Administrației față de sarcinile și problemele pazei de coastă. (Din Raportul Autorității Administrației de Etapă. Capitolul: Teritoriul de administrat)

Rubrică realizată cu sprijinul colaboratorilor

OBICEIURI ZILNICE, SĂRBĂTORI PERENE

O ipoteză incitantă: Jiul, izvorul tradiției primordiale

George - Liviu TELEOACĂ
cercetător

Moto:

**Căci a voastre vieți cu toate sunt ca undele ce curg,
Veșnic este numai râul: râul este Demiurg.**Mihai EMINESCU – *Scrisoarea IV*

În anul 1983, a apărut la Paris, teza de doctorat a lui Jean Tourniac, intitulată „*Melchisedec ou la tradition primordiale*”. Dorindu-se o contribuție la soluționarea contradicțiilor și neînțelegerilor actuale, lucrarea pune în evidență importanța „unei tradiții unice, nepieritoare, cea pe care René Guénon o va numi **tradiția primordială**”[1]. În anul 2009, cartea a fost tradusă în limba română. Cu toate acestea, mai sunt destui care contestă preocupările pentru trecutul chemat să limpezească înțeleșurile viitorului.

Chiar, Edgar Papu, profesorul universitar care a denumit *protocronism* un fenomen descoperit dinainte de alții, a precizat că „protocronia implică o dublă sincronie, cu un ochi spre alfa și cu altul spre omega (trecut/viitor), cu o întoarcere spre origini pentru ca potențarea spre viitor să fie cât mai deplină.” Așadar, bunul înțeles al conceptelor statornicește că „paradigma transmodernă, din care crește noul antropocentrism al mileniului trei, implică o recuperare a sacralului, a originilor etc. Și o nouă logică, a ceea ce Basarab Nicolescu, numește domeniul drept *terțiul ascuns*”[2].

În ceea ce ne privește, ne aflăm față-n față cu prefacerile rapide din gândirea contemporană, așa încât avem datoria să punem capăt lipsei de curaj și lenevirii care au proliferat la umbra comodă a *minoratului cultural* inoculat de sincronismul opresiv, promovat în alte epoci de puterea vizirilor sau a staliniștilor. Spre deosebire de comportamentul acelor perioade, când ne consolam cu principiul lașității: „Capul obedient poate-i cruțat de sabie”, astăzi ni se impune asumarea responsabilității pentru a participa activ la toate transformările care au loc în lume. Fără a ne asuma partitura ce ne revine în *marea simfonie a națiunilor*, cădem sub incidența pedepșelor anunțate de profetul Ieremia pentru Moab (Ier. 48,11-20) sau pentru Amon, cu preoții și conducătorii duși în robie pentru că s-a încrezut în visteriile sale zicând: „Cine va veni împotriva mea?” (Ier. 49, 1-5).

Lucrările unor autori ca Anthony D. Smith pun în evidență faptul că mai presus de factorii economici și de cei politici se află factorii spirituali, care modelează în chip decisiv spațiile de viață colectivă, ceea ce ridică geopolitica la rangul de geopolitică noologică, înțelegând prin *noopolitică* știința modelării spirituale a spațiului de viață individuală și colectivă, la scara popoarelor și a marilor civilizații istorice, deopotrivă.

Alături de Hamilton, de Carrey sau de germanul List, Mircea Eliade a formulat între primii această idee sesizând că lumea nouă, îndatorată enorm poporului american, Americii, s-a născut în lăuntru unui atare proces de remodelare spirituală a unui spațiu de viață de cuprindere continentală și mai apoi transcontinentală [3].

Este fără îndoială faptul că cel mai sigur instrument care permite sondarea de profunzime a substratului este *cuvântul*, așa cum a

indicat celebrul istoric Theodor Mommsen. Cu ajutorul cuvântului se poate ajunge la *arhetipuri*, care intervin și salvează conținutul sufletesc de pericolul regresiei senzualiste. Procesele au loc în inconștientul colectiv, căci arhetipurile țin de experiența speciei umane, iar un asemenea arhetip este reprezentat de substantivul *ji* și, respectiv, de hidronimul Jiu. De ce *ji*? De ce Jiu?

Se recunoaște că la originea graiului uman articulat s-a aflat *onomatopeea*, iar dacă despre vânt se poate spune că *vâjâie*, despre apa curgătoare se poate spune că *jiue*, respectiv, că apa curgătoare se identifică cu *onomatopeea ji*. Prin substantivizarea acesteia a apărut la originea graiului uman articulat cuvântul arhetipal *ji*, cu înțelesul de apă curgătoare, așa cum mi l-a explicat cu multă claritate un localnic din Filași, atunci când mi-a spus că e „un podeț și treceți un ji”. Cuvântul *ji*, micuț ca orice nou născut, putea fi borna zero absolut a graiului uman, dar n-am crezut până când nu l-am regăsit cu o configurație asemănătoare în limba chineză, unde cuvântul „*șui*” înseamnă apă, iar ideograma sa 丩, care sugerează firul apei între cele două maluri, se suprapune peste semnul 丩, care desemna în vechile noastre alfabet fonemul J. Pentru a susține pe deplin analogia *ji-șui*, mai există în limba chineză cuvintele „*hsi*” cu înțelesul de pârâu și mai ales cuvintele „*și*” cu înțelesul de umed sau „*șii*” cu înțelesul de spălat.

Printre sutele de cuvinte cu formă și înțeles asemănător în română și sanscrită, consemnăm prezența cuvintelor *Ji*, *JYA* sau *JYU*, care sunt metafore al conceptului de *apă curgătoare* [4]. Astfel:

JYU - înseamnă a merge, a se duce, care sunt verbe ale apei în mișcare. În limba română se folosește curent metafora „l-a dus apa”.

JYA - înseamnă a învinge, dar și a îmbătrâni, ca un corolar al expresiei din limba română „curgerea timpului”.

Ji - înseamnă a învinge, a cuceri, ca mod de a spune că apa este atotbiruitoare. Alături de verbul a învinge, există în sanscrită ovația *Ji!* pentru victorie, glorie, trăiască regele!

Pentru marea vechime a înțelepciunii umane de pe valea Jiului, care a creat cuvântul *ji-Jiu*, primul substantiv adevărat al graiului uman articulat, stau mărturie, de peste 1.700.000 de ani, la granița județelor Gorj și Dolj, din lungul Jiului, relicvele lui *Australo-anthropus Olteniensis*, de la Bugiulești-Tetoiu, județul Vâlcea, pentru ca pe partea opusă, în Peștera cu Oase de lângă Anina, județul Caraș-Severin, să se fi descoperit, de curând, relicvele lui *homo sapiens* reprezentate de oase ale capului, cu vechimi cuprinse între 40.000 și 26.000 de ani, denumite convențional ale lui Ion, Maria și Vasile.

BIBLIOGRAFIE

1. Jean Tourniac, *Melchisedec sau Tradiția Primordială*, Editura Herald, București, 2009
2. Theodor Codreanu, *Minoratul culturii românești*, <http://luceafarul.wordpress.com/martie-2007-de-citit/theodor-codreanu-edgar-papu-si-minoratul-culturii-romanesti/>
3. Ilie Bădescu, *Globalizare, comunicare interculturală, identitate și integrare europeană* <http://www.scribd.com/doc/7118757/65/%E2%80%9CRe-improprierea-culturii-propririi%E2%80%9D>
4. Dănilă Inceze, *DICȚIONAR SANSKRIT ROMÂN*, Editura Universității București, 1995

CALENDAR

iulie 2012

- ◆ *1 iulie 1917.* 95 de ani de la moartea lui **Titu Maiorescu**, critic și istoric literar, fondator al grupării literar-politice "Junimea" (15 feb. 1840 - 1 iul. 1917)
- ◆ *1 iulie 1972.* 40 de ani de la moartea lui **Basil Munteanu**, scriitor, critic și istoric literar, profesor universitar (9 nov. 1897 - 1 iul. 1972)
- ◆ *2 iulie 1877.* 135 de ani de la nașterea scriitorului german **Hermann Hesse**, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1946 (2 iul. 1877 - 9 aug. 1962)
- ◆ *3 iulie 1967.* 45 de ani de la moartea istoricului **Ioan Lupăș** (9 aug. 1880 - 3 iul. 1967)
- ◆ *4 iulie 1807.* 205 de ani de la nașterea lui **Giuseppe Garibaldi**, general, om politic italian (4 iul. 1807 - 2 iun. 1882)
- ◆ *4 iulie 1957.* 55 de ani de la înființarea, la București, a **Arhivei Naționale de Filme**
- ◆ *6 iulie 1937.* 75 de ani de la nașterea lui **Teofil Bălaj**, scriitor, publicist, traducător, diplomat (6 iul. 1937 - 27 iun. 2001)
- ◆ *6 iulie 1907.* 105 ani de la nașterea pictoriței mexicane **Frida Kahlo** (6 iul. 1907 - 13 iul. 1954)
- ◆ *6 iulie 1962.* 50 de ani de la moartea lui **William Faulkner**, scriitor american, laureat al Premiului Nobel pentru literatură în 1949 (25 sept. 1897 - 6 iul. 1962)
- ◆ *8 iulie 1822.* 190 de ani de la moartea lui **Percy Bysshe Shelley**, poet englez (4 aug. 1792 - 8 iul. 1822)
- ◆ *10 iulie 1802.* 210 de ani de la nașterea lui **Robert Chambers**, librar, lexicograf, biograf și publicist scoțian (10 iul. 1802 - 17 martie 1871)
- ◆ *10 iulie 1872.* 140 de ani de la nașterea lui **Aristide Demetriade**, actor de teatru, personalitate marcantă a scenei românești (10 iul. 1872 - 1 sept. 1930)
- ◆ *11 iulie 1937.* 75 de ani de la moartea compozitorului american **George Gershwin** (26 sept. 1898 - 11 iul. 1937)
- ◆ *12 iulie 1882.* 130 de ani de la nașterea matematicianului **Traian Lalescu** (12 iul. 1882-15 iun. 1929)
- ◆ *12 iulie 1887.* 125 de ani de la moartea lui **Florian Aaron**, publicist, istoric (21 ian. 1805 - 12 iul. 1887)
- ◆ *12 iulie 1797.* 215 ani de la moartea lui **Ienăchiță Văcărescu**, poet, cărturar și om politic (1740 - 12 iul. 1797)
- ◆ *12 iulie 1912.* 100 de ani de la nașterea lui **Nicolae Steinhardt**, memorialist, critic și istoric literar (12 iul. 1912 - 29 martie 1989).
- ◆ *13 iulie 1932.* 80 de ani de la moartea sculptorului **Dimitrie Paciurea** (23 nov. 1873 - 13 iul. 1932)
- ◆ *13 iulie 1957.* 55 de ani de la moartea lui **Constantin I. Balmuș**, filolog, eseist (25 mai 1898 - 13 iul. 1957)
- ◆ *14 iulie 1582.* 430 de ani de la prima traducere în limba română a cărților biblice **Geneza și Exodul**, tipărite de meșterul tipograf Șerban, fiul diaconului Coresi
- ◆ *14 iulie 1932.* 80 de ani de la nașterea sculptorului **Gheorghe Iliescu-Călinești** (d. 2002)
- ◆ *14 iulie 1967.* 45 de ani de la moartea lui **Tudor Arghezi** (23 mai 1880 - 14 iul. 1967)
- ◆ *15 iulie 1902.* 110 de ani de la nașterea lui **Costin D. Nenițescu**, chimist, profesor universitar, membru al Academiei Române (15 iul. 1902 - 28 iul. 1970)
- ◆ *16 iulie 1932.* 80 de ani de la nașterea lui **Gheorghe Buzoianu**, scriitor, bibliotecar (16 iul. 1932 - 1999)
- ◆ *16 iulie 1872.* 140 de ani de la nașterea lui **Dimitrie Anghel**, poet (16 iul. 1872 - 13 nov. 1914)
- ◆ *17 iulie 1867.* 145 de ani de la nașterea lui **Dimitrie I. Gerota**, medic anatomist, chirurg și profesor universitar, membru al Academiei Române (17 iul. 1867 - 3 martie 1939)
- ◆ *17 iulie 1882.* 130 de ani de la moartea lui **Pantazi Ghica**, scriitor, publicist (15 martie 1831 - 17 iul. 1882)
- ◆ *18 iulie 1817.* 195 de ani de la moartea scriitoarei engleze **Jane Austen** (16 dec. 1775 - 18 iul. 1817)
- ◆ *19 iulie 1882.* 130 de ani de la nașterea lui **Ștefan Zeletin**, sociolog, filosof (19 iul. 1882 - 18 iul. 1934)
- ◆ *19 iulie 1907.* 105 de ani de la nașterea lui **Constantin Drâmbă**, matematician (19 iul. 1907 - 10 feb. 1997)
- ◆ *20 iulie 1927.* 85 de ani de la moartea **Regelui Ferdinand I** (12 aug. 1865 - 20 iul. 1927)
- ◆ *20 iulie 1937.* 75 de ani de la moartea lui **Gugliermo Marconi**, inginer și fizician italian, laureat al Premiului Nobel pentru Fizică, 1909 (25 apr. 1874 - 20 iul. 1937)
- ◆ *20 iulie 1867.* 145 de ani de la nașterea lui **Ștefan S. Minovici**, medic și chimist, membru al Academiei Române (20 iul. 1867 - 29 dec. 1935)
- ◆ *21 iulie 1907.* 105 de ani de la moartea pictorului **Nicolae Grigorescu** (15 mai 1838 - 21 iul. 1907)
- ◆ *21 iulie 1907.* 105 de ani de la nașterea lingvistului **Dimitrie Macrea** (21 iul. 1907 - 5 nov. 1988)
- ◆ *21 iulie 1932.* 80 de ani de la nașterea scriitorului **Corneliu Leu**
- ◆ *22 iulie 1887.* 125 de ani de la nașterea lui **Gustav Hertz**, fizician german, laureat al Premiului Nobel pentru Fizică, 1925 (22 iul. 1887 - 30 oct. 1975)
- ◆ *24 iulie 1857.* 155 de ani de la nașterea lui **Henrik Pontoppidan**, prozator danez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1917 (24 iul. 1857 - 21 aug. 1943)
- ◆ *24 iulie 1937.* 75 de ani de la moartea lui **Alexandru Obregia**, medic psihiatru (26 iul. 1860 - 24 iul. 1937)
- ◆ *24 iulie 1802.* 210 de ani de la nașterea lui **Alexandre Dumas-tatăl** (24 iul. 1802 - 5 dec. 1870)
- ◆ *24 iulie 1977.* 35 de ani de la moartea poetului și actorului **Emil Botta** (15 sept. 1911 - 24 iul. 1977)
- ◆ *25 iulie 1707.* 305 de ani de la nașterea lui **Carlo Goldoni**, dramaturg italian (25 iul. 1707 - 6 feb. 1793)
- ◆ *27 iulie 1907.* 105 de ani de la nașterea lui **Lucian Predescu**, istoriograf, scriitor, publicist (27 iul. 1907 - 12 ian. 1983)
- ◆ *27 iulie 1917.* 95 de ani de la nașterea actorului francez **André Bourvil** (27 iul. 1917 - 23 sept. 1970)
- ◆ *27 iulie 1962.* 50 de ani de la moartea lui **Ion Țuculescu**, pictor și medic (19 mai 1910 - 27 iul. 1962)
- ◆ *28 iulie 1867.* 145 de ani de la nașterea lui **Luigi Pirandello**, scriitor și profesor italian, laureat al Premiului Nobel pentru literatură în 1934 (28 iul. 1867 - 10 dec. 1936)
- ◆ *28 iulie 1887.* 125 de ani de la nașterea lui **Marcel Duchamp**, pictor francez (28 iul. 1887 - 2 oct. 1968)
- ◆ *29 iulie - Ziua Imnului Național al României*
- ◆ *29 iulie 1992.* 20 de ani de la moartea scriitoarei **Lucia Demetrius** (16 feb. 1910 - 29 iul. 1992)
- ◆ *29 iulie 1897.* 115 ani de la moartea lui **Ștefan G. Vărgolici**, publicist și traducător, membru corespondent al Academiei Române (13 oct. 1843 - 29 iul. 1897)
- ◆ *29 iulie 1982.* 30 de ani de la moartea actriței suedeze **Ingrid Bergman** (29 aug. 1915 - 29 iul. 1982)
- ◆ *30 iulie 2007.* 5 ani de la moartea regizorului italian **Michelangelo Antonioni** (30 sept. 1912 - 30 iulie 2007)
- ◆ *30 iulie 2007.* 5 ani de la moartea regizorului suedez **Ingmar Bergman** (14 iulie 1918 - 30 iulie 2007)

BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR

Revistă lunară editată de Biblioteca Metropolitană București
Monthly publication edited by the Metropolitan Library of Bucharest

sub auspiciile / *under the auspices of*
 Asociației Bibliotecarilor și Documentariștilor din România
Association of Librarians and Documentarists of Romania

Director de onoare / *Honorary Director*
 Acad. Dinu C. GIURESCU, *Romanian Academy*

Consiliul științific / *Scientific Council*
 Frédéric BARBIER
Directeur de recherche au CNRS (IHMC/ENS Ulm),
Directeur d'études à l'École pratique des hautes études (conférence d'Histoire et Civilisation du livre)

Prof. univ. dr. Ilie BĂDESCU, *University of Bucharest*
 Dr. Georgeta FILITTI, *Historian*
 Prof. univ. dr. Valeriu RÂPEANU, *University of Bucharest*
 Dinu SĂRARU, *Writer*
 Acad. Ștefan ȘTEFĂNESCU, *Romanian Academy*
 Acad. Gheorghe VLĂDUȚESCU, *Romanian Academy*

Director / *Director*
 Dr. Florin ROTARU
 Director General al Bibliotecii Metropolitane București
General Director of Metropolitan Library of Bucharest

Director artistic / *Art Director*
 Mircia DUMITRESCU
 Universitatea Națională de Arte din București / *Bucharest National University of Arts*

Redactor-șef onorific / *Honorary Editor-in-Chief*
 Ion HOREA, *Writers Union of Romania*

Redactor-șef / *Editor-in-Chief*
 Dr. Marian NENCESCU

Colectivul redacțional / *Editorial Board*
 Dr. Julieta ROTARU, Florin PREDA
 Radu VLĂDUȚ (secretariat)
 Mariana DUMITRU (tehnoredactare)

Redacția și Administrația / *Office and Administration*
 01354, București, Str. Tache Ionescu Nr. 4, Sector 1, România
 Tel./Fax: +40/021 539 65 00, 021 539 65 40
 E-mail: rbb@bmms.ro, nencescu_marian@yahoo.com
 Website: www.bibliotecametropolitana.ro / www.dacoromanica.ro

©Biblioteca Metropolitană București
 Această publicație poate fi reprodusă, sub orice formă și prin orice mijloace,
 doar în scopul informării, documentării, cercetării sau al recenzării ei.
This publication may only be reproduced, in any form or by any means,
for the purposes of information, documentation, research or review.

Revista apare lunar, cu texte în limbile română, engleză și franceză,
 și publică anual volumul colectiv *Lucrările Simpozionului Internațional*
CARTEA. ROMÂNIA. EUROPA, cu texte în limbile engleză și franceză.
This monthly review comprises articles in Romanian, English, and French,
and yearly publishes the collective volume Proceedings of the International Symposium
THE BOOK. ROMANIA. EUROPE including contributions in English and French.

ISSN 1454-0487

TIPAR: COPERTEX

GUGLIERMO MARCONI

1874 – 1937

75 de ani de la moarte

Italian physicist Guglielmo Marconi began his experiments when he was barely 20, building on Heinrich Hertz's discovery of radio waves (then called Hertzian waves) in 1888. He was rejected for admission to the University of Bologna, but was mentored by Professor Augusto Righi, a pioneer in electromagnetic waves at Bologna who allowed Marconi to audit classes and access the university's library. In 1895 Marconi transmitted recognizable electronic signals from his family home in Pontecchio to a vertical raised antenna more than a mile away.

NICOLAE STEINHARDT

1912 – 1989

100 de ani de la naștere

Cea mai importantă parte a operei sale nu a putut fi publicată în timpul vieții sale și a apărut postum, datorită conjuncturii politice favorabile creată de Revoluția din decembrie 1989. Din această parte necenzurată s-au extras majoritatea textelor cunoscute azi. Apariții postume: "Jurnalul fericirii" (1991), "Monologul polifonic" (1991), "Dăruind vei dobândi" (1992), "Nicolae Steinhardt. Monahul de la Rohia răspunde la 365 de întrebări incomode adresate de Zaharia Sângiorzan" (1992 și 1998), "Primejdia mărturisirii" (1993) și "Drumul către iubire" (1999).